

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ
ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ
ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

«ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ»
ΑΘΗΝΑ 1975

**ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ
ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ**

**ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ
ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ**

A P A N T H S H

τής Κεντρικής Έπιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας στήν
διαστολή τής Κεντρικής Έπιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος Σοβιετικής Ενωσης της 30 Μαρτίου 1963

(14 Ιουνίου 1963)

Μετάφραση
ΙΣΑΑΚ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ

**«ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ»
ΑΘΗΝΑ 1975**

北京外文出版社出版
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ПЕКИНО 1963

**Πρὸς τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ
Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Σοβιετικῆς Ἔνωσης**

Ἄγαποι σύντροφοι,

Η Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Κίνας μελέτησε τὴν ἐπιστολὴν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Σοβιετικῆς Ἔνωσης τῆς 30 Μαρτίου 1963.

Ολοι δοι επιθυμοῦν τὴν ἔνδητα τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου καὶ τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος, ἐκδηλώγουν ζωηρὸν ἐνδιαφέρον γιὰ τίς συνομιλίες ἀνάμεσα στὰ κομμουνιστικὰ κόμματα τῆς Κίνας καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἔνωσης καὶ ἐλπίζουν, πῶς οἱ συνομιλίες αὐτὲς θὰ δοηθήσουν στὴν ἐξάλειψη τῶν διαφορῶν, στὸ δυνάμωμα τῆς ἐνότητας, καὶ θὰ δημιουργήσουν εύγονήκες συνθῆκες γιὰ τὴ σύγχληση μιᾶς διάσκεψης τῶν ἀντιπροσώπων δλων τῶν κομμουνιστικῶν καὶ ἐργατικῶν κομμάτων.

Η ὑποστήριξη καὶ ἐνίσχυση τῆς ἐνότητας τῶν γραμμῶν τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος ἀποτελεῖ λερὸν καὶ κοινὸν καθῆκον δλων τῶν κομμουνιστικῶν καὶ ἐργατικῶν κομμάτων. Τὰ κομμουνιστικὰ κόμματα τῆς Κίνας καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἔνωσης ἔχουν μεγαλύτερη εὐθύνη γιὰ τὴν ἐνότητα δλόκληρου τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου καὶ δλου τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος καὶ δφείλουν, φυσικά, νὰ καταβάλλουν μεγαλύτερες προσπάθειες στὸν τομέα αὐτό.

Στίς γραμμές τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος ὑπάρχει τώρα ἔνας ἀριθμὸς σημαντικῶν διαφορῶν ἀρχῆς. Μὰ δο οσ-
βαρὲς κι' ἀν εἶναι οἱ διαφορὲς αὐτές, πρέπει νὰ δείξουμε ἀρκετὴ
ὑπομονὴ γιὰ νὰ δροῦμε τὸ δρόμο, ποὺ θὰ δδηγήσει στὴν ἐξάλειψή
τους, ἔτοι ὥστε νὰ ἐγώσουμε τὶς δυνάμεις μας, καὶ νὰ δυναμώσου-
με τὸν ἀγώνα μας ἐναντίον τοῦ καινοῦ ἔχθροῦ.

Μ' αὐτῇ τῇ εἰλικρινῇ ἐπιθυμίᾳ ἀντιμετωπίζει ἡ Κεντρικὴ

Έπιτροπή του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας τίς προσεχείς συνομιλίες ανάμεσα στά δυο κόμματα, τό κινεζικό και τό σοβιετικό.

Στήν ̄πιστολή της τής 30 Μαρτίου, ή Κεντρική ̄πιτροπή του ΚΚΣΕ ̄ξέθεσε συστηματικά τήν ̄ποψή της πάνω στά ζητήματα, ποὺ πρέπει νὰ συζητηθοῦν κατά τίς συνομιλίες ανάμεσα στά δυο κόμματα, τό κινεζικό και τό σοβιετικό, και ίδιαίτερα πάνω στό ζήτημα τής γενικής γραμμής του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος. Άπο τήν πλευρά μας, θὰ ̄πιθυμούσαμε ̄πίσης, στήν ̄πιστολή αὐτή, νὰ ̄κθέσουμε τήν ̄ποψή μας, ποὺ ̄ποτελεῖ τήν πρότασή μας πάνω στή γενική γραμμή του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος και πάνω σὲ δρισμένα, σχετικά μ' αὐτή, ζητήματα ̄ρχης.

Έλπιζουμε, πώς ή ̄κθεση αὐτή τῶν ̄ποψεών μας θὰ συμβάλει στήν ̄μοιβαία κατανόηση ανάμεσα στά δυο κόμματά μας και σὲ μιὰ λεπτομερειακή, σημειο πρὸς σημείο, συζήτηση κατά τίς συνομιλίες.

Έλπιζουμε ̄πίσης, πώς αὐτό θὰ συμβάλει στήν κατανόηση τής ̄ποψής μας ̄πό τά διάφορα ̄δελφά κόμματα και σὲ μιὰ πλήρη ̄μταλλαγή ̄δεων στή διεθνή διάσκεψη τῶν ̄δελφῶν κομμάτων.

1. Ή γενική γραμμή του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος πρέπει νὰ βασίζεται στήν ̄παναστατική μαρξιστικο-λενινιστική θεωρία σχετικά μὲ τήν ̄ιστορική ̄ποστολή του προλεταριάτου, και δὲν πρέπει νὰ παρεκκλίνει ̄π' αὐτήν.

Οι δυο Διασκέψεις τής Μόσχας, του 1957 και του 1960, υιοθέτησαν ̄μτίστοιχα τή Διακήρυξη και τή Δήλωση, ̄στερα ̄πό μιὰ πλήρη ̄μταλλαγή ̄δεων και σύμφωνα μὲ τήν ̄ρχη τής ̄πίτευξης διμοφωνίας μέσω τής ̄μταλλαγής ̄ποψεων. Τά δυο γνωρίσματα τής ̄ποχής μας, τοὺς κοινοὺς νόμους τής σοσιαλιστικής ̄πανάστασης και τής σοσιαλιστικής οίκοδόμησης και καθορίζουν κοινή γραμμή γιὰ δλα τά κομμουνιστικά και ̄ργατικά κόμματα. Τά γνωρίσματα αὐτά ̄ποτελοῦν τό κοινό πρόγραμμα του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος.

Εἶναι ̄λήθεια δτι, ̄πό πολλὰ χρόνια, στοὺς κόλπους του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος ̄πάρχουν διαφορές ως πρὸς τὸν τρόπο κατανόησης τής Δήλωσης του 1957 και τής Διακήρυξης του 1960 και ως πρὸς τή στάση ̄πέναντί τους. Έδω, τό ζήτημα, ποὺ

έχει σημασία, είναι δν άποδεχόμαστε ή όχι τις έπαναστατικές άρχες τής Διακήρυξης και τής Δήλωσης. Σὲ τελευταία άνάλυση, προκειται γιὰ τὸ δν ἀναγνωρίζουμε η όχι τὴ γενικὴ ἀλήθεια τοῦ μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ, τὴ γενικὴ σημασία τοῦ δρόμου τῆς Ὁκτωβριανῆς Ἐπανάστασης, δν ἀναγνωρίζουμε η όχι, δτι οἱ λαοὶ ποὺ ζούν ἔκδημα κάτω ἀπὸ τὸ ἴμπεριαλιστικὸ καὶ καπιταλιστικὸ καθεστώς, καὶ ποὺ ἀποτελοῦν τὰ δυὸ τρίτα τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ κόσμου, πρέπει νὰ πραγματοποιήσουν τὴν ἐπανάσταση, καὶ δτι οἱ λαοὶ, ποὺ μπῆκαν κιόλας στὸ δρόμο τοῦ σοσιαλισμοῦ, καὶ ποὺ ἀντιπροσωπεύουν τὸ ἔνα τρίτο τοῦ παγκόσμιου πληθυσμοῦ, πρέπει νὰ δδηγήσουν τὴν ἐπανάσταση ὡς τὸ τέλος.

Ἡ ἀποφασιστικὴ ὑπεράσπιση τῶν ἐπαναστατικῶν ἀρχῶν τῆς Διακήρυξης τοῦ 1957 καὶ τῆς Δήλωσης τοῦ 1960 ἔγινε σπουδαῖο καὶ ἐπείγον καθῆκον τοῦ διεθνοῦς κοιμουνιστικοῦ κινήματος.

Μόνο η αὐστηρὴ προσήλωση στὴν ἐπαναστατικὴ διδασκαλία τοῦ μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ καὶ η σταθερὴ ἐμμονὴ στὸ γενικὸ δρόμο τῆς Ὁκτωβριανῆς ἐπανάστασης μποροῦν νὰ ἔξασφαλίσουν τὴ σωστὴ κατανόηση τῶν ἐπαναστατικῶν ἀρχῶν τῆς Διακήρυξης καὶ τῆς Δήλωσης καὶ τὴ σωστὴ στάση ἀπέναντί τους.

2. Σὲ τὶ συγίστανται οἱ ἐπαναστατικὲς ἀρχὲς τῆς Διακήρυξης καὶ τῆς Δήλωσης; Αὔτες μποροῦν νὰ συνοψιστοῦν στὰ ἀκόλουθα:

Προλετάριοι δλῶν τῶν χωρῶν ἐνωθεῖτε, προλετάριοι καὶ καταπιεζόμενοι λαοὶ καὶ ἔθνη δλου τοῦ κόσμου ἐνωθεῖτε καὶ ἀντιταχθεῖτε στὸν ἴμπεριαλισμὸ καὶ στὴν ἀντίδραση τῶν διαφόρων χωρῶν, ἀγωνισθεῖτε γιὰ τὴν ἔξασφάλιση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης, γιὰ τὸ θρίαμβο τῆς ἔθνικῆς ἀπελευθέρωσης, τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας καὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἐδραιώστε τὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο καὶ αὐξήστε τὴν ἰσχύ του, δδηγεῖστε τὴν παγκόσμια προλεταριακὴ ἐπανάσταση, βῆμα πρὸς βῆμα, ὡς τὴν πλήρη νίκη καὶ ἔγκαθιδρύστε ἔναν καινούργιο κόσμο χωρὶς ἴμπεριαλισμό, χωρὶς καπιταλισμὸ καὶ χωρὶς ἔκμετάλλευση ἀνθρώπου ἀπὸ ἀνθρωπο.

Αὔτὴ είναι, κατὰ τὴν ἀποψή μας, η γενικὴ γραμμὴ τοῦ διεθνοῦς κοιμουνιστικοῦ κινήματος στὸ τωρινὸ στάδιο.

3. Αὔτὴ η γενικὴ γραμμὴ καθορίζεται μὲ δάση τὴ σημερινὴ παγκόσμια κατάσταση, παρμένη στὸ σύνολό της, μὲ δάση μὰ ταξικὴ ἀνάλυση τῶν δασικῶν ἀγτιθέσεων τοῦ σύγχρονου κόσμου, καὶ

στρέφεται έναντίον τής άντεπαναστατικής παγκόσμιας στρατηγικής του άμερικάνικου Ιμπεριαλισμού.

Αυτή η γενική γραμμή σημαίνει ότι σχηματιστεῖ, μὲ πυρήνα τὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο καὶ τὸ παγκόσμιο προλεταριάτο, ἔνα πλατύ, ένιατο μέτωπο, ποὺ γὰρ κατευθύνεται έναντίον του Ιμπεριαλισμοῦ καὶ τῆς άντιδρασης, ποὺ ἐπικεφαλῆς τους δρίσκουται οἱ Ἡνωμένες Πολιτείες· εἶναι μιὰ γραμμή, ποὺ ἐπιτρέπει τὴν τολμηρὴ κινητοποίηση τῶν μαζῶν, τὴν άγαπτυξη τῶν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων, τὴν κατάκτηση τῶν ἐνδιάμεσων δυνάμεων καὶ τὴν ἀπομόνωση τῶν δυνάμεων τῆς άντιδρασης.

Αυτή η γενική γραμμή εἶναι γραμμή ἀποφασιστικοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγώνα τῶν λαῶν δλων τῶν χωρῶν, δδηγεῖ τὴν παγκόσμια προλεταριακὴ ἐπανάσταση στὴν ἐπιτυχία του τελικοῦ της σκοποῦ, καί, ἐπίσης, μάχεται ἀποτελεσματικότερα έναντίον του Ιμπεριαλισμοῦ καὶ γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης.

Άν τὴ γενικὴ γραμμὴ του διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος ἀναχθεῖ μονόπλευρα σὲ «εἰρηνικὴ συγύπαρξη», σὲ «εἰρηνικὴ ἄμιλλα» η σὲ «εἰρηνικὸ πέρασμα», αὐτὸ ἀποτελεῖ παραδίαση τῶν ἐπαναστατικῶν ἀρχῶν τῆς Διακήρυξης του 1957 καὶ τῆς Δήλωσης του 1960, ἀρνηση τῆς ιστορικῆς ἀποστολῆς τῆς παγκόσμιας προλεταριακῆς ἐπανάστασης καὶ προδοσία τῆς ἐπαναστατικῆς διδασκαλίας του μαρξισμοῦ - λεγινισμοῦ.

Ή γενικὴ γραμμὴ του διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος πρέπει νὰ ἀντανακλᾷ τὸ γενικὸ νόμο τῆς ἔξελιξης τῆς παγκόσμιας ιστορίας. Οἱ ἐπαναστατικοὶ ἀγῶνες του προλεταριάτου καὶ τῶν λαῶν τῶν διαφόρων χωρῶν μποροῦν νὰ περάσουν ἀπὸ διάφορες φάσεις, καὶ θὰ ἔχουν τὰ δικά τους, ίδιαίτερα γνωρίσματα, κανένα δμως ἀπ' αὐτὰ δὲ θὰ ξεφύγει ἀπὸ τὸ γενικὸ νόμο τῆς ἔξελιξης τῆς παγκόσμιας ιστορίας. Ή γραμμὴ αὐτὴ πρέπει νὰ ὑποδείχνει τὴ βασικὴ κατεύθυνση τῶν ἐπαναστατικῶν ἀγώνων του προλεταριάτου καὶ τῶν λαῶν δλων τῶν χωρῶν.

Όταν τὰ κομμουνιστικὰ καὶ ἐργατικὰ κόμματα του κόσμου καθορίζουν τὴ συγκεκριμένη γραμμή καὶ πολιτικὴ γιὰ τὶς χώρες τους, ἔχει ἔξαιρετικὰ μεγάλη σημασία νὰ παραμένουν προσηλωμένα στὴν ἀρχὴ του συγδυασμοῦ τῆς γενικῆς ἀλήθειας του μαρξισμοῦ - λεγινισμοῦ μὲ τὴ συγκεκριμένη πρακτικὴ τῆς ἐπανάστασης καὶ

τῆς οἰκοδόμησης στὶς δικές τους χώρες.

4. Γιὰ τὸν καθορισμὸν τῆς γενικῆς γραμμῆς τοῦ διεθνοῦς κομμουγνιστικοῦ κινήματος τὸ σημεῖο ἀφετηρίας εἶναι ἡ συγχεκριμένη ταξικὴ ἀνάλυση τῆς παγκόσμιας πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς κατάστασης στὸ σύγολό της καὶ τῶν συγχεκριμένων συνθηκῶν τοῦ κόσμου, μ' ἀλλα λόγια ἡ συγχεκριμένη ταξικὴ ἀνάλυση τῶν βασικῶν ἀντιθέσεων τοῦ σύγχρονου κόσμου.

"Οποιος ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν συγχεκριμένη ταξικὴ ἀνάλυση, ἢ συλλαμβάνει τυχαῖα δρισμένα ἐπιφανειακὰ φαινόμενα, γιὰ νὰ καταλήξει σὲ ὑποκειμενικὰ συμπεράσματα, αὐτὸς ποτὲ δὲ θὰ φτάσει σὲ σωστὰ συμπεράσματα σχετικὰ μὲ τὴν γενικὴ γραμμὴ τοῦ διεθνοῦς κομμουγνιστικοῦ κινήματος καὶ ἀναπόφευκτα θὰ γλιστρήσει σὲ ἔνα δρόμο ἐντελῶς διαφορετικὸν ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ μαρξισμοῦ - λεγινισμοῦ.

Ποιές εἶναι οἱ βασικὲς ἀντιθέσεις τοῦ σύγχρονου κόσμου;. Οἱ μαρξιστὲς - λεγινιστὲς ὑποστηρίζουν σταθερά, πῶς οἱ ἀντιθέσεις αὐτὲς εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

'Η ἀντίθεση ἀνάμεσα στὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο καὶ στὸ ἡμπεριαλιστικὸ στρατόπεδο.

'Η ἀντίθεση ἀνάμεσα στὸ προλεταριάτο καὶ στὴν ἀστικὴ τάξη στὶς καπιταλιστικὲς χώρες.

'Η ἀντίθεση ἀνάμεσα στὰ καταπιεζόμενα ἔθνη καὶ στὸν ἡμπεριαλισμό.

'Η ἀντίθεση ἀνάμεσα στὶς ἡμπεριαλιστικὲς χώρες, ἀνάμεσα στὶς μονοπωλιακὲς διμάδες.

'Η ἀντίθεση ἀνάμεσα στὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο καὶ στὸ ἡμπεριαλιστικὸ στρατόπεδο. εἶναι ἀντίθεση ἀνάμεσα σὲ δυὸ ριζικὰ διαφορετικὰ κοινωνικὰ συστήματα, τὸ σοσιαλισμὸ καὶ τὸν καπιταλισμό. 'Η ἀντίθεση αὐτὴ εἶναι ἀναμφίβολα πολὺ δξεῖα. 'Αλλὰ οἱ μαρξιστὲς - λεγινιστὲς δὲν πρέπει γὰρ θεωροῦν δτι οἱ ἀντιθέση ἀνάμεσα στὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο καὶ στὸ ἡμπεριαλιστικὸ στρατόπεδο.

'Ο διεθνῆς συσχετισμὸς τῶν δυνάμεων ἀλλαξε, ἔγινε πολὺ πιὸ εὔγοëκὸς γιὰ τὸ σοσιαλισμὸ καὶ γιὰ δλους τοὺς καταπιεζόμενους λαοὺς καὶ ἔθνη τοῦ κόσμου, καὶ πολὺ πιὸ δυσμενῆς γιὰ τοὺς ἡμπε-

ριαλιστές καὶ τοὺς ἀντιδραστικούς τῶν διαφόρων χωρῶν. Ήστόσο, οἱ ἀντιθέσεις, ποὺ ἀναφέρθηκαν παραπάνω, ἔξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν ἀντικειμενικά.

Οἱ ἀντιθέσεις αὐτές, καθὼς καὶ οἱ ἀγῶνες, ποὺ οἱ ἀντιθέσεις αὐτές προκαλοῦν, εἶναι ἀλληλένδετοι καὶ ἐπιδροῦν οἱ μὲν πάνω στοὺς δέ. Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ διαγράψει μιὰ δποιαδήποτε ἀπὸ τίς βασικὲς αὐτές ἀντιθέσεις, οὗτε νὰ ὑποκαταστήσει ὑποκειμενικὰ μὲ μιὰ ἀπὸ αὐτές δλες τίς ἄλλες.

Οἱ ἀντιθέσεις αὐτές θὰ δδηγγήσουν ἀναπόφευκτα σὲ λαϊκές ἐπαναστάσεις, τίς μόνες ποὺ μποροῦν νὰ λύσουν τίς ἀντιθέσεις αὐτές.

5. Πρέπει νὰ ἀπορριφθοῦν οἱ παρακάτω λαθεμένες ἀπόψεις σχετικὰ μὲ τίς βασικὲς ἀντιθέσεις τοῦ σύγχρονου κόσμου:

α) Ἡ ἀποψη, ποὺ ἀφαιρεῖ τὸ ταξικὸ περιεχόμενο ἀπὸ τὴν ἀντίθεσῃ ἀνάμεσα στὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο καὶ στὸ ἡμεριαλιστικὸ στρατόπεδο, ποὺ δὲ θεωρεῖ τὴν ἀντίθεση αὐτὴ σὰν ἀντίθεση ἀνάμεσα στὶς χῶρες, δπου ἐπικρατεῖ ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου καὶ στὶς χῶρες, δπου ἐπικρατεῖ ἡ δικτατορία τοῦ μονοπωλιακοῦ κεφαλαίου.

β) Ἡ ἀποψη, ποὺ παραδέχεται μόνο τὴν ἀντίθεση ἀνάμεσα στὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο καὶ στὸ ἡμεριαλιστικὸ στρατόπεδο καὶ παραγγωρίζει ἡ ὑποτιμᾶ τίς ἀντιθέσεις τοῦ καπιταλιστικοῦ κόσμου — ἀνάμεσα στὸ προλεταριάτο καὶ στὴν ἀστικὴ τάξη, ἀνάμεσα στὰ καταπιεζόμενα ἔθνη καὶ στὸν ἡμεριαλισμό, ἀνάμεσα στὶς ἡμεριαλιστικὲς χῶρες καὶ ἀνάμεσα στὶς μονοπωλιακὲς δημάδες, καθὼς καὶ τοὺς ἀγῶνες, ποὺ οἱ ἀντιθέσεις αὐτές προκαλοῦν.

γ) Ἡ ἀποψη, ποὺ ὑποστηρίζει δτὶ στὸν καπιταλιστικὸ κόσμο, ἡ ἀντίθεση ἀνάμεσα στὸ προλεταριάτο καὶ στὴν ἀστικὴ τάξη μιᾶς δοσμένης χώρας μπορεῖ νὰ λυθεῖ χωρὶς προλεταριακὴ ἐπανάσταση στὴ χώρα αὐτῇ, καὶ δτὶ ἡ ἀντίθεση ἀνάμεσα στὰ καταπιεζόμενα ἔθνη καὶ στὸν ἡμεριαλισμὸ μπορεῖ νὰ λυθεῖ χωρὶς ἐπανάσταση τῶν κατκπιεζόμενων ἔθνων.

δ) Ἡ ἀποψη, ποὺ ἀργεῖται δτὶ ἡ ἀνάπτυξη τῶν ἐσωτερικῶν ἀντιθέσεων στὸ σύγχρονο καταπιταλιστικὸ κόσμο δδηγεῖ ἀναπόφευκτα σὲ μιὰ νέα κατάσταση, δπου οἱ ἡμεριαλιστικὲς χῶρες ἐμπλέκονται σὲ μιὰ σχληρὴ πάλη μεταξύ τους, καὶ ὑποστηρίζει, δτὶ

οι ἀντιθέσεις ἀνάμεσα στις ἡμεριαλιστικές χῶρες μποροῦν νὰ ἀποβλυνθοῦν ἢ ἀκόμα καὶ νὰ ἔξαλειφθοῦν μὲ «διεθνεῖς συμφωνίες ἀνάμεσα στὰ μεγάλα μογοπώλια».

ε) Ἡ ἀποψη, ποὺ ὑποστηρίζει δτι ἡ ἀντιθέση ἀνάμεσα στὰ ὅντα παγκόσμια συστήματα, τὸ σοσιαλισμὸν καὶ τὸν καπιταλισμὸν, θὰ ἔχλειψει αὐτόματα στὴν πορεία τῆς «οἰκονομικῆς ἀμυλλας», δτι, ἔτσι, θὰ ἔχλειψουν αὐτόματα καὶ οἱ ἄλλες διασικές ἀντιθέσεις τοῦ κόσμου, καὶ δτι ἔνας «κόσμος χωρίς πολέμους», ἔνας γέος κόσμος «γενικῆς συνεργασίας» θὰ γεννηθεῖ.

Εἶναι φανερὸ δτι οἱ λαθεμένες αὐτὲς ἀπόψεις δδηγοῦν ἀναπόφευκτα σὲ λαθεμένους καὶ ἐπιζήμιους πολιτικούς προσανατολισμούς καὶ προκαλοῦν τέτοιες ἢ ἀλλιώτικες ἀποτυχίες καὶ ἀπώλειες στὴν ὑπόθεση τῶν λαῶν καὶ στὴν ὑπόθεση τοῦ σοσιαλισμοῦ.

6. Ό συσχετισμὸς ἀνάμεσα στὸν ἡμεριαλισμὸν καὶ στὸ σοσιαλισμὸν ἄλλαξε ριζικὰ ὅστερα ἀπὸ τὸ Δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Τὴν ἀλλαγὴν αὐτὴν μαρτυρᾶ, πρῶτα-πρῶτα, τὸ γεγονός δτι σήμερα στὸν κόσμο δὲν ὑπάρχει πιὰ μόνο μιὰ σοσιαλιστικὴ χώρα, ἀλλὰ πολλὲς σοσιαλιστικές χῶρες, ποὺ σχηματίζουν τὸ πανίσχυρο σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο καί, δτι οἱ λαοί, ποὺ ἀκολουθοῦν τώρα τὸ δρόμο τοῦ σοσιαλισμοῦ, δὲν ἀριθμοῦν 200 ἔκατομμάρια ἀτομα, ἀλλὰ ἔνα δισεκατομμύριο ἀτομα, δηλ. ἀποτελοῦν τὸ ἔνα τρίτο τοῦ παγκόσμιου πληθυσμοῦ.

Τὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο εἶναι δημιούργημα τῶν ἀγώνων τοῦ προλεταριάτου καὶ τῶν ἐργαζομένων δλου τοῦ κόσμου. Ἀνήκει δχι μόνο στοὺς λαοὺς τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν, ἀλλὰ ἐπίσης στὸ προλεταριάτο καὶ στοὺς ἐργαζόμενους δλου τοῦ κόσμου.

Οἱ κυριότερες ἀπαιτήσεις, ποὺ οἱ λαοὶ τῶν χωρῶν τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου, τὸ προλεταριάτο καὶ οἱ ἐργαζόμενοι δλου τοῦ κόσμου προβάλλουν ἀπὸ κοινοῦ στὰ κομμουνιστικὰ καὶ ἐργατικὰ κόμματα τῶν χωρῶν τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου εἶναι δτι τὰ κόμματα αὐτὰ θὰ πρέπει:

Νὰ παραμένουν προσηλωμένα στὴ μαρξιστικὸ - λεγινιστικὴ γραμμὴ καὶ νὰ ἀκολουθοῦν σωστὴ μαρξιστικὸ - λεγινιστικὴ ἐσωτερικὴ καὶ ἔξωτερικὴ πολιτικὴ.

Νὰ ἔνισχύουν τὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, τὴ συμμαχία τῶν ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν κάτω ἀπὸ τὴν καθοδήγηση τοῦ προλε-

ταριάτου, καὶ γὰρ δδηγήσουν ὃς τὸ τέλος τῆς σοσιαλιστικής ἐπανάστασης στὸ οίκονομικό, πολιτικὸ καὶ ιδεολογικὸ μέτωπο.

Νὰ ἐνθαρρύνουν τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν δημιουργικὴν πρωτοβουλίαν τῶν πλατειῶν λαϊκῶν μαζῶν, γὰρ προωθοῦν τὴν σχεδιασμένη σοσιαλιστικὴν οίκονομικὴν ἀνοικοδόμησην, νὰ ἀναπτύσσουν τὴν παραγωγὴν, νὰ βελτιώνουν τὶς συνθῆκες ζωῆς τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ἐνσχύουν τὴν ἔθνικὴν ἀμυνα.

Νὰ δυναμώνουν τὴν ἐνδητὰ τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου πάνω στὴν θάση τοῦ μαρξισμοῦ - λεγινισμοῦ, γὰρ πραγματοποιοῦν τὴν ἀμοιβαίαν ὑποστήριξην μεταξὺ τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν πάνω στὴν θάση τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ.

Νὰ ἀγωνίζονται ἐναγτίον τῆς ἐπιθετικῆς καὶ φιλοπόλεμης πολιτικῆς τοῦ Ιμπεριαλισμοῦ, καὶ γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης.

Νὰ μάχονται ἐναγτίον τῆς ἀντικομμουνιστικῆς, ἀντιλαϊκῆς καὶ ἀντεπαγαστατικῆς πολιτικῆς τῆς ἀντίδρασης τῶν διαφόρων χωρῶν.

Νὰ υποστηρίζουν καὶ νὰ βοηθοῦν τὸν ἐπαγαστατικὸ ἀγώνα τῶν καταπιεζόμενων τάξεων καὶ ἐθνῶν δλου τοῦ κόσμου.

Οὐλα τὰ κομμουνιστικὰ καὶ ἐργατικὰ κόμματα τῶν χωρῶν τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου ἔχουν καθῆκον ἀπέναντι τῶν δικῶν τους λαῶν καὶ ἐπίσης ἀπέναντι τοῦ προλεταριάτου καὶ τῶν ἐργαζομένων δλου τοῦ κόσμου γὰρ ἀγταποκριθοῦν στὶς παραπάνω ἀπαιτήσεις.

Ίκανοποιώντας τὶς ἀπαιτήσεις αὐτές, τὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο θὰ ἀσκήσει ἀποφασιστικὴν ἐπίδρασην στὴν παραπέρα πορεία τῆς ιστορίας.

‘Ακριβῶς γι’ αὐτό, οἱ Ιμπεριαλιστὲς καὶ οἱ ἀντιδραστικοὶ προσπαθοῦν πάντα καὶ μὲν δλα τὰ μέσα γὰρ ἐπηρεάσουν τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἔξωτερικὴν πολιτικὴν τῶν χωρῶν τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου, γὰρ ἔξαρθρώσουν τὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο, γὰρ ὑποσκάψουν τὴν ἐνδητὰ τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν καὶ ιδιαίτερα τὴν ἐνδητὰ τῆς Κίνας καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης. Προσπαθοῦν συγεπῶς γὰρ διεισδύσουν στὶς σοσιαλιστικές χῶρες καὶ νὰ τὶς ἀγατρέψουν καὶ ἐπίσης ἐπιδιώκουν γὰρ διαλύσουν τὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο.

‘Η υἱοθέτηση σωστῆς στάσης ἀπέναντι στὸ σοσιαλιστικὸ στρα-

τόπεδο είναι ένα ζήτημα άρχις, ζήτημα μεγάλης σπουδαιότητας, πού τίθεται σε δλα τὰ κομμουνιστικὰ καὶ ἐργατικὰ κόρματα.

Τὰ κομμουνιστικὰ καὶ ἐργατικὰ κόρματα πραγματοποιοῦν τὴν ἔνδητα καὶ τὸν ἀγώνα σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ κάτω ἀπὸ γέες ἴστορικὲς συνθῆκες. "Οταν ὑπῆρχε μόνο μιὰ σοσιαλιστικὴ χώρα καὶ ἡ χώρα αὐτὴ ἀντιμετώπιζε τὴν ἔχθρότητα τῶν ἡμεριαλιστῶν καὶ τῶν ἀντιδραστικῶν καὶ ἀπειλοῦνταν ἀπ' αὐτοὺς γιὰ τὸ λόγο διὰ ἐφάρμοζε σταθερὰ σωστὴ μαρξιστικο - λεγινιστικὴ γραμμὴ καὶ πολιτικὴ ἡ ἀποφασιστικὴ ὑπεράσπιση τῆς μόνης αὐτῆς σοσιαλιστικῆς χώρας ἀποτελοῦσε τὴν λυδία λίθο τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ γιὰ κάθε κομμουνιστικὸ κόρμα. Τώρα ὑπάρχει ένα σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ δεκατρεῖς χῶρες (¹Αλβανία, Βουλγαρία, Λαοκρατικὴ Δημοκρατία τοῦ Βιετνάμ, Λαοκρατικὴ Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, ΕΣΣΔ, Κίνα, Λαοκρατικὴ Δημοκρατία τῆς Κορέας, Κούνα, Μογγολία, Οὐγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία καὶ Τσεχοσλοβακία). Κάτω ἀπὸ τὶς συνθῆκες αὐτές, ἡ λυδία λίθος τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ γιὰ κάθε κομμουνιστικὸ κόρμα είναι ἡ ἀποφασιστικὴ ὑπεράσπιση δλόχληρου τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου, ἡ περιφρούρηση, πάνω στὴ βάση τοῦ μαρξισμοῦ - λεγινισμοῦ, τῆς ἔνδητας δλων τῶν χωρῶν ποὺ σχηματίζουν τὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο καὶ τῆς μαρξιστικο - λεγινιστικῆς γραμμῆς καὶ πολιτικῆς, ποὺ δφείλουν νὰ ἀκολουθοῦν οἱ σοσιαλιστικὲς χῶρες.

"Οποιος δὲν ἀκολουθεῖ τὴν σωστὴ μαρξιστικο - λεγινιστικὴ γραμμὴ καὶ πολιτικὴ, οὗτε ὑπερασπίζει τὴν ἔνδητα τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου, ἀλλὰ δημιουργεῖ τὴν ἔνταση στοὺς κόλπους τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου, προκαλεῖ τὴν διάσπαση καὶ φτάνει στὸ σημεῖο νὰ ἀκολουθεῖ τυφλὰ τὴν πολιτικὴ τῶν Γιουγκοσλάβων ρεβιζιονιστῶν γιὰ νὰ διαλύσει τὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο ἢ στὸ σημεῖο νὰ βοηθᾶ τὶς καπιταλιστικὲς χῶρες νὰ ἐπιτίθενται ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν, αὐτὸς προδίδει τὰ συμφέροντα δλόχληρου τοῦ διεθνοῦ προλεταριάτου καὶ δλων τῶν λαῶν τοῦ κόσμου.

"Οποιος, ἀκολουθῶντας τυφλὰ τ' ἀχνάρια ἀλλων, ὑπερασπίζει τὴν λαθεμένη διπορτουνιστικὴ γραμμὴ καὶ πολιτικὴ μιᾶς σοσιαλιστικῆς χώρας, ἀντὶ γὰρ ὑπερασπίζει τὴν σωστὴ μαρξιστικο - λε-

νινιστική γραμμή και πολιτική που πρέπει νὰ ἀκολουθοῦν οἱ σοσιαλιστικὲς χῶρες, ὑπερασπίζει τὴν πολιτικὴ τῆς διάσπασης ἀντὶ νὰ ὑπερασπίζει τὴν πολιτικὴ τῆς ἐνότητας, αὐτὸς ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ μαρξισμὸ - λενιγισμὸ καὶ τὸν προλεταριακὸ διεθνισμό.

7. Ἐπωφελούμενοι ἀπὸ τὴν κατάσταση, ποὺ δημιουργήθηκε ὑστερα ἀπὸ τὸ δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, καὶ ἀντικαθιστώντας στὸ ρόλο τους τοὺς γερμανούς, Ιταλοὺς καὶ γιαπωνέζους φασίστες, οἱ ἀμερικάνοι ἡμεριαλιστὲς προσπάθησαν νὰ δημιουργήσουν μὰς ἀπέραντη παγκόσμια αὐτοκρατορία, ποὺ δμοια τῆς δὲ γνώρισε ποτὲ ἡ ἱστορία. Ὁ μόνιμος στρατηγικὸς σκοπός τους ήταν νὰ καταλάβουν καὶ νὰ κυριαρχήσουν στὴν ἐνδιάμεση ζώνη, ποὺ δρίσκεται ἀνάμεσα στὶς Ἡγωμένες Πολιτεῖες καὶ στὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο, νὰ συντρίψουν τὴν ἐπανάσταση τῶν καταπιεζόμενων λαῶν καὶ ἔθνων, νὰ προχωρήσουν στὴ συντριβὴ τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν καὶ, ἔτσι, νὰ ὑποδουλώσουν δλους τοὺς λαούς, δλες τὶς χῶρες τοῦ κόσμου, μαζὶ καὶ τοὺς συμμάχους τῶν Ἡγωμένων Πολιτειῶν, καὶ νὰ τοὺς ὑποτάξουν στὴν κυριαρχία τοῦ ἀμερικάνικου μονοπωλιακοῦ κεφαλαίου.

Ὑστερα ἀπὸ τὸ Δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, οἱ ἀμερικάνοι ἡμεριαλιστὲς δὲν ἔπαψαν οὔτε στιγμὴ νὰ προπαγαδίζουν τὸν πόλεμο ἐναντίον τῆς Σοδιετικῆς Ἡνωσης καὶ τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου. Ἡ προπαγάνδα τους αὐτὴ ἔχει δυὸ πλευρές: Ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ προετοιμάζονται δραστήρια γιὰ ἐναν πόλεμο ἐναντίον τῆς Σοδιετικῆς Ἡνωσης καὶ τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, χρησιμοποιοῦν τὴν προπαγάνδα τους αὐτὴ σὰν προπέταση καπνοῦ γιὰ νὰ καλύπτουν τὴν καταπίεση ποὺ ἀσκοῦν σὲ ἕάρος τοῦ ἀμερικάνικου λαοῦ, καὶ τὴν ἐπέκταση τῶν ἐπιθετικῶν τους ἐνεργειῶν στὸν καταπιταλιστικὸ κόσμο.

Ἡ Δῆλωση τοῦ 1960 ὑπογραμμίζει:

«Ο ἀμερικάνικος ἡμεριαλισμὸς ἔγινε δ μεγαλύτερος διεθνῆς ἔκλιεταλλευτῆς».

«Οι Ἡγωμένες Πολιτεῖες εἰναι δ κύριος στυλοβάτης τοῦ σημεριγοῦ ἀποικισμοῦ».

«Ο ἀμερικάνικος ἡμεριαλισμὸς εἰναι ἡ κυριότερη δύναμη τῆς ἐπίθεσης καὶ τοῦ πολέμου».

«Ἡ πορεία τῶν διεθνῶν γεγονότων στὰ τελευταῖα χρόνια ἔδω-

σε πολλές νέες ἀποδείξεις γιὰ τὸ διὰ διὰμερικάνικος ίμπεριαλισμὸς εἶναι τὸ κύριο προπύργιο τῆς παγκόσμιας ἀντίδρασης, ἐνας διεθνὴς χωροφύλακας, ἔχθρὸς τῶν λαῶν δὲλου τοῦ κόσμου».

Οἱ ἀμερικάνοι ίμπεριαλιστὲς ἔξακολουθοῦν νὰ ἐφαρμόζουν ἐ-πιθετικὴ καὶ φιλοπόλιμη πολιτικὴ στὸν κόσμο, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα δὲν μπορεῖ παρὰ γὰ εἶναι ἀντίθετο ἀπὸ αὐτὸ ποὺ ἐπιδιώκουν: νὰ ἐπιταχύνει τὴν ἀφύπνιση τῶν λαῶν καὶ γὰ ἐπισπεύσει τὴν ἐπανάσταση τῶν λαῶν στὸν κόσμο.

Ἐτσι, οἱ ἀμερικάνοι ίμπεριαλιστὲς βρέθηκαν ἀντιμέτωποι πρὸς τοὺς λαοὺς δὲλου τοῦ κόσμου καὶ περικυκλωμένοι ἀπὸ αὐτοὺς. Τὸ παγκόσμιο προλεταριάτο μπορεῖ καὶ πρέπει γὰ ἐνώσει δλες τὶς δυνάμεις ποὺ εἶναι δυνατὸ γὰ ἐνωθοῦν, γὰ ἐπωφεληθεῖ ἀπὸ τὶς ἐσωτερικὲς ἀντιθέσεις στὸ στρατόπεδο τοῦ ἔχθρου καὶ νχ δημουργῆσει τὸ πιὸ πλατὺ ἔγιατο μέτωπο ἐναντίον τοῦ ἀμερικάνικου ίμπεριαλισμοῦ καὶ τῶν λακέδων του.

Ἡ ρεαλιστικὴ καὶ σωστὴ πορεία εἶγαι γὰ ἐμπιστευθοῦμε τὴν τύχη τῶν λαῶν τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἀνθρωπότητας, στὴν ἐνότητα καὶ στὸν ἀγώνα τοῦ διεθνοῦ προλεταριάτου, στὴν ἐνότητα καὶ στὸν ἀγώνα τῶν λαῶν τοῦ κόσμου.

Ἀντίθετα, ἀν δὲν κάνουμε διάκριση ἀνάμεσα στοὺς ἔχθρούς, στοὺς φίλους καὶ σ' ἐμαῖς, καὶ ἐμπιστευθοῦμε τὴν τύχη τῶν λαῶν τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἀνθρωπότητας στὴ συνεργασία μὲ τὸν ἀμερικάνικο ίμπεριαλισμὸ σημαίνει δτὶ ἐφήγουμε τοὺς λαοὺς ἀνυπερσπιστούς. Τὰ γεγονότα τῶν τελευταίων ἐτῶν διέλυσαν τὴν αὐταπάτη αὐτῇ.

8. Στὶς ἑκτεταμένες περιοχὲς τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς εἶναι συγχεντρωμένες οἱ διάφορες ἀντιθέσεις τοῦ σύγχρονου κόσμου. Αὐτὲς οἱ περιοχὲς εἶναι οἱ πιὸ τρωτὲς ἀπὸ δεσμούς διάσκονται κάτω ἀπὸ τὴν κυριαρχία τοῦ ίμπεριαλισμοῦ καὶ ἀποτελοῦν σήμερα τὴν κύρια ζώνη τῆς παγκόσμιας ἐπαναστατικῆς θύελλας, ποὺ καταφέρει ἀμεσα πλήγματα ἐναντίον τοῦ ίμπεριαλισμοῦ.

Τὸ ἔθνικοδημοκρατικὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα τῶν περιοχῶν αὐτῶν καὶ τὸ διεθνὲς σοσιαλιστικὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα εἶναι τὰ δυο μεγάλα ἴστορικὰ ρεύματα τῆς ἐποχῆς μας.

Οἱ ἔθνικοδημοκρατικὲς ἐπαναστάσεις τῶν περιοχῶν αὐτῶν ἀποτελοῦν σημαντικὸ συστατικὸ τιμῆμα τῆς παγκόσμιας προλεταρια-

χῆς ἐπανάστασης τῆς ἐποχῆς μας.

‘Ο ἀντιἱμπεριαλιστικὸς ἐπαναστατικὸς ἀγώνας τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς καταφέρει πλήγματα καὶ ὑπονομεύει σημαντικὰ τὶς δύσεις τῆς κυριαρχίας τοῦ ἡμιπεριαλισμοῦ, τοῦ ἀποικισμοῦ καὶ τοῦ νεοαποικισμοῦ, ἀποτελεῖ μιὰ παγίσχυρη δύναμη γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης στὴν ἐποχὴ μας.

Γι’ αὐτό, μὲ μιὰ δρισμένη ἔγγονα, ἡ δλη ὑπόθεση τῆς παγκόσμιας προλεταριακῆς ἐπανάστασης ἔξαρτᾶται ἀπὸ τὴν τελικὴν ἔκβαση τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγώνα, ποὺ διεξάγουν οἱ λαοὶ τῶν περιοχῶν αὐτῶν, οἱ δοποῖοι ἀποτελοῦν τὴν συντριπτικὴν πλειοψηφία τοῦ παγκόσμιου πληθυσμοῦ.

Γι’ αὐτὸ δ ἐπαναστατικὸς ἀγώνας τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς ἐναγτίον τοῦ ἡμιπεριαλισμοῦ δὲν εἶναι καθόλου ἔνα ζήτημα μὲ τοπικὴ σημασία, ἀλλὰ ἔνα ζήτημα, ποὺ ἀφορᾷ τὴν δλη ὑπόθεση τῆς παγκόσμιας προλεταριακῆς ἐπανάστασης.

Μερικοὶ φτάνουν ὡς τὸ σημεῖο νὰ ἀργοῦνται τὴν τεράστια διεθνῆ σημασία τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγώνα τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ, μὲ τὸ πρόσχημα τῆς κατάρριψης τῶν ἔθνων, φυλετικῶν καὶ γεωγραφικῶν φραγμῶν, προσπαθοῦν μὲ δλα τὰ μέσα νὰ σδύσουν τὴ διαχωριστικὴ γραμμὴ ἀνάμεσα στὰ ἔθνη, ποὺ δρίσκονται κάτω ἀπὸ καταπίεση καὶ στὰ ἔθνη, ποὺ ἀσκοῦν καταπίεση, ἀνάμεσα στὶς χῶρες, ποὺ δρίσκονται κάτω ἀπὸ καταπίεση καὶ στὶς χῶρες, ποὺ ἀσκοῦν καταπίεση, νὰ ἀνακόψουν τὸν ἐπαναστατικὸ ἀγώνα τῶν λαῶν τῶν περιοχῶν αὐτῶν· στὴν πράξη οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ ἔξυπηρετοῦν τὶς ἀνάγκες τῶν ἡμιπεριαλιστῶν καὶ δημιουργοῦν μιὰ «νέα» θεωρία γιὰ τὴ δικαίωση τῆς κυριαρχίας καὶ τὴν ἔξακολούθηση τῆς ἀποικιακῆς καὶ νεοαποικιακῆς πολιτικῆς τῶν ἡμιπεριαλιστῶν στὶς περιοχὲς αὐτές. Στὴν πραγματικότητα ἡ «θεωρία» αὐτὴ δὲν ἀποδιλέπει στὴν κατάρριψη τῶν ἔθνων, φυλετικῶν καὶ γεωγραφικῶν φραγμῶν, ἀλλὰ στὴ διατήρηση τῆς κυριαρχίας τῶν «ἀγώτερων ἔθνων» πάνω στὰ καταπιεζόμενα ἔθνη. Εἶγαι ἐγτελῶς φυσικό, ἡ «θεωρία» αὐτὴ νὰ ἀπορρίπτεται ἀπὸ τοὺς λαοὺς τῶν χωρῶν αὐτῶν.

‘Η ἐργατικὴ τάξη κάθε σοσιαλιστικῆς χώρας καὶ κάθε καπι-

ταλιστικής χώρας πρέπει νὰ ἐφαρμόζει πραγματικὰ τὰ μαχητικὰ συνθήματα: «Προλετάριοι δλων τῶν χωρῶν ἔνωθεῖτε!» καὶ «Προλετάριοι δλων τῶν χωρῶν καὶ καταπιεζόμενοι λαοὶ ἔνωθεῖτε!» πρέπει νὰ μελετήσει τὴν ἐπαναστατικὴν πείρα τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς, νὰ ὑποστηρίξει σταθερὰ τὴν ἐπαναστατικὴν τους δράσην καὶ νὰ θεωρήσει τὴν ὑπόθεση τῆς ἀπελευθέρωσής τους σὰν τὸ πιὸ σίγουρο στήριγμα γιὰ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό της, σὰ μιὰ ὑπόθεση ποὺ τὴν ἐνδιαφέρει ἄμεσα. Μόνο αὐτὸς δὲ τρόπος ἐνέργειας ἐπιτρέπει πραγματικὰ νὰ καταρριφθοῦν οἱ ἔθνικοι, φυλετικοὶ καὶ γεωγραφικοὶ φραγμοὶ καὶ ἀποτελεῖ ἔκφραση τοῦ ἀληθινοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ.

Ἡ ἐργατικὴ τάξη τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς δὲ θὰ μπορέσει ποτὲ νὰ πετύχει τὴν ἀπελευθέρωσή της, ἀν δὲν ἔνωθει μὲ τὰ καταπιεζόμενα ἔθνη, ἀν δὲν ἀπελευθερώθοῦν τὰ ἔθνη αὐτά. Ὁ Λέγιν πολὺ σωστὰ ἔλεγε: «Τὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα τῶν προοδευμένων χωρῶν δὲ θὰ ἥταν, στὴν πραγματικότητα, παρὰ μιὰ καθαρὴ ἀπάτη, ἀν οἱ ἐργάτες τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς δὲν ἔνώνονταν πλήρως καὶ μὲ τὸν πιὸ στενὸ τρόπο μὲ τὶς ἔκατοντάδες ἔκατομμυρίων τῶν «ἀποικιακῶν» σκλάβων, ποὺ καταπιεζοῦνται ἀπὸ τὸ κεφαλαίο»¹.

Σήμερα, στὶς γραμμὲς τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος, μερικοὶ προχωροῦν ὅσ τὸ σημεῖο νὰ περιφρογοῦν τὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγώνα τῶν καταπιεζόμενων ἔθνων καὶ νὰ υἱοθετοῦν μιὰ στάση παθητικὴ καὶ ἀρνητικὴ ἀπέναντι σ' αὐτόν· στὴν πράξη, αὐτοὶ δὲν κάνουν ἀλλο παρὰ νὰ ὑπερασπίζονται τὰ συμφέροντα τοῦ μονοπλιακοῦ κεφαλαίου, νὰ προδίδουν τὰ συμφέροντα τοῦ προλεταριάτου. «Ἐτσι οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ ἔκφυλιζονται καὶ γίνονται σοσιαλδημοκράτες.

Ἡ στάση ἀπέναντι στὸν ἐπαναστατικὸ ἀγώνα τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς, ἀποτελεῖ ἔνα σπουδαῖο, κριτήριο, ποὺ ἐπιτρέπει νὰ διακρίνουμε αὐτοὺς ποὺ θέλουν τὴν ἐπανάσταση ἀπὸ αὐτούς, ποὺ δὲν τὴν θέλουν, αὐτοὺς ποὺ ὑπερασπίζονται πραγματικὰ τὴν παγκόσμια εἰρήνη ἀπὸ αὐτούς, ποὺ

¹ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ: «Τὸ 2ο Συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνούς», «Ἀπαντα, τόμος 31ος.

ένθαρρύουν τις δυνάμεις τής ἐπίθεσης καὶ τοῦ πολέμου.

9. Μπροστὰ στὰ καταπιεζόμενα ἔθνη καὶ λαοὺς τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς μπαίνει τὸ ἐπιτακτικὸν καθῆκον τοῦ ἀγώνα ἐναγτίον τοῦ ἡμεριαλισμοῦ καὶ τῶν λακέδων του.

Ἡ ιστορία ἐμπιστεύθηκε στὰ προλεταριακὰ κόρματα τῶν περιοχῶν αὐτῶν τὴν ἔνδοξην ἀποστολὴν νὰ κρατήσουν φηλὰ τὴ σημαία τοῦ ἀγώνα ἐναγτίον τοῦ ἡμεριαλισμοῦ, τοῦ ἀποικισμοῦ καὶ τοῦ νεοαποικισμοῦ, τὴ σημαία τῆς ἔθνικῆς ἀγεξαρτησίας καὶ τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, νὰ σταθοῦν στὶς πρώτες γραμμὲς τοῦ ἔθνικοῦ δημοκρατικοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος καὶ νὰ ἀγωνιστοῦν γιὰ ἐνασιαλιστικὸν μέλλον.

Στὶς περιοχὲς αὐτές, ἔξαιρετικὰ μεγάλα τμῆματα τοῦ πληθυσμοῦ ἀργοῦνται νὰ εἰναι δοῦλοι τοῦ ἡμεριαλισμοῦ. Σ' αὐτὰ περιλαμβάνονται δχι μόνο οἱ ἐργάτες, οἱ ἀγρότες, οἱ διανοούμενοι καὶ τὰ μικροαστικὰ στοιχεῖα, ἀλλὰ καὶ ἡ πατριωτικὴ ἔθνικὴ ἀστικὴ τάξη, καὶ ἀκόμα καὶ μερικοὶ δασιλεῖς, πρίγκηπες καὶ ἀριστοκράτες πατριώτες.

Τὸ προλεταριάτο καὶ τὸ κόρμα του πρέπει νὰ ἔχουν ἐμπιστοσύνη στὴ δύναμη τῶν λαϊκῶν μαζῶν, πρέπει, πρὸν ἀπ' δλα, νὰ ἔνωθοῦν μὲ τοὺς ἀγρότες καὶ νὰ συμπήξουν μιὰ στέρεη συμμαχία ἀνάμεσα στὴν ἐργατικὴ τάξη καὶ στὴν ἀγροτιά. Ἐχει πρωταρχικὴ σημασία γιὰ τὰ πρωτοπόρα στοιχεῖα τοῦ προλεταριάτου, νὰ δουλέψουν στὶς ἀγροτικὲς περιοχές, νὰ βοηθήσουν τοὺς ἀγρότες νὰ δργανωθοῦν, νὰ ἀνυψώσουν τὴν ταξικὴ τους συγείδηση, νὰ δυναμώσουν τὸ αἴσθημα τῆς ἔθνικῆς τους ἀξιοπρέπειας καὶ τὴν αὐτοπεποίθησή τους.

Πάνω στὴ δύση τῆς ἐργατο-αγροτικῆς συμμαχίας, τὸ προλεταριάτο καὶ τὸ κόρμα του πρέπει νὰ ἔνωσουν δλα τὰ στρώματα, ποὺ μποροῦν νὰ ἔνωθοῦν καὶ νὰ δργανώσουν ἔνα πλατύ ἐνιαίο μέτωπο ἐναγτίον τοῦ ἡμεριαλισμοῦ καὶ τῶν λακέδων του. Ἡ σταθεροποίηση καὶ ἀνάπτυξη τοῦ ἐνιαίου αὐτοῦ μετώπου ἀπαιτεῖ δπιας τὸ κόρμα του προλεταριάτου διατηρήσει τὴν ἰδεολογική, πολιτικὴ καὶ δργανωτικὴ του ἀγεξαρτησία καὶ κρατήσει σταθερὰ στὰ χέρια του τὴν ἥγεσία τῆς ἐπανάστασης.

Τὸ προλεταριακὸ κόρμα κι δ ἐπαναστατημένος λαὸς πρέπει νὰ

ξέρουν νὰ χρησιμοποιοῦν δλες τὶς μορφὲς πάλης, μαζὶ καὶ τὴν ἔνοπλη πάλη. Στὴν περίπτωση, ποὺ οἱ Ἰμπεριαλιστὲς καὶ οἱ λακέδες τους καταφύγουν στὴν ἔνοπλη βίᾳ, πρέπει νὰ συντρίψουν τὶς ἔνοπλες ἀντεπαγαστατικὲς δυνάμεις μὲ τὶς ἔνοπλες ἐπαγαστατικὲς δυνάμεις.

Οἱ ἔθνικιστικὲς χῶρες, ποὺ κατέκτησαν τελευταῖα τὴν πολιτικὴ ἀνεξαρτησία τους ἀντιμετωπίζουν ἀχόμα τὰ δύσκολα καθήκοντα τῆς σταθεροποίησης τῆς πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας, τῆς δλοχληρωτικῆς ἐξάλειψης τῶν Ἰμπεριαλιστικῶν δυνάμεων καὶ τῆς ἑσωτερικῆς ἀντίδρασης, τῆς πραγματοποίησης τῆς ἀγροτικῆς μεταρρύθμισης καὶ ἄλλων κοινωνικῶν μεταρρυθμίσεων, καὶ τῆς ἀγάπτυξης τῆς ἔθνικής οἰκονομίας καὶ τοῦ ἔθνικοῦ πολιτισμοῦ. Εἰναι πρακτικὴ καὶ ζωτικὴ ἀνάγκη γιὰ τὶς χῶρες αὐτὲς νὰ ἐπαγρυπνοῦν καὶ νὰ ἀγωνίζονται ἐναντίον τῆς νεοαποικιακῆς πολιτικῆς, ποὺ υἱοθέτησαν οἱ παλιοὶ ἀποικιστὲς γιὰ νὰ διαφυλάξουν τὰ συμφέροντά τους, καὶ ίδιαίτερα πρέπει νὰ ἐπαγρυπνοῦν καὶ νὰ ἀγωνίζονται ἐναντίον τοῦ νεοαποικισμοῦ τῶν Ἡγωμένων Παλιτειῶν.

Σὲ μερικὲς χῶρες, ποὺ πρόσφατα κατέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησία τους, ἡ πατριωτικὴ ἔθνικὴ ἀστικὴ τάξη παραμένει στὸ πλευρὸ τοῦ λαοῦ στὸν ἀγώνα ἐναντίον τοῦ Ἰμπεριαλισμοῦ καὶ τῆς ἀποικιοκρατίας καὶ ἐφαρμόζει δρισμένα μέτρα, ποὺ εὐγοοῦν τὴν κοινωνικὴ πρόοδο. Τὸ κόρμα τοῦ προλεταριάτου δφείλει ἐπομένως νὰ ἔκτιμήσει πλήρως τὸν προοδευτικὸ ρόλο τῆς πατριωτικῆς ἔθνικῆς ἀστικῆς τάξης καὶ νὰ ἐνισχύσει τὴν ἔνδητα μ' αὐτὴν.

Σὲ μερικὲς ἄλλες χῶρες, ποὺ πρόσφατα κατέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησία τους, στὸ βαθὺ ποὺ δένυονται οἱ κοινωνικὲς ἀντιθέσεις στὸ ἑσωτερικὸ τῆς χώρας καὶ ἔντελνεται ἡ ταξικὴ πάλη στὸ διεθνὲς πεδίο, ἡ ἀστικὴ τάξη, καὶ ίδιαίτερα ἡ μεγαλοαστικὴ τάξη, στηρίζεται δλοένα καὶ περισσότερο στὸν Ἰμπεριαλισμὸ καὶ ἀκολουθεῖ μιὰ ἀντιλαϊκή, ἀντικομμουνιστική καὶ ἀντεπαγαστατική πολιτική. Ἔχει, τὸ κόρμα τοῦ προλεταριάτου δφείλει νὰ καταπολεμήσει ἀποφασιστικὰ τὴν ἀντιδραστικὴ αὐτὴ πολιτικὴ.

Γενικά, ἡ ἀστικὴ τάξη τῶν χωρῶν αὐτῶν ἔχει διπλὸ χαραχτήρα. "Οταν τὸ κόρμα τοῦ προλεταριάτου σχηματίζει ἔνιατο μέτωπο μὲ τὴν ἀστικὴ τάξη δφείλει γὰρ υἱοθετεῖ μιὰ πολιτικὴ καὶ ἔνδη-

τας καὶ πάλης: πολιτική ἐνότητας ἀπέναντι στὴν προοδευτική ἀντιιμπεριαλιστική καὶ ἀντιφεουδαρχική τάση τῆς ἀστικῆς τάξης, καὶ πολιτική πάλης ἀπέναντι στὴν ἀντιδραστική τάση τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ τῆς συνεργασίας μὲ τὸν ίμπεριαλισμὸν καὶ τὶς φεουδαρχικὲς δυνάμεις.

“Οσον ἀφορᾷ τὸ ἔθνικὸν ζῆτημα, ἡ παγκόσμια προοπτικὴ τοῦ προλεταριακοῦ κόρματος εἶναι δὲ διεθνισμὸς καὶ δχὶ δ ἔθνικισμός. Στὸν ἐπαναστατικὸν ἀγώνα, τὸ προλεταριακὸν κόρμα ὑποστηρίζει τὸν προοδευτικὸν ἔθνικισμὸν καὶ ἀντιτάσσεται στὸν ἀντιδραστικὸν ἔθνικισμό. Ὁφείλει, σὲ δλες τὶς περιπτώσεις, νὰ χαράσσει μιὰ σαφῆ διαχωριστική γραμμὴ ἀνάμεσα στὸν ἑαυτό του καὶ στὸν ἀστικὸν ἔθνικισμὸν καὶ νὰ μὴ γίνεται ποτὲ αἰχμάλωτο αὐτοῦ τοῦ τελευταίου.

‘Η Δήλωση τοῦ 1960 ὑπογραμμίζει: «Οἱ κομμουνιστὲς καταγγέλλουν τὶς ἀπόβειρες τῆς ἀντιδραστικῆς πτέρυγας τῆς ἀστικῆς τάξης νὰ παρουσιάσει τὰ ἐγωῖστικά ταξικά τῆς συμφέροντα σὰ συμφέροντα δλόκληρου τοῦ ἔθνους· καταγγέλλουν τὴ δημαργωγικὴ χρησιμοποίηση σοσιαλιστικῶν συνθημάτων ἀπὸ τοὺς ἀστούς πολιτικάντηδες γιὰ τὸν ἵδιο σκοπό».

‘Αγ τὸ προλεταριάτο γίνει οὐρὰ τῶν γαιοκτημόνων καὶ τῆς ἀστικῆς τάξης στὴν ἐπανάσταση, δὲ θὰ μπορέσει νὰ κερδίσει μιὰ πραγματικὴ καὶ πλήρη νίκη στὴν ἔθνικὴ καὶ δημοκρατικὴ ἐπανάσταση, κι’ ἀν ἀκόμα κατακτηθεῖ μιὰ δρισμένη νίκη, δὲ θὰ μπορέσει νὰ τὴ σταθεροποιήσει.

Στὴν πορεία τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης τῶν καταπιεζόμενων ἔθνων καὶ λαῶν, τὸ κόρμα τοῦ προλεταριάτου πρέπει νὰ προβάλει ἔνα δικό του πρόγραμμα· γιὰ τὴν ὧς τὸ τέλος πάλη ἐναντίον τοῦ ίμπεριαλισμοῦ καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀντιδρασῆς καὶ ὑπὲρ τῆς ἔθνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, πρέπει νὰ διεξάγει μιὰ ἀνεξάρτητη δουλειὰ ἀνάμεσα στὶς μᾶζες, νὰ ἀναπτύσσει σταθερὰ τὶς προοδευτικὲς δυνάμεις, νὰ κατακτᾷ τὶς ἐνδιάμεσες δυνάμεις, νὰ ἀπομονώγει τὶς ἀντιδραστικὲς δυνάμεις· μόνο ἔτσι θὰ μπορέσει νὰ φέρει τὴν ἔθνικὴ καὶ δημοκρατικὴ ἐπανάσταση ὧς τὸ τέλος καὶ νὰ τὴν δδηγήσει στὸ δρόμο τοῦ σοσιαλισμοῦ.

10. Στὶς ίμπεριαλιστικὲς καὶ καπιταλιστικὲς χῶρες, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ νίκη τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασῆς καὶ ἡ ἐγκαθίδρυση τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου γιὰ τὴ ριζικὴ λύση τῶν

ἀντιθέσεων τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας.

Παλεύοντας ήγιε τὴν πραγματοποίηση τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ, τὸ κόρμα τοῦ προλεταριάτου δφείλει, στὶς σημερινὲς συνθῆκες, νὰ δοῦγει δραστήρια τὴν ἐργατικὴν τάξην καὶ τὸν ἐργαζόμενο λαὸν στὸν ἀγώνα ἐναντίον τοῦ μονοπωλιακοῦ κεφαλαίου, γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων, ἐναντίον τῆς ἀπειλῆς τοῦ φασισμοῦ, γιὰ τὴν βελτίωση τῶν βιοτικῶν συνθηκῶν, ἐναντίον τῆς ἀνάπτυξης τῶν ἔξοπλισμῶν καὶ τῶν πολεμικῶν προετοιμασιῶν τοῦ ἡμιπεριαλισμοῦ, γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης καὶ γὰρ ὑποστηρίζει ἐνεργητικὰ τὸν ἐπαναστατικὸν ἀγώνα τῶν καταπιεζόμενων ἔθνων.

Στὶς καπιταλιστικὲς χῶρες, ποὺ ἔλέγχουν ἢ προσπαθοῦν νὰ θέσουν κάτω ἀπὸ τὸν ἔλεγχό τους οἱ ἀμερικάνοι ἡμιπεριαλιστές, ἢ ἐργατικὴν τάξην καὶ οἱ λαϊκὲς μάζες πρέπει νὰ κατευθύνουν τὶς ἐπιθέσεις τους χυρίως ἐναντίον τοῦ ἀμερικάνικου ἡμιπεριαλισμοῦ, καὶ ἐπίσης ἐναντίον τοῦ μονοπωλιακοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν ἄλλων δυνάμεων τῆς ἐσωτερικῆς ἀντιδραστῆς, ποὺ προδίδουν τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους.

Οἱ διάφοροι μαζικοὶ ἀγῶνες, ποὺ στὰ τελευταῖα χρόνια προσέλαβαν πλατειὰ ἀνάπτυξη στὶς καπιταλιστικὲς χῶρες, ἀπέδειξαν, πῶς ἡ ἐργατικὴ τάξη καὶ ὁ ἐργαζόμενος λαὸς ξεσηκώνονται καὶ πάλι στὶς χῶρες αὐτές. Οἱ ἀγῶνες τους, ποὺ κατέφεραν πλήγματα ἐναντίον τοῦ μονοπωλιακοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν ἄλλων ἀντιδραστικῶν δυνάμεων δχὶ μόνο ἀνοίξαν λαμπρὲς προσπτικὲς γιὰ τὴν ἐπαναστατικὴν ὑπόθεση τῶν ἰδιων τῶν χωρῶν τους, ἀλλὰ καὶ ἀποτελοῦν μιὰ ἐνεργητικὴ ὑποστήριξη γιὰ τὸν ἐπαναστατικὸν ἀγώνα τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς, καθὼς καὶ γιὰ τὶς χῶρες τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου.

Καθοδηγώντας τὸν ἐπαναστατικὸν ἀγώνα στὶς ἡμιπεριαλιστικὲς καὶ τὶς καπιταλιστικὲς χῶρες, τὰ προλεταριακὰ κόρματα δφείλουν νὰ διατηρήσουν τὴν ἱδεολογικήν, πολιτικὴν καὶ δργανωτικὴν τους ἀνεξαρτησίαν. Ταυτόχρονα πρέπει νὰ ἐνώσουν δλες τὶς δυνάμεις ποὺ μποροῦν νὰ ἐνωθοῦν γιὰ νὰ σχηματίσουν ἔνα πλατύ ἐνιαίο μέτωπο ἐναντίον τοῦ μονοπωλιακοῦ κεφαλαίου καὶ ἐναντίον τῆς ἡμιπεριαλιστικῆς πολιτικῆς τῆς ἐπίθεσης καὶ τοῦ πολέμου.

Καὶ ἐγὼ θὰ καθοδηγοῦν δραστήρια τοὺς ἀγῶνες γιὰ τὰ ἀμεσα

συμφέροντα, οι κομμουνιστὲς τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν δφείλουν νὰ συνδέουν τοὺς ἀγῶνες αὐτοὺς μὲ τοὺς ἀγῶνες γιὰ τὰ γενικὰ καὶ μαχροπρόθεσμα συμφέροντα, νὰ διαπαιδαγωγοῦν τὶς μάζες στὸ ἐπαναστατικὸ πνεῦμα τοῦ μαρξισμοῦ - λεγινισμοῦ, νὰ ἀνεβάζουν συνεχῶς τὴν πολιτικὴ τους συνείδηση καὶ νὰ ἀναλάβουν τὸ ἴστορικὸ καθῆκον τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης. "Αν δὲν ἔνεργοιον ἔτσι, ἀν θεωροῦν τὸ κίνημα γιὰ τὰ ἀμεσα συμφέροντα σὰν τὸ ἀπαν, ἀν δὲν προσπαθοῦν παρὰ μόνο νὰ διντιμετωπίζουν τὶς καθημερινὲς καταστάσεις, ἀν δὲν κάνουν ἄλλο παρὰ νὰ ὑποτάσσονται στὰ γεγονότα τῆς στιγμῆς, θυσιάζοντας τὰ ζωτικὰ συμφέροντα τοῦ προλεταριάτου, αὐτὸ εἶναι σοσιαλδημοκρατία ἔκατὸ τοῖς ἔκατο.

Ἡ σοσιαλδημοκρατία εἶναι ἔνα ἀστικὸ ἰδεολογικὸ ρεῦμα. Πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια δ Λένιν τόνισε, πὼς τὰ σοσιαλδημοκρατικὰ κόμματα εἶναι πολιτικὰ ἀποσπάσματα τῆς ἀστικῆς τάξης, πράκτορες τῆς τάξης αὐτῆς μέσα στὸ ἐργατικὸ κίνημα καὶ τὸ κύριο κοινωνικὸ τῆς στήριγμα. Οἱ κομμουνιστὲς δφείλουν, σὲ δλες τὶς περιπτώσεις, νὰ χαράσσουν μιὰ σαφῆ διαχωριστικὴ γραμμὴ ἀνάμεσα στὸν ἑαυτὸ τους καὶ στὰ σοσιαλδημοκρατικὰ κόμματα σὲ δ.τι ἀφορᾶ τὰ θεμελιώδη προβλήματα τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καὶ τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, καὶ νὰ ἔξαλείψουν τὴν ἰδεολογικὴ ἐπιρροὴ τῆς σοσιαλδημοκρατίας στοὺς κόλπους τοῦ διεθνοῦς ἐργατικοῦ κινήματος καὶ ἀνάμεσα στὶς μάζες τῶν ἐργαζομένων. Δὲν ὑπάρχει καμιὰ ἀμφιβολία, πὼς οἱ κομμουνιστὲς πρέπει νὰ προσπαθήσουν νὰ κερδίσουν μὲ τὸ μέρος τους τὶς μάζες, ποὺ ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὰ σοσιαλδημοκρατικὰ κόμματα, τὰ ἀριστερὰ στοιχεῖα καὶ τὰ ἐνδιάμεσα στοιχεῖα τῶν σοσιαλδημοκρατικῶν κομμάτων, ποὺ εἶναι πρόθυμα νὰ ἀγωνισθοῦν ἐναντίον τῆς χυριαρχίας τοῦ μονοπωλιακοῦ κεφαλαίου τῶν χωρῶν τους καὶ ἐκείνης τοῦ ξένου ἡμπεριαλισμοῦ καὶ νὰ πραγματοποιήσουν μαζὶ τους τὴν πιὸ πλατειὰ ἐνότητα δράσης στοὺς καθημερινοὺς ἀγῶνες τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος καὶ στὴν πάλη γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης.

Γιὰ νὰ μποροῦν νὰ καθοδηγοῦν τοὺς προλετάριους καὶ τοὺς ἄλλους ἐργαζόμενους στὴν ἐπανάσταση, τὰ μαρξιστικο - λεγινιστικὰ κόμματα πρέπει νὰ κατέχουν δλες τὶς μορφὲς πάλης καὶ νὰ ξέρουν νὰ ἀντικαθιστοῦν τὴ μιὰ μορφὴ πάλης μὲ μιὰ ἄλλη, καθὼς οἱ συνθῆκες τοῦ ἀγώνα μεταβάλλονται. Ἡ πρωτοπορεία τοῦ προλεταριάτου

Θὰ εἶναι ἀνίκητη σὲ δλες τὶς περιστάσεις μόνο ἂν κατέχει δλες τὶς μορφὲς πάλης, τὴν εἰρηνικὴν καὶ τὴν ἔνοπλην, τὴν φανερὴν καὶ τὴν κρυφήν, τὴν νόμιμην καὶ τὴν παράνομην, τὴν κοινοβουλευτικὴν πάλην καὶ τὸν ἀγώνα τῶν μαζῶν, κλπ. Ἀποτελεῖ λάθος τὸ νὰ μὴ χρησιμοποιούμε τὸν κοινοβουλευτικὸν ἀγώνα καὶ τὶς ἄλλες μορφὲς νόμιμης πάλης, δταν αὐτὲς πρέπει καὶ μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν. Ἀλλὰ δταν τὸ κόρμια πέσει στὸν κοινοβουλευτικὸν κρετινισμὸν καὶ τὸ λεγκαλισμόν, καὶ περιορίσει τὸν ἀγώνα του μέσα στὰ δρια, ποὺ ἐπιτρέπει ἡ ἀστικὴ τάξη, θὰ καταλήξει ἀναπόφευκτα στὴν ἐγκατάλειψη τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καὶ τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου.

11. "Οσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦ περάσματος ἀπὸ τὸν καπιταλισμὸν στὸ σοσιαλισμό, τὸ κόρμια τοῦ προλεταριάτου πρέπει νὰ ξεκινάει ἀπὸ τὴν βάση τῆς ταξικῆς πάλης καὶ τῆς ἐπανάστασης, καὶ νὰ στηρίζεται πάνω στὴ μαρξιστικο-λεγινιστικὴ θεωρία τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καὶ τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου.

Οἱ κομμουνιστὲς θὰ ζήθελαν πάντα τὸ εἰρηνικὸν πέρασμα στὸ σοσιαλισμό. Μπορεῖ δμως τὸ εἰρηνικὸν πέρασμα νὰ ἀναχθεῖ σὲ μιὰ νέα παγκόσμια στρατηγικὴ ἀρχὴ τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος; Ἄσφαλῶς δχι.

Ο μαρξισμὸς - λεγινισμὸς ὑποστηρίζει σταθερά, πὼς τὸ βασικὸ ζήτημα κάθε ἐπανάστασης εἶναι τὸ ζήτημα τῆς ἔξουσίας. Ἡ Διακήρυξη τοῦ 1957 καὶ ἡ Δήλωση τοῦ 1960 ὑπογραμμίζουν συγκεκριμένα: «'Ο λεγινισμὸς διδάσκει καὶ ἡ ἱστορικὴ πείρα ἐπιβεβαιώνει, πὼς οἱ κυρίαρχες τάξεις ποτὲ δὲν ἐγκαταλείπουν θεληματικὰ τὴν ἔξουσίαν». Κανένα καθεστώς, ποὺ ἔχει φάει τὰ ψωμά του, δὲν πέφτει, ἀκόμα καὶ σὲ περίοδο κρίσης, ἀν δὲν σπρωχθεῖ. Αὐτὸς εἶναι ἔνας γενικὸς νόμος τῆς ταξικῆς πάλης.

Κάτω ἀπὸ δεδομένες ἱστορικὲς συνθῆκες, δ Μάρξ καὶ δ Λένιν μίλησαν γιὰ δυνατότητα νὰ ἀναπτυχθεῖ εἰρηνικὰ ἡ ἐπανάσταση. Ἀλλὰ, δπως τόνισε δ Λένιν, ἡ δυνατότητα εἰρηνικῆς ἀνάπτυξης τῆς ἐπανάστασης εἶναι «έξαιρετικὰ σπάνια στὴν ἱστορία τῶν ἐπαναστάσεων».

Στὴν πραγματικότητα, δὲν ὑπάρχει ἱστορικὸ προηγούμενο εἰρηνικοῦ περάσματος ἀπὸ τὸν καπιταλισμὸν στὸ σοσιαλισμό.

Μερικοὶ λένε, πὼς δὲν ὑπῆρχε ἱστορικὸ προηγούμενο δταν δ

Μάρξ προέβλεπε πώς δ σοσιαλισμός θὰ διαδεχθεὶ ἀναπόφευκτα τὸν καπιταλισμό. Γιατί, λοιπόν, δὲν μποροῦμε γὰρ προβλέψουμε τὸ εἰρηνικὸ πέρασμα ἀπὸ τὸν καπιταλισμὸ στὸ σοσιαλισμό, παρὰ τὴν ἔλειψη ἐνὸς προηγουμένου;

‘Ο παραλληλισμὸς αὐτὸς εἶναι παράλογος. ‘Ο Μάρξ, ξεκινώντας ἀπὸ τὸ διαλεκτικὸ ὑλισμὸ καὶ τὸν ιστορικὸ ὑλισμὸ ἀνέλυσε τὶς ἀντιθέσεις τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας, ἀνακάλυψε τοὺς ἀντικείμενικοὺς νόμους τῆς ἀνάπτυξης τῆς κοινωνίας καὶ ἔφτασε σὲ ἐπιστημονικὰ συμπεράσματα· ἐνῷ οἱ προφῆτες, ποὺ στηρίζουν δλες τὶς ἐλπίδες τους στὸ «εἰρηνικὸ πέρασμα» ξεκινοῦν ἀπὸ τὸν ιστορικὸ ἰδεαλισμό, ἀργοῦνται τὶς πιὸ βασικὲς ἀντιθέσεις τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας, ἀπορρίπτουν τὴ μαρξιστικὸ - λεγιγιστικὴ θεωρία τῆς ταξικῆς πάλης, καὶ ἔτσι καταλήγουν σὲ ὑποχειμενικά, ἐντελῶς ἀδύσιμα συμπεράσματα. Πῶς θὰ μποροῦσαν αὐτοί, ποὺ ἀπορρίπτουν τὸ μαρξισμό, νὰ στηριχθοῦν στὸ Μάρξ;

‘Ολος δ κόδιμος μπορεῖ νὰ διαπιστώσει, πώς οἱ καπιταλιστικὲς χῶρες δυναμώνουν δλόκληρο τὸν κρατικὸ τους μηχανισμό, καὶ προπαντὸς τὸν στρατιωτικὸ τους μηχανισμό, μὲ κυριώτερη ἐπιδίωξη τὴν καταπίεση τῶν λαῶν τῶν χωρῶν αὐτῶν.

Τὸ κόδιμα τοῦ προλεταριάτου δὲν πρέπει σὲ καμιὰ περίπτωση νὰ βασίζει τὴ σκέψη του, τὸν ἐπαναστατικὸ του προσανατολισμὸ καὶ τὴν δλη δράση του στὴν ἴδεα, πώς δ ἴμπεριαλισμὸς καὶ ἡ ἀντίδραση θὰ ἀποδεχθοῦν τὸν εἰρηνικὸ μετασχηματισμό.

Τὸ κόδιμα τοῦ προλεταριάτου πρέπει νὰ προετοιμάζεται γιὰ δυὸ ἐνδεχόμενα. Δηλαδὴ, ἐνῷ θὰ προετοιμάζεται γιὰ μιὰ εἰρηνικὴ ἀνάπτυξη τῆς ἐπαγάστασης, πρέπει ταυτόχρονα νὰ εἶναι πανέτοιμο γιὰ μιὰ μὴ εἰρηνικὴ ἀνάπτυξη. Τὸ κόδιμα τοῦ προλεταριάτου πρέπει νὰ στρέψει τὴ προσοχὴ του στὸ δύσκολο καθῆκον νὰ συγχεντρώσει τὶς ἐπαναστατικὲς δυνάμεις, ἔτσι ώστε νὰ εἶναι ἔτοιμο νὰ ἀποσπάσει τὴ νίκη δταν ὥριμάσουν οἱ συνθῆκες γιὰ τὴν ἐπανάσταση καὶ νὰ καταφέρει ἀμεσα καὶ ἴσχυρά πλήγματα ἐναντίον τοῦ ἴμπεριαλισμοῦ καὶ τῆς ἀντίδρασης στὴν περίπτωση, ποὺ αὐτοὶ οἱ τελευταῖοι ἔξαπολύσουν αἰφνιδιαστικὲς καὶ ἔνοπλες ἐπιθέσεις.

‘Αν τὸ κόδιμα τοῦ προλεταριάτου δὲν προβεῖ σὲ τέτοιες προετοιμασίες, θὰ παραλύσει τὴν ἐπαναστατικὴ θέληση τοῦ προλεταριάτου, θὰ ἀφοπλιστεῖ τὸ ἴδιο ἰδεολογικά καὶ θὰ πέσει σὲ μιὰ δλο-

χληρωτική παθητικότητα, σὲ μιὰ ἀνετοιμότητα πολιτική καὶ δργανωτική, καὶ ἔτσι ἡ ἐπαναστατική ὑπόθεση τοῦ προλεταριάτου θὰ ἐνταφιαστεῖ.

12. Οἱ κοινωνικὲς ἐπαναστάσεις εἶναι ἴστορικὰ ἀναπόφευκτες στὰ διάφορα στάδια τῆς ἴστορίας τῆς ἀνθρωπότητας, καὶ διέπονται ἀπὸ νόμους ἀντικειμενικούς, ἀνεξάρτητους ἀπὸ τὴν θέληση τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἴστορία δείχνει, πώς δὲν ὑπάρχει ἐπανάσταση, ποὺ γὰρ γνωρίζει μεταπτώσεις, οὕτε ἐπανάσταση, ποὺ γὰρ φτάνει στὴ γί-
κη χωρὶς δρισμένες θυσίες.

Τὸ καθῆκον τοῦ κόρματος τοῦ προλεταριάτου εἶναι γὰρ ἀγαλύ-
σει, μὲν βάση τὴν μαρξιστικο - λεγινιστικὴν θεωρία, τὶς συγκεκριμένες ἴστορικὲς συνθῆκες, γὰρ ἐπεξεργαστεῖ μιὰ σωστὴ στρατηγικὴ καὶ μιὰ σωστὴ τακτικὴ καὶ γὰρ καθοδηγήσει τὶς λαϊκὲς μάζες γὰρ ξεπε-
ράσουν τὰ ἐμπόδια, γὰρ ἀποφύγουν δρισμένες μὴ ἀπαραίτητες θυσίες
καὶ βῆμα πρὸς βῆμα γὰρ φτάσουν στὸν ἀντικειμενικὸν τοὺς σκοπό.
Εἶναι δμως δυνατὸ γὰρ ἀποφύγουμε ἐντελῶς τὶς θυσίες; Αὐτὸ δὲν
ἔγινε στὴν περίπτωση τῶν ἐπαναστάσεων τῶν δούλων, τῶν δουλο-
πάροικων, τῶν ἀστικῶν ἐπαναστάσεων καὶ τῶν ἐθνικῶν ἐπαναστά-
σεων· καὶ δὲν πρόκειται γὰρ γίνει καὶ στὴν περίπτωση τῶν προλε-
ταριακῶν ἐπαναστάσεων. Ἀκόμα καὶ ἀν τὴν καθοδηγητικὴν γραμμὴν
τῆς ἐπανάστασης εἶναι σωστὴ, δὲν μπορεῖ γὰρ ὑπάρξει πλήρης ἐγ-
γύηση πώς τὴν ἐπανάσταση δὲ θὰ γνωρίσει δρισμένες ἀποτυχίες τὴν
δρισμένες θυσίες. Ἀλλὰ ἀν ἀκολουθοῦμε μιὰ σωστὴ γραμμὴ, τὴν ἐπα-
νάσταση ἀργὰ τὴν γρήγορα πρέπει γὰρ φτάσει στὴ γί-
κη. Τὸ γὰρ πα-
ραιτούμαστε ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση μὲ τὸ πρόσχημα τῆς ἀποφυγῆς
τῶν θυσιῶν σημαίνει, στὴν πραγματικότητα, δτι ἀπαιτοῦμε ἀπὸ τὸ
λαὸς γὰρ παραμείνει δοῦλος, καὶ γὰρ δοκιμάζει πάντα ἀνέχφραστες
δδύνες καὶ θυσίες.

Ἡ στοιχειώδης γνώση τοῦ μαρξιστισμοῦ - λεγινισμοῦ μᾶς δι-
δάσκει, πώς δ τοκετὸς μιᾶς ἐπανάστασης εἶναι πολὺ λιγώτερο δδυ-
νηρὸς ἀπὸ δ, τι τὴν ἀτελείωτη ἀγωνία μέσα στὴν παλιὰ κοινωνία. Ὁ
Λέγιν πολὺ σωστὰ εἴπε, πώς τὸ καπιταλιστικὸ σύστημα «ἀπαιτοῦσε
πάντα καὶ ἀναπόφευκτα, ἀκόμα καὶ στὴ διάρκεια τῆς πιὸ εἰρηνι-
κῆς πορείας τῶν γεγονότων, ἀγυπολόγιστες θυσίες ἀπὸ τὴν ἐργα-
τικὴν τάξη!»¹

¹ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ: Μιὰ νέα μάχη, "Απαντά, τόμος 5ος.

Έχεινος, που ισχυρίζεται πώς ή έπανάσταση δὲν μπορεί νὰ πραγματοποιηθεῖ, παρὰ μόνο ἀν απτύσσεται χωρὶς συγχρούσεις, παρὰ μόνο ἀν εἶναι ἀπὸ τὰ πρὸ ἔξασφαλισμένη, πώς δὲ θὰ ἔχῃ δ-ποιεσδήποτε θυσίες καὶ ἀποτυχίες, δὲν εἶναι δέδαια ἐπαναστάτης.

‘Οποιεσδήποτε κι’ ἀν εἶναι οἱ δυσκολίες, ποὺ συγκαντοῦν, δ-ποιεσδήποτε κι’ ἀν εἶναι οἱ θυσίες καὶ οἱ ἀποτυχίες, ποὺ γνωρίζουν στὴν ἐπανάσταση, οἱ προλετάριοι ἐπαναστάτες πρέπει πάντα νὰ διαπαιδαγωγοῦν τὶς μάζες στὸ πνεῦμα τῆς ἐπανάστασης, πρέπει πάντα νὰ κρατοῦν σταθερὰ τὴ σημαία τῆς ἐπανάστασης καὶ νὰ μὴ τὴν ἔγκαταλείπουν.

Θὰ ἀποτελοῦσε «ἀριστερὸς» τυχοδιωκτισμὸς ἀν τὸ κόρμα τοῦ προλεταριάτου ἔξαπέλυε ἀπερίσκεπτα μὰ ἐπανάσταση, χωρὶς νὰ ξ-χουν ἀκόμη ὡριμάσει οἱ ἀντικειμενικὲς συνθῆκες, καὶ δεξιὸς δππορ-τουγισμὸς, ἀν τὸ κόρμα τοῦ προλεταριάτου δὲν τολμοῦσε νὰ καθοδη-γήσει τὴν ἐπανάσταση καὶ νὰ καταλάβει τὴν ἔξουσία, δταν οἱ ἀντι-κειμενικὲς συνθῆκες θὰ ἥταν ὡριμες γι’ αὐτό.

‘Ἀκόμα καὶ σὲ δμαλὲς περιόδους, καὶ ἐνῷ θὰ καθοδηγεῖ τὶς μάζες στοὺς καθημερινοὺς ἀγῶνες τους, τὸ κόρμα τοῦ προλεταριά-του πρέπει νὰ προετοιμάζει ίδεολογικά, πολιτικὰ καὶ δργανωτικὰ τὰ μέλη του καὶ τὶς λαϊκὲς μάζες γιὰ τὴν ἐπανάσταση, προωθών-τας τὸν ἐπαναστατικὸν ἀγώνα, ἕτοι ὅστε νὰ ἀξιοποιήσει τὴ δυγα-τότητα γιὰ νὰ ἀγατρέψει τὴν κυριαρχία τῆς ἀντίδρασης καὶ νὰ ἔγκαθιδρύσει ἔνα νέο καθεστὼς δταν οἱ συνθῆκες γιὰ τὴν ἐπανά-σταση ὡριμάσουν. Διαφορετικά, ἀκόμα καὶ δταν οἱ ἀντικειμενικὲς συνθῆκες ὡριμάσουν, τὸ κόρμα τοῦ προλεταριάτου θὰ ἀφήσει, πο-λὺ φυσικά, νὰ τοῦ ξεφύγει ἡ δυνατότητα νὰ κατακτήσει τὴ νίκη.

Τὸ κόρμα τοῦ προλεταριάτου πρέπει νὰ εἶναι σταθερὰ προση-λωμένο στὶς ἀρχὲς καὶ ταυτόχρονα νὰ ἐπιδεικνύει εὔλυγισία· σὲ δρισμένες περιπτώσεις πρέπει νὰ κάνει συμβιβασμούς, ποὺ χρίνον-ται ἀναγκαῖοι καὶ ποὺ εύγοοῦν τὴν ἐπανάσταση. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἔγκαταλείπει τὴν πολιτικὴ ἀρχῶν, οὕτε τὸν ἀντικειμε-γικὸ σκοπὸ τῆς ἐπανάστασης στὸ δγομα τῆς εὔλυγισίας ἢ τῶν ἀ-ναγκαίων συμβιβασμῶν.

‘Ἐνῷ θὰ καθοδηγεῖ τὶς λαϊκὲς μάζες στὸν ἀγώνα ἐναντίον τοῦ ἔχθροῦ, τὸ κόρμα τοῦ προλεταριάτου πρέπει ἐπίσης νὰ ξέρει νὰ δ-πωφελεῖται ἀπὸ τὶς ἀντιθέσεις, ποὺ ὑπάρχουν ἀνάμεσα στοὺς ἔχ-

θρούς του. Όσο ποτέ δημιώνεται αξιοποίησης των αντιθέσεων αυτών είναι να καταστεί εύχερέστερη ή έπιτευξη των σκοπών της έπαναστατικής πάλης του λαού και όχι η κατάργηση της πάλης αυτής.

Άγαρίθμητα γεγονότα άπεδειξαν, πώς έκει δπου υπάρχει η σκοτεινή κυριαρχία των Ιμπεριαλιστών και των αντιδραστικών, δ λαός, που άποτελεί το 90% και πάνω του πληθυσμού, άργα η γρήγορα ξεσηκώνεται σε έπανασταση.

"Αν οι κομμουνιστές άγνοήσουν τις έπαναστατικές διαθέσεις των λαϊκών μαζών, θά χάσουν αναπόφευκτα την έμπιστοσύνη τους και θά άπωθηθούν στήν άυρά του έπαναστατικού ρεύματος.

"Αν η καθοδηγητική δημάδα ένδει κόρμιατος υίοθετήσει μή έπαναστατική γραμμή και μετατρέψει τό κόρμια σε ρεφορμιστικό, τότε οι μαρξιστές - λεγινιστές μέσα και έξω από τό κόρμια θά την αντικαταστήσουν για να διηγήσουν τό λαό στήν πραγματοποίηση της έπαναστασης. Κάτω από άλλες συνθήκες, η έπαναστατική μερίδα της διστικής τάξης θά πρωθηθεί στήν ήγεσία της έπαναστασης και τό κόρμια του προλεταριάτου θά χάσει την ήγεσία. Καί δταν η αντιδραστική διστική τάξη προδώσει την έπανασταση και καταπίεσει τό λαό, μιά διπορτουνιστική γραμμή θά προκαλέσει στους κομμουνιστές και στις έπαναστατικές μάζες βαρειές και μή απαραίτητες άπωλειες.

"Αν οι κομμουνιστές γλυστρήσουν στόν κατήφορο του διπορτουνισμού, θά έκφυλιστούν σε διστούς έθνικιστές και θά γίνουν έξαρτηματα των Ιμπεριαλιστών και της αντιδραστικής διστικής τάξης.

Σήμερα, υπάρχουν μερικοί, που ισχυρίζονται δτι πρόσφεραν τή μεγαλύτερη δημιουργική συμβολή στήν έπαναστατική θεωρία από τήν έποχή του Λένιν και θεωρούν τούς έαυτούς τους σάν τους μόνους που έχουν δίκιο. Πήραν μήπως πραγματικά υπόψη τους τή γενική πείρα του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος στό σύνολό του; Φρόντισαν μήπως πραγματικά για τά συμφέροντα, τους σκοπούς και τά καθήκοντα του διεθνούς έργατικού κινήματος στό σύνολό του; "Έχουν μήπως μιά γενική γραμμή πραγματικά σύμφωνη με τό μαρξισμό - λεγινισμό ώς πρός τό διεθνές κομμουνιστικό κίνημα; "Όλα αυτά είναι συζητήσιμα.

Τά τελευταία χρόνια ήταν πλούσια σε πείρα και διδάγματα για τό διεθνές κομμουνιστικό κίνημα και τό έθνικο απελευθερωτικό

χίνημα. Ύπάρχει μιά δρισμένη πείρα, που δξίζει νὰ ἐπαινεθεῖ, καὶ ἄλλη, που προκαλεῖ θλίψη. Οἱ κομμουνιστὲς καὶ οἱ ἐπαγαστατικοὶ λαοὶ δἰων τῶν χωρῶν πρέπει νὰ σκεφθοῦν πολὺ καὶ νὰ μελετήσουν καὶ δὴ αὐτὴ τὴν πείρα, αὐτὲς τὶς ἐπιτυχίες καὶ αὐτὲς τὶς ἀποτυχίες, γιὰ νὰ διδάσκουν σωστὰ συμπεράσματα καὶ χρήσιμα διδάγματα.

13. Οἱ σοσιαλιστικὲς χῶρες καὶ οἱ ἐπαγαστατικοὶ ἀγῶνες τῶν καταπιεζόμενων λαῶν καὶ ἔθνῶν ἀλληλούποστηρίζονται καὶ ἄλληλοβοηθοῦνται.

Τὸ ἔθνικοαπελευθερωτικὸ κίνημα τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς καὶ τὸ ἐπαγαστατικὸ κίνημα τῶν λαῶν τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν ἀποτελοῦν ἴσχυρὴ ὑποστήριξη γιὰ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες. Θὰ ήταν ἐντελῶς λαθεμένο νὰ τὸ ἀρνηθεῖ κανεὶς αὐτὸ.

Οἱ σοσιαλιστικὲς χῶρες πρέπει νὰ τηροῦν μιὰ στάση θερμῆς συμπάθειας καὶ ἐνεργητικῆς ὑποστήριξης ἀπέναντι στοὺς ἐπαγαστατικοὺς ἀγῶνες τῶν καταπιεζόμενων λαῶν καὶ ἔθνῶν καὶ σὲ καμιὰ περίπτωση μιὰ στάση καθαρὰ τυπική, μιὰ στάση ἔθνικοῦ ἐγωῖσμοῦ ἢ σωβινισμοῦ μεγάλης δύναμις.

Ο Λένιν εἶπε: «Ἡ συμμαχία μὲ τοὺς ἐπαγαστάτες τῶν προσδευμένων χωρῶν καὶ μὲ δλους τοὺς καταπιεζόμενους λαοὺς ἐναντίον τῶν ἡμπεριαλιστῶν κάθε ἀπόχρωσης, αὐτὴ εἶναι ἡ ἔξωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ προλεταριάτου¹. »Οποιος δὲν καταλαβαίνει τὸ σημεῖο αὐτὸ καὶ θεωρεῖ τὴν ὑποστήριξη καὶ βοήθεια, ποὺ παρέχεται ἀπὸ μιὰ σοσιαλιστικὴ χώρα στοὺς καταπιεζόμενους λαοὺς καὶ ἔθνη, σὰ δάρος ἢ χάρη, αὐτὸς ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ μαρξισμὸ - λενινισμὸ καὶ τὸν προλεταριακὸ διεθνισμό.

Ἡ ὑπεροχὴ τοῦ σοσιαλιστικοῦ συστήματος καὶ οἱ ἐπιτεύξεις τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν στὴν ὑπόθεση τῆς οἰκοδόμησης χρησιμέυουν σὰν παράδειγμα καὶ ἐμψυχώγουν τοὺς καταπιεζόμενους λαοὺς καὶ ἔθνη.

Ωστόσο, δρόλος αὐτὸς τοῦ παραδείγματος καὶ ἡ ἐμψύχωση αὐτὴ δὲν μποροῦν σὲ καμιὰ περίπτωση νὰ ἀντικαταστήσουν τὸν ἐπαγαστατικὸ ἀγώνα τῶν καταπιεζόμενων λαῶν καὶ ἔθνῶν. Μόνο μὲ τὸ δικό

1. B. I. ΛΕΝΙΝ: «Ἐξωτερικὴ πυλιτικὴ τῆς ρουύσικης ἐπαγάπτασης», *Ἀπαντα*, τόμος 25ος.

τους, ἀποφασιστικὸν ἐπαναστατικὸν ἀγώνα οἱ καταπιεζόμενοι λαοὶ καὶ ἔθνη θὰ κατακτήσουν τὴν ἐλευθερία τους.

Μερικοὶ ώστός μεγαλοποιοῦν μογδπλευρα τὸ ρόλο τῆς εἰρηνικῆς ἀμιλλας μεταξὺ σοσιαλιστικῶν χωρῶν καὶ ἡμπεριαλιστικῶν χωρῶν καὶ προσπαθοῦν νὰ ὑποκαταστήσουν τὸν ἐπαναστατικὸν ἀγώνα δλων τῶν καταπιεζόμενων λαῶν καὶ ἔθνων μὲ τὴν εἰρηνικὴ ἀμιλλα. Σύμφωνα μὲ τὰ κηρύγματά τους δ ἡμπεριαλισμὸς θὰ καταρρεύσει μόνος του στὴν πορεία τῆς εἰρηνικῆς ἀμιλλας, καὶ οἱ καταπιεζόμενοι λαοὶ καὶ ἔθνη δὲν ἔχουν παρὰ νὰ περιμένουν ἥσυχα τὴν μέρα ποὺ θὰ γίνει αὐτό. "Ἐχει καμιὰ σχέση ἡ ἀποψη αὐτὴ μὲ τὸ μαρξισμὸ - λεγινισμό;

"Ἐπιπλέον, μερικοὶ ἐπενδησαν ἔναν παράξενο μύθο: ἡ Κίνα καὶ δρισμένες ἄλλες σοσιαλιστικὲς χῶρες, λένε οἱ ἀνθρωποι αὐτοί, θὰ ζηθελαν «νὰ ἔξαπολύσουν τὸν πόλεμο» καὶ γὰ ἐπεκτείνουν τὸ σοσιαλισμὸ μὲ «πολέμους ἀνάμεσα σὲ κράτη». "Οπως δηλαίνει ἀπὸ τὴ Δῆλωση τοῦ 1960, παρόμοιοι μύθοι δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ συκοφαντίες τῆς ἡμπεριαλιστικῆς ἀντίδρασης. Γιὰ γὰ μιλήσουμε καθαρά, δ ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς ἔκείνων, ποὺ ἐπαναλαμβάνουν αὐτὲς τὶς συκοφαντίες εἶναι γὰ συγχαλύψουν τὸ γεγονός δτι οἱ ἴδιοι ἀντιτίθενται στὴν ἐπανάσταση, ποὺ διεξάγουν οἱ καταπιεζόμενοι λαοὶ καὶ ἔθνη τοῦ κόσμου καὶ ἐπίσης δτι ἀντιτίθενται στὴν ὑποστήριξη, ποὺ παρέχεται ἀπὸ ἄλλους στὴν ἐπανάσταση αὐτῇ.

14. Στὰ τελευταῖα χρόνια ἔχουν εἰπωθεῖ πολλά, καὶ μάλιστα πάρα πολλά, γιὰ τὸ ζήτημα τοῦ πολέμου καὶ τῆς εἰρήνης. Η ἀποψὴ μας καὶ ἡ πολιτικὴ μας πάνω στὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν εἶναι γνωστὲς σὲ δλους καὶ δὲν μποροῦν νὰ διαστρεβλωθοῦν ἀπὸ ἔκείνους, ποὺ τὸ ἐπιδιώκουν αὐτό.

Εἶναι πραγματικὰ ἀξιοθρήνητο τὸ δτι μερικὰ ἀτομα στὸ διεθνὲς κομμουνιστικὸ κίνημα, ἐνῷ διατυμπαγίζουν τὴν ἀφοσίωσή τους πρὸς τὴν εἰρήνη καὶ τὸ μίσος τους πρὸς τὸν πόλεμο, ἔκδηλῶνουν, ταυτόχρονα, πλήρη ἀπροθυμία γὰ πετύχουν ἔστω καὶ τὴν πιὸ ἐλάχιστη κατανόηση τῆς ξεχάθαρης καὶ ἀπλῆς ἀλήθειας, ποὺ ἔξεθεσε δ Λέγινη σχετικὰ μὲ τὸ ζήτημα τοῦ πολέμου.

Ο Λέγινη εἶπε: «Μοῦ φαίνεται, πώς τὸ οὐσιῶδες, αὐτὸ ποὺ συνήθως ξεχνιέται, σὲ δτι ἀφορᾶ τὸ ζήτημα τοῦ πολέμου καὶ στὸ δποτὸ δὲ δίγεται ἡ ἀπαιτούμενη προσοχὴ, ἡ κύρια αἰτία τόσων συζη-

τήσεων, συζητήσεων, που θὰ τίς χαρακτήριζα στειρες, μάταιες καὶ ἀσκοπες, είγαι τὸ θεμελιώδες ζῆτημα τοῦ ταξικοῦ χαρακτήρα τοῦ πολέμου, τῶν αἰτίων, που ξεσπάει ἐνας πόλεμος, τῶν τάξεων, που τὸν διεξάγουν, τῶν ιστορικῶν καὶ ιστορικο - οικογομικῶν συγθηκῶν, που τὸν προκάλεσαν»¹.

Σύμφων.. με τὴν ἀποψη τῶν μαρξιστῶν - λεγινιστῶν δ πόλεμος ἀποτελεῖ συγέχιση τῆς πολιτικῆς μὲ ἄλλα μέσα, καὶ δλοι οἱ πόλεμοι είγαι ἀξεχώριστα δεμένοι μὲ τὸ πολιτικὸ σύστημα καὶ τοὺς πολιτικοὺς ἀγῶνες, που τοὺς προκαλοῦν.

“Οποιος ἀπομακρυνθεὶ ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴ μαρξιστικο - λεγινιστικὴ αὐτὴ θέση, που ἐπιβεβαίωθηκε ἀπὸ δλη τὴν ιστορία τῆς ταξικῆς πάλης στὸν χόσμο, ποτὲ δὲ θὰ κατανοήσει οὔτε τὸ ζῆτημα τοῦ πολέμου, οὔτε τὸ ζῆτημα τῆς εἰρήνης.

Τὸ πάρχουν διάφορα εἶδη εἰρήνης καὶ διάφορα εἶδη πολέμου. Οἱ μαρξιστὲς - λεγινιστὲς πρέπει νὰ ξέρουν νὰ διαχρίνουν γιὰ τὶ εἰρήνη καὶ γιὰ τὶ πόλεμο πρόκειται στὴν κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Τὸ νὰ συγχέει κανεὶς τοὺς δίκαιους καὶ τοὺς ἀδίκους πολέμους καὶ νὰ ἀντιτίθεται χωρὶς διάκριση σὲ κάθε πόλεμο, αὐτὸ είναι ἀποψη ἀστικὴ εἰρηνιστικὴ καὶ δχι μαρξιστικο - λεγινιστικὴ ἀποψη.

Μερικοὶ λένε, πὼς οἱ ἐπαναστάσεις είγαι ἔντελῶς δυνατὲς χωρὶς πόλεμο. Ἀλλὰ γιὰ τὶ εἶδος πολέμου γίνεται λόγος ἔδω; Γιὰ ἔθνικοαπελευθερωτικὸ ἢ ἐπαναστατικὸ ἐμφύλιο πόλεμο; γιὰ παγκόσμιο πόλεμο;

“Αγ ἐννοοῦν ἔθνικοαπελευθερωτικὸ πόλεμο ἢ ἐπαναστατικὸ ἐμφύλιο πόλεμο, τότε αὐτὴ ἡ ἀποψη σημαίνει στὴν πραγματικότητα, δτὶ ἀντιτίθενται στοὺς ἐπαναστατικοὺς πολέμους, δηλ. δτὶ ἀντιτίθενται στὴν ἐπανάσταση.

“Αγ ἐννοοῦν παγκόσμιο πόλεμο, τότε αὐτὸ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ νὰ βάλλουν ἐναντίον ἀνύπαρκτου στόχου. “Αγ καὶ οἱ μαρξιστὲς - λεγινιστὲς, στηριζόμενοι στὴν ιστορία τῶν δύο παγκόσμιων πολέμων, ὑπογράμμισαν, πὼς ἐνας παγκόσμιος πόλεμος δδηγεῖ ἀναπόφευκτα σὲ ἐπανάσταση, ὡστόσο κανένας μαρξιστὴς - λεγινιστὴς δὲν ὑποστήριξε ποτὲ κι’ οὔτε ποτὲ θὰ ὑποστηρίξει, πὼς ἡ ἐπανάσταση πρέπει νὰ γίνεται μέσο ἐνδει παγκόσμιου πολέμου.

¹ B. I. ΛΕΝΙΝ: «Ο πόλεμος καὶ ἡ ἐπανάσταση», "Απαντα τόμος 24ος.

Οι μαρξιστές - λεγιγιστές έχουν σαν ιδανικό τους τὴν ἔξαλειψη τῶν πολέμων καὶ εἶναι πεπειρμένοι, πώς οἱ πόλεμοι μποροῦν νὰ ἔξαλειφθοῦν.

Ἄλλα, πώς μποροῦν νὰ ἔξαλειφθοῦν οἱ πόλεμοι;

Νά πώς ἔβλεπε τὸ ζῆτημα αὐτὸ δ Λέγιγ: «Ο ἀντικειμενικός μας σκοπός, ἔλεγε αὐτός, εἶναι ἡ ἐγκαθίδρυση τοῦ σοσιαλιστικοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος, τὸ δποῖο, καταργώντας τῇ διαιρεση τῆς ἀνθρωπότητας σὲ τάξεις, καταργώντας κάθε ἔχμετάλλευση ἀνθρώπου ἀπὸ ἀνθρωπο καὶ ἐνδες ἔθνους ἀπὸ ἄλλα ἔθνη, θὰ καταργήσει ἀναπόφευκτα κάθε δυνατότητα πολέμου γενικά»¹.

Ἡ Δήλωση τοῦ 1960 τὸ τογίζει αὐτὸ ἐπίσης πολὺ καθαρά: «Ο θρίαμβος τοῦ σοσιαλισμοῦ σὲ δλον τὸν κόσμο θὰ ἔξαλείψει δριστικὰ δλες τὶς κοινωνικές καὶ ἔθνικές αἰτίες γιὰ τὸ ξέσπασμα κάθε πολέμου».

Ωστόσο, μερικοὶ ὑποστηρίζουν τώρα, πώς εἶναι δυνατό, μὲ τὸ «γενικὸ καὶ πλήρη ἀφοπλισμό», νὰ δημιουργήσουμε ἕναν «κόσμο χωρὶς δπλα, χωρὶς στρατοὺς καὶ χωρὶς πολέμους», ἐνῷ θὰ ὑπάρχει ταυτόχρονα τὸ ἴμπεριαλιστικὸ σύστημα καὶ τὸ σύστημα τῆς ἔχμετάλλευσης ἀνθρώπου ἀπὸ ἀνθρωπο. Αὐτὸ εἶναι μιὰ καθαρὴ αὐταπάτη.

Ἡ στοιχειώδης γνώση τοῦ μαρξισμοῦ - λεγιγισμοῦ μᾶς διδάσκει, πώς δ στρατὸς ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερο στοιχεῖο τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ· δ λεγόμενος κόσμος χωρὶς δπλα καὶ χωρὶς στρατοὺς δὲν μπορεῖ λοιπὸν παρὰ νὰ εἶναι ἔνας κόσμος χωρὶς κράτη. Ο Λέγιγ ἔλεγε: «Τὸ προλεταριάτο, μόνο ἀφοῦ ἀφοπλίσει τὴν ἀστικὴ τάξη θὰ μπορέσει, χωρὶς νὰ προδώσει τὴν παγκόσμια ἱστορικὴ του ἀποστολή, νὰ μετατρέψει σὲ σιδερικὰ δλα τὰ δπλα γενικά, καὶ θὰ τὸ κάνει αὐτὸ δπωσδήποτε, ἀλλὰ τότε μόνο, καὶ μὲ κανέναν τρόπο πρὶν ἀπ' αὐτό»².

Ποιά εἶναι διμως ἡ πραγματικὴ κατάσταση στὸν κόσμο; Μήπως ὑπάρχει ἔστω καὶ ἡ παραμικρότερη ἔνδειξη δτι οἱ ἴμπεριαλιστικὲς χῶρες, μὲ ἐπικεφαλῆς τὶς Ἡγωμένες Πολιτείες, εἶναι πρόθυμες νὰ προχωρήσουν στὸ γενικὸ καὶ πλήρη ἀφοπλισμό; Δὲν ἀκο-

¹ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ: «Ο πόλεμος καὶ ἡ ἐπανάσταση», *Ἀπαντα τόμος 24ος.*

² Β. Ι. ΛΕΝΙΝ: «Τὸ στρατιωτικὸ πρόγραμμα τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης», *Ἀπαντα τόμος 23ος.*

λουθούν μήπως δλες, χωρὶς ἔξαρτεση, οἱ χῶρες αὗτες τὸ δρόμο τῆς γενικῆς καὶ πλήρους αὐξῆσης τῶν ἔξοπλισμῶν;

Ἐμεῖς πάντοτε φρονούσαμε πώς, γιὰ νὰ ἔσκεπάσουμε καὶ νὰ καταπολεμήσουμε τὴν αὔξηση τῶν ἔξοπλισμῶν καὶ τὶς πολεμικὲς προετοιμασίες τῶν ἡμεριαλιστῶν εἶναι ἀναγκαῖο νὰ ὑποστηρίζουμε τὸ γενικὸ ἀφοπλισμό. Καὶ εἶναι δυνατό, μὲ τὸ συντονισμένο ἀγώνα τῶν χωρῶν τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου καὶ τῶν λαῶν δλου τοῦ κόσμου, νὰ ἔξαγαγκάσουμε τὸν ἡμεριαλισμὸ νὰ ἀποδεχθεῖ μιὰ δρι-σμένη συμφωνία γιὰ τὸν ἀφοπλισμό.

Νὰ θεωρεῖς τὸ γενικὸ καὶ πλήρη ἀφοπλισμὸ σᾶν τὸ βασικὸ μέ-σο, ποὺ ἐπιτρέπει τὴν ἔξασφάλιση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης, νὰ καλ-λιεργεῖς τὴν αὐταπάτη, πώς δ ἡμεριαλισμὸς θὰ καταθέσει θελημα-τικὰ τὰ δπλα καὶ, μὲ τὸ πρόσχημα τοῦ ἀφοπλισμοῦ, νὰ προσπαθεῖς νὰ καταργήσεις τὸν ἐπαγαστατικὸ ἀγώνα τῶν καταπιεζόμενων λαῶν αἱ ἔθνῶν, σημαίνει νὰ ἔξαπατᾶς σκόπιμα τοὺς λαούς καὶ νὰ ὑπηρ-τεῖς τὴν ἐπιθετικὴ καὶ φιλοπόλεμη πολιτικὴ τοῦ ἡμεριαλισμοῦ.

Γιὰ νὰ τεθεῖ τέρμα στὴν ἴδεολογικὴ σύγχυση, ποὺ παρατηρεῖ-ται στοὺς κόλπους τοῦ δεθνοῦς ἔργατικου κινήματος γύρω ἀπὸ τὸ θέ-μα τοῦ πολέμου καὶ τῆς εἰρήνης, νομίζουμε, πώς εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἀποκατασταθοῦν οἱ λεγινιστικὲς θέσεις, ποὺ ἀπορρίφθηκαν ἀπὸ τοὺς σύγχρονους ρενιζιογιστές, ἕτοι ὥστε νὰ ἔξυπηρετηθεῖ ἡ ὑπόθεση τοῦ ἀγώνα ἐναντίον τῆς ἐπιθετικῆς καὶ φιλοπόλεμης πολιτικῆς τοῦ ἡμ-μεριαλισμοῦ καὶ γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης.

Ἡ ἀποτροπὴ ἔνδος γένου παγκόσμιου πολέμου ἀποτελεῖ καθολι-κὴ ἀπαίτηση δλων τῶν λαῶν τοῦ κόσμου. Καὶ εἶναι δυνατό νὰ ἀπο-τρέψουμε ἔνα γέο παγκόσμιο πόλεμο.

Τὸ ζήτημα ποὺ τίθεται λοιπὸν ἔδω εἶναι: Ποιόν δρόμο πρέπει νὰ ἀκολουθήσουμε γιὰ νὰ ἔξασφαλίσουμε τὴν παγκόσμια εἰρήνη; Σύμφωνα μὲ τὴ λεγινιστικὴ ἀποψη, τὴν παγκόσμια εἰρήνη μποροῦμε νὰ τὴν κατακτήσουμε μόνο μὲ τὸν ἀγώνα δλων τῶν λαῶν τοῦ κό-σμου καὶ δχι ζητιανεύοντάς τη ἀπὸ τοὺς ἡμεριαλιστές. Μόγο στη-ριζόμενοι στὴν ἀνάπτυξη τῆς ἴσχύος τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου, στὸν ἐπαναστατικὸ ἀγώνα τοῦ προλεταριάτου καὶ τῶν ἄλλων ἔργα-ζόμενων τῶν διαφόρων χωρῶν, στὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγώνα τῶν καταπιεζόμενων ἔθνῶν καὶ στὸν ἀγώνα δλων τῶν λαῶν καὶ χωρῶν, ποὺ ἀγαποῦν τὴν εἰρήνη, εἶναι δυνατό νὰ προασπίσουμε ἐνεργητικὰ

τὴν παγκόσμια εἰρήνη.

Αὐτὴ εἶναι ἡ λενινιστικὴ πολιτικὴ. Κάθε ἄλλη, ἀντίθετη μὲν αὐτῇ, πολιτικὴ δὲν μπορεῖ γὰρ δδηγήσει στὴν παγκόσμια εἰρήνη, δὲν μπορεῖ παρὰ γὰρ μεγαλώσει τὶς δρέξεις του ιμπεριαλισμοῦ καὶ γὰρ δυναμώσει τὸν κίνδυνο ἐνδεικτικοῦ παγκόσμιου πολέμου.

Τὰ τελευταῖα χρόνια μερικοὶ ἀνθρωποὶ ὑποστηρίζουν καὶ διαδίδουν τὴν ἀποψην δτι ἔνας καὶ μόνο σπινθήρας ἀπὸ ἔνα ἔθνικοαπελευθερωτικὸ πόλεμο ἢ ἀπὸ ἔνα λαϊκὸ ἐπαγαστατικὸ πόλεμο μπορεῖ γὰρ προκαλέσει παγκόσμια ἀνάφλεξη, ποὺ θὰ καταστρέψει δλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα. Εἶναι δμως σωστὸ αὐτό; Τὰ γεγονότα δείχνουν ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο. Οἱ πολυάριθμοι ἔθνικοαπελευθερωτικοὶ πόλεμοι καὶ οἱ λαϊκοὶ ἐπαγαστατικοὶ πόλεμοι, ποὺ ξέσπασαν ὅστερα ἀπὸ τὸ Δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο δὲν προκάλεσαν ἔνα γέο παγκόσμιο πόλεμο. Ἡ γικηφόρα ἔκβαση τῶν ἐπαγαστατικῶν αὐτῶν πολέμων, ἔξασθένησε ἀμεσα τὶς ιμπεριαλιστικὲς δυνάμεις καὶ ἐνίσχυσε σημαντικὰ τὶς δυνάμεις, ποὺ ἀγωνίζονται γὰρ ἐμποδίσουν τὸν ιμπεριαλισμὸν γὰρ προκαλέσει μιὰ παγκόσμια σύγκρουση καὶ ὑπερασπίζονται τὴν παγκόσμια εἰρήνη. Δὲν ἀποδείχνουν μήπως τὰ γεγονότα δλο τὸν παραλογισμὸ τῆς παραπάνω ἐπιχειρηματολογίας;

15. Ἡ δλόκληρωτικὴ ἀπαγόρευση καὶ καταστροφὴ τῶν πυρηνικῶν δπλων ἀποτελεῖ ἔνα σπουδαῖο στόχο στὸν ἀγώνα γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης. Πρέπει γὰρ κάγουμε δτι εἶναι δυνατὸ πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτῆ.

Τὰ πυρηνικὰ δπλα ἀποτελοῦν μιὰ δύναμη καταστροφικὴ χωρὶς προηγούμενο, καὶ γι’ αὐτὸ ἀκριβῶς οἱ ἀμερικάνοι ιμπεριαλιστὲς ἀκολουθοῦν, πάνω ἀπὸ δέκα χρόνια τώρα, τὴν πολιτικὴ του πυρηνικοῦ ἔκβιασμοῦ, μὲ τὴν δποία προσπαθοῦν γὰρ ἴκανοποιήσουν τὶς δρέξεις τους: γὰρ ὑποδουλώσουν δλους τοὺς λαοὺς καὶ γὰρ ἐπιβάλλουν τὴν κυριαρχία τους σὲ δλον τὸν κόσμο.

“Οταν δμως οἱ ιμπεριαλιστὲς ἀπειλοῦν ἄλλες χῶρες μὲ τὰ πυρηνικὰ δπλα, ἔκθέτουν στὴν ἵδια ἀκριβῶς ἀπειλὴ ἐπίσης καὶ τὸ λαὸ τῆς δικῆς τους χώρας καὶ ἔτσι προκαλοῦν τὴν ἔξέγερσή του ἐναντίον τῶν πυρηνικῶν δπλων καὶ τῆς ἐπιθετικῆς καὶ φιλοπόλεμης πολιτικῆς τους. Ταυτόχρονα, προσπαθῶντας μάταια γὰρ καταστρέψουν τὴν ἀντίπαλη πλευρὰ μὲ πυρηνικὰ δπλα, οἱ ιμπεριαλιστὲς στὴν πραγματικότητα ἔκθέτουν καὶ τοὺς ἵδιους τοὺς ἔαυτούς τους στὸν κίνδυνο

τῆς καταστροφῆς.

Τὰ πυρηνικὰ δπλα εἶναι δυνατό νὰ ἀπαγορευτοῦν. Ήστάσο, δὲν οἱ ίμπεριαλιστὲς ἔξαναγκαστοῦν νὰ ἀποδεχθοῦν μιὰ συμφωνία γιὰ τὴν ἀπαγόρευση τῶν πυρηνικῶν δπλων, αὐτό, δέναια, δὲ θὰ τὸ κάνουν ἀπὸ «ἄγάπη» γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ μόνο κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῶν λαῶν δλου τοῦ κόσμου καὶ υπολογίζοντας τὰ ίδια τὰ δικά τους συμφέροντα.

Αντίθετα πρὸς τοὺς ίμπεριαλιστές, οἱ σοσιαλιστικὲς χῶρες στηρίζονται στὶς ἀφοσιωμένες στὸ δίκαιο λαϊκὲς δυνάμεις, στὴ σωστὴ πολιτικὴ τους, καὶ δὲν ἔχουν καμιὰ ἀπολύτως ἀνάγκη νὰ ποντάρουν στὰ πυρηνικὰ δπλα στὸ διεθνῆ στίβο. Οἱ σοσιαλιστικὲς χῶρες κατέχουν πυρηνικὰ δπλα ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο γιὰ νὰ υπερασπίσουν τὸν ἑαυτό τους καὶ γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τοὺς ίμπεριαλιστές νὰ ἐξαπολύσουν ἔναν πυρηνικὸ πόλεμο.

Σύμφωνα μὲ τὴν ἀποψη τῷ μαρξιστῶν - λεγινιστῶν δημιουργὸς τῆς ιστορίας εἶναι δ λαδὲ. Σήμερα δπως καὶ χθὲς καὶ στὴν πραγματικότητα πάντα, δ ἀνθρώπος εἶναι δ ἀποφασιστικὸς παράγοντας. Οἱ μαρξιστές - λεγινιστὲς ἀποδίδουν μεγάλη σημασία στὸ ρόλο, ποὺ διαδραματίζει ἡ τεχνικὴ πρόοδος, εἶναι δμως λάθος νὰ υποτιμέται δ ρόλος τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ μεγαλοποιεῖται δ ρόλος τῆς τεχνικῆς.

Ἡ ἐμφάνιση τῶν πυρηνικῶν δπλων δὲν μπορεῖ νὰ ἐμποδίσει τὴν πρὸς τὰ μπρὸς ἔξέλιξη τῆς ιστορίας οὔτε νὰ σώσει τὸ ίμπεριαλιστικὸ καθεστώς ἀπὸ τὴν κατάρρευση, δπως καὶ ἡ ἐμφάνιση τῆς νέας τεχνικῆς στὸ παρελθόν δὲν μπόρεσε νὰ σώσει τὰ παλιὰ καθεστῶτα ἀπὸ τὴν κατάρρευση.

Ἡ ἐμφάνιση τῶν πυρηνικῶν δπλων δὲν ἔλυσε καὶ δὲν μπορεῖ νὰ λύσει τὶς διάφορες θεμελιώδεις ἀντιθέσεις τοῦ σύγχρονου κόσμου, δὲν ἀλλοίωσε καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἀλλοιώσει τὸ γόμο τῆς ταξικῆς πάλης, δὲν ἀλλαξε καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἀλλάξει τὴ φύση τοῦ ίμπεριαλισμοῦ καὶ δλης τῆς ἀντίδρασης.

Δὲν μπορεῖ λοιπὸν νὰ υποστηρίζεται πώς μὲ τὴν ἐμφάνιση τῶν πυρηνικῶν δπλων, ἡ δυνατότητα καὶ ἡ ἀνάγκη τῶν κοινωνικῶν καὶ ἔθνικῶν ἐπαγαστάσεων ἔξέλειπε ἡ δτὶ οἱ βασικὲς ἀρχὲς τοῦ μαρξισμοῦ - λεγινισμοῦ, καὶ ίδιαίτερα ἡ διδασκαλία του γιὰ τὴν προλεταριακὴ ἐπαγάσταση καὶ τὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, γιὰ τὸν πόλεμο καὶ τὴν εἰρήνη, ξεπεράστηκαν καὶ κατάντησαν ἀπαρχαιω-

ιιένα «δόργματα».

16. 'Ο Λένιν πρώτος πρόβαλε τὴν ἰδέα πώς είναι δυνατό οἱ σοσιαλιστικὲς χῶρες νὰ πραγματοποιήσουν τὴν εἰρηνικὴ συνύπαρξη μὲ τὶς καπιταλιστικὲς χῶρες. Καὶ εἴγαμ γνωστὸ πώς ὅστερα ἀπὸ τὴν ἀπόκρουση τῆς ἔνοπλης ξενικῆς ἐπέμβασης ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ μεγάλου σοδιετικοῦ λαοῦ, τὸ Κομμουνιστικὸ Κόρμα τῆς Σοδιετικῆς Ἐνωσης καὶ ἡ σοδιετικὴ κυβέρνηση, κάτω ἀπὸ τὴν καθοδήγηση τοῦ Λένιν καὶ σὲ συγέχεια τοῦ Στάλιν, ἐφάρμοσαν σταθερὰ τὴν πολιτικὴ τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης. Καὶ μόνο δταν οἱ γερμανοὶ Ιμπεριαλιστὲς ἐπετέθηκαν ἐναντίον τῆς χώρας τους ὑποχρεώθηκαν νὰ ξεσηκωθοῦν σὲ ἔνα νόμιμο ἀμυντικὸ πόλεμο.

'Απὸ τὴν ἴδρυσή της καὶ ἡ Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Κίνας ἐπίστης ἐφαρμόζει μὲ σταθερότητα καὶ συνέπεια τὴν πολιτικὴ αὐτὴ τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης μεταξὺ χωρῶν μὲ διαφορετικὰ κοινωνικὰ συστήματα καὶ ὑπῆρξε δ πρωτεργάτης τῶν Πέντε Αρχῶν τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης.

'Ωστόσο, ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια, δρισμένοι ἰδιοποιήθηκαν ξαφνικὰ τὴν πολιτικὴ τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης ποὺ διατύπωσε δ Λένιν καὶ ἀρχισαν νὰ τὴν παρουσιάζουν σὰ μιὰ δική τους «μεγάλη ἀνακάλυψη». Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ διεκδικοῦν τὸ μονοπωλιακὸ δικαίωμα τῆς ἕρμηνείας τῆς πολιτικῆς αὐτῆς. Θεωροῦν τὴν «εἰρηνικὴ συνύπαρξη» σὰ μιὰ Θεία Ἀποκάλυψη, σὰν κάτι ἀνώτερο ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη νόση, σὰν κάτι τὸ παντοδύναμο, καὶ ἀποδίδουν σ' αὐτὴ δλες τὶς ἐπιτυχίες, δλες τὶς κατακτήσεις, ποὺ οἱ λαοὶ τοῦ κόσμου κέρδισαν μὲ τὸν ἀγώνα. 'Ἐπι πλέον, δλους ἔχεινους, ποὺ ἐπικρίουν τὴν τέτοια διαστρέβλωση τῆς λενινιστικῆς αὐτῆς ἰδέας τοὺς χαρακτηρίζουν σὰν ἀντίπαλους τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης, σὰν ἀνθρώπους, ποὺ δὲν καταλαβαίνουν τίποτα ἀπολύτως ἀπὸ τὸ Λένιν καὶ τὸ λενινισμό, σὰν αἱρετικούς, ποὺ πρέπει νὰ καοῦν ἐπὶ τῆς πυρᾶς.

Μποροῦν μήπως οἱ κινέζοι κομμουνιστὲς νὰ συμφωνήσουν μὲ τὶς ἀπόψεις αὐτές καὶ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ δέργειας; Δὲν μποροῦν, αὐτὸ τοὺς είναι ἀδύνατο.

'Η ἀρχὴ τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης, ποὺ διατυπώθηκε ἀπὸ τὸ Λένιν, είναι πολὺ σαφής καὶ γίνεται εύχολα κατανοητὴ ἀπὸ τοὺς ἀπλοὺς ἀνθρώπους. 'Η εἰρηνικὴ συνύπαρξη ἀφορᾷ τὶς σχέσεις μεταξὺ χωρῶν μὲ διαφορετικὰ κοινωνικὰ συστήματα καὶ δὲν μπο-

ρει γὰς ἔρμηνευθεὶς δπως ἀρέσει στὸν καθένα. Η εἰρηνικὴ συγύπαρξη σὲ καμιὰ περίπτωση δὲν πρέπει νὰ ἐπεκταθεῖ στὶς σχέσεις ἀνάμε-
ζα στὰ ἔθνη, ποὺ ἀσκοῦν καταπίεση, καὶ στὰ ἔθνη, ποὺ ὑφίστανται
καταπίεση, ἀνάμεσα στὶς χῶρες, ποὺ ἀσκοῦν καταπίεση καὶ στὶς
χῶρες, ποὺ ὑφίστανται καταπίεση, ἀνάμεσα στὶς τάξεις, ποὺ ἀσκοῦν
καταπίεση, καὶ στὶς τάξεις, ποὺ ὑφίστανται καταπίεση· σὲ καμιὰ
περίπτωση δὲν πρέπει γὰς θεωρηθεῖ σὰν τὸ κύριο περιεχόμενο τοῦ
περάσματος ἀπὸ τὸν καπιταλισμὸν στὸ σοσιαλισμὸν καὶ πολὺ λιγώτε-
ρο γὰς ὑποστηριχθεῖ, πῶς ἡ εἰρηνικὴ συγύπαρξη εἶγαι δ δρόμος δλῆς
τῆς ἀνθρωπότητας πρὸς τὸ σοσιαλισμό. Κι' αὐτὸ γιατὶ ἡ εἰρηνικὴ
συγύπαρξη ἀνάμεσα σὲ χῶρες μὲ διαφορετικὰ κοινωνικὰ συστήμα-
τα εἶγαι ἔνα πρᾶγμα: 'Ανάμεσα σὲ χῶρες ποὺ ἔφαρμδουν τὴν εἰ-
ρηνικὴ συγύπαρξη εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτο καὶ ἀπόλυτα ἀδύνα-
το γὰς θίξει, ἔστω καὶ ἐλάχιστα, ἡ μιὰ τὸ κοινωνικὸ σύστημα τῆς ἀλ-
λης. "Άλλο πρᾶγμα εἶναι ἡ ταξικὴ πάλη στὶς διάφορες χῶρες, δ
ἔθνικοαπελευθερωτικὸς ἀγώνας, τὸ πέρασμα ἀπὸ τὸν καπιταλισμὸν
στὸ σοσιαλισμό. 'Ἐδω πρόκειται γιὰ σκληροὺς ἐπαναστατικοὺς ἀγώ-
νες ζωῆς ἡ θανάτου, ποὺ ἀποβλέπουν στὴν ἀλλαγὴ τοῦ κοινωνικοῦ
συστήματος. Η εἰρηνικὴ συγύπαρξη δὲν μπορεῖ καθόλου γὰς ἀντι-
καταστήσει τὸν ἐπαναστατικὸ ἀγώνα τῶν λαῶν. Τὸ πέρασμα ἀπὸ τὸν
καπιταλισμὸ στὸ σοσιαλισμὸ σὲ κάθε χώρα δὲν μπορεῖ γὰς πραγμα-
τοποιηθεῖ παρὰ μόνο μέσο τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καὶ τῆς
δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου.

Κατὰ τὴν ἔφαρμογή τῆς πολιτικῆς τῆς εἰρηνικῆς συγύπαρξης,
εἶναι ἀναπόφευκτοι οἱ ἀγώνες μεταξὺ τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν καὶ
τῶν ἡμπεριαλιστικῶν χωρῶν στὸν πολιτικό, οἰκονομικό καὶ ἴδεολο-
γικό τομέα καὶ εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο γὰς ὑπάρξει ἐδῶ «γενικὴ συ-
εργασία».

Εἶναι ἀναγκαῖο γιὰ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες γὰς προέρχονται
σὲ διαπραγματεύσεις γιὰ τὸ ἔνα ἡ τὸ ἄλλο ζῆτημα μὲ τὶς ἡμπερια-
λιστικὲς χῶρες. Καὶ εἶναι δυνατὸ γὰς ἐπιτυγχάνουμε δρισμένες συμ-
φωνίες μέσα τῶν διαπραγματεύσεων αὐτῶν, δταν στηριζόμαστε στὴ
σωστὴ πολιτικὴ τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν καὶ στὴν πίεση τῶν λα-
κῶν μαζῶν τῶν διαφόρων χωρῶν. 'Άλλὰ οἱ ἀναγκαῖοι συμβιβασμοὶ
μεταξὺ τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν καὶ τῶν ἡμπεριαλιστικῶν χωρῶν
δὲ δημιουργοῦν γιὰ τοὺς καταπιεζόμενους λαούς καὶ ἔθνη τὴν ὑπο-

χρέωση γὰς κάνουν τὸ ἵδιο, γὰς συμβιβάζονται μὲ τοὺς ἡμεριαλιστὲς καὶ τοὺς λακέδες τους. Κανένας δὲ θὰ μποροῦσε ποτέ, στὸ δνομα τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης γὰς ἀπαιτήσει ἀπὸ τοὺς καταπιεζόμενους λαοὺς καὶ ἔθνη γὰς παρατηθοῦν ἀπὸ τὸν ἐπαναστατικὸν τους ἀγώνα.

Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης ἀπὸ τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες εὐγοεῖ τὴ δημιουργία ἐνὸς εἰρηνικοῦ διεθνοῦς περιβάλλοντος γιὰ τὴν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ, καὶ συντελεῖ στὸ ξεσκέπασμα τῆς ἡμεριαλιστικῆς πολιτικῆς τῆς ἐπίθεσης καὶ τοῦ πολέμου καὶ στὴν ἀπομόνωση τῶν ἐπιθετικῶν καὶ φιλοπόλεμων δυνάμεων τοῦ ἡμεριαλισμοῦ. "Ἄν δημαρχός περιορίσουμε τὴ γενικὴ γραμμὴ τῆς ἑξατερικῆς πολιτικῆς τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν στὴν εἰρηνικὴ συνύπαρξη, τότε θὰ εἶναι ἀδύνατο γὰς ρυθμίσουμε σωστὰ τὶς σχέσεις ἀνάμεσα στὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες καὶ τὶς σχέσεις ἀνάμεσα στὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες καὶ τοὺς καταπιεζόμενους λαοὺς καὶ ἔθνη. Ἀκριβῶς γι' αὐτὸν εἶναι λάθος γὰς θεωροῦμε τὴν εἰρηνικὴ συνύπαρξη σὰν τὴν γενικὴ γραμμὴ τῆς ἑξατερικῆς πολιτικῆς τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν.

Κατὰ τὴν ἀποψή μας, ἡ γενικὴ γραμμὴ τῆς ἑξατερικῆς πολιτικῆς τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν θὰ ἔπρεπε γὰς ἔχει τὸ ἀκόλουθο περιεχόμενο: ἀνάπτυξη, πάνω στὴ βάση τῆς ἀρχῆς τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ, τῶν σχέσεων φιλίας, ἀμοιβαίας δοτήθειας καὶ συεργασίας ἀνάμεσα στὶς χῶρες τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου· ἀγώνας γιὰ τὴν εἰρηνικὴ συνύπαρξη μεταξὺ χωρῶν μὲ διαφορετικὰ κοινωνικὰ συστήματα πάνω στὴ βάση τῶν Πέντε Ἀρχῶν καὶ ἐναντίον τῆς ἐπιθετικῆς καὶ φιλοπόλεμης πολιτικῆς τοῦ ἡμεριαλισμοῦ· ὑποστήριξη τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγώνα δὲν τῶν καταπιεζόμενων λαῶν καὶ ἔθνων. Οἱ τρεῖς αὐτὲς πλευρὲς συγδέονται στενά μεταξὺ τους, εἶναι ἀξεχώριστες καὶ καμιὰ ἀπ' αὐτὲς δὲν μπορεῖ γὰς παραλειφθεῖ.

17. Στὴ διάρκεια μιᾶς μακρᾶς ἱστορικῆς περιόδου διτεραὶ ἀπὸ τὴν κατάληψη τῆς ἑξουσίας ἀπὸ τὸ προλεταριάτο, ἡ ταξικὴ πάλη παραμένει σὰν ἔνας ἀντικειμενικὸς ὄγμος ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴ θέληση τῶν ἀνθρώπων· μόνο ἡ μορφὴ τῆς ταξικῆς πάλης διαφέρει ἀπὸ ἔκεινη τῆς ταξικῆς πάλης, που διεξαγόταν πρὶν τὸ προλεταριάτο καταλάβει τὴν ἑξουσία.

"Γιτεραὶ ἀπὸ τὴν Ὁχτωβριανὴ Ἐπανάσταση δὲ Λέκυν ἐπανειλημμένα ὑπόδειξε δτι:

α) Οι έκμεταλλευτές ποὺ δνατράπηκαν προσπάθούν πάγτα καὶ μὲ δλα τὰ μέσα νὰ δνακτήσουν τὸν «παράδεισο» ποὺ ἀπώλεσαν.

β) Τὸ μικροαστικὸ περιβάλλον γεννᾶ κάθε μέρα, κάθε ὥρα καινούργια ἀστικὰ στοιχεῖα.

γ) Στὶς γραμμὲς τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ ἀνάμεσα στοὺς χρατικοὺς ὑπαλλήλους, μποροῦν ἐπίσης νὰ ἐμφανιστοῦν ἐκφυλισμένα στοιχεῖα καὶ καινούργια ἀστικὰ στοιχεῖα, ἔξαιτίας τῆς ἀστικῆς ἐπιρροῆς, τοῦ μικροαστικοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς διαφθορᾶς ποὺ κλείνει μέσα του αὐτὸ τὸ τελευταῖο.

δ) Οι ἔξωτερικὲς συνθῆκες, ποὺ καθορίζουν τὴ συνέχιση τῆς ταξικῆς πάλης στὸ ἔσωτερικὸ μιᾶς σοσιαλιστικῆς χώρας εἶναι ἡ περικύλωσή της ἀπὸ τὸ διεθνῆ καπιταλισμό, ἡ ἀπειλὴ ἔνοπλης ἴμπεριαλιστικῆς ἐπέμβασης καὶ οἱ ἀνατρεπτικὲς ἐνέργειες τῶν ἴμπεριαλιστῶν, ποὺ ἀποσχόποῦν στὴν χωρὶς πόλεμο συντριβὴ τῆς χώρας αὐτῆς.

‘Η ζωὴ δικαίωσε τὶς θέσεις αὐτὲς τοῦ Λένιν.

Δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε, πὼς σὲ μιὰ σοσιαλιστικὴ χώρα, δποια κι’ ἀν εἶναι αὐτὴ, ἀκόμα καὶ ἀφοῦ πέρασαν μερικὲς δεκαετίες καὶ ἔστω καὶ μεγαλύτερη περίοδος, ὅστερα ἀπὸ τὴ σοσιαλιστικὴ ἐκβιομηχάνιση καὶ τὴν κολλεκτιβοποίηση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, δὲν ὑπάρχουν πιὰ χαραμοφάηδες, παράσιτα, κερδοσκόποι, λωποδύτες, τεμπέληδες, ἀλῆτες, καταχραστὲς τῆς χρατικῆς περιουσίας, οὗτε παρόμια μ’ αὐτοὺς στοιχεῖα, ποὺ δὲ Λένιν ἐπανειλημμένα κατήγγειλε· οὗτε ἐπίσης μποροῦμε νὰ ποῦμε, πὼς οἱ σοσιαλιστικὲς χῶρες δὲ χρειάζεται πιὰ νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ καθήκοντος, ποὺ εἶχε θέσει δὲ Λένιν, γιὰ τὴν «έξαλειψη αὐτοῦ τοῦ μιάσματος, αὐτῆς τῆς πανούκλας, αὐτῆς τῆς πληγῆς, ποὺ δὲ καπιταλισμὸς κληροδότησε στὸ σοσιαλισμὸ» ἢ πὼς μποροῦν νὰ παραιτηθοῦν ἀπὸ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ.

Στὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες χρειάζεται μιὰ μακρὰ ἴστορικὴ περίοδος γιὰ νὰ λυθεῖ βαθμιαῖα τὸ ζήτημα ποιός θὰ γικήσει: δ σοσιαλισμὸς ἢ δ καπιταλισμὸς. ‘Ο ἀγώνας ἀνάμεσα στὸ σοσιαλιστικὸ δρόμο καὶ τὸν καπιταλιστικὸ δρόμο καλύπτει μιὰ δλόχληρη ἴστορικὴ περίοδο. ‘Ο ἀγώνας αὐτὸς ἔχει σχαμπανεβάσματα, ξετυλίγεται κυματοειδῶς καὶ ἀκόμα μερικὲς φορὲς γίνεται πολὺ δξύς. Οἱ μορφὲς ποὺ παίρνει δ ἀγώνας αὐτὸς παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία.

‘Η Διακήρυξη του 1957 σωστά το γίζει πώς «γιὰ τὴν ἐργατικὴν τάξην ἡ κατάληψη τῆς ἔξουσίας δὲν εἶναι παρὰ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπανάστασης καὶ δχι τὸ ἐπιστέγασμά της».

“Οποιος ἀργεῖται τὴν ὑπαρξὴν τῆς ταξικῆς πάλης στὴν περίοδο τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου καὶ τὴν ἀνάγκη τῆς δλοκλήρωσης τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης στὸ οἰκονομικό, πολιτικὸ καὶ λειτογικὸ μέτωπο, διαπράττει λάθος, ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν ἀντικειμενικὴν πραγματικότητα καὶ μὲ τὸ μαρξισμό - λεγινούσμό.

18. Ο Μάρκος καὶ δ Λέγιν θεωροῦσαν, πώς δλόκληρη ἡ περίοδος, ποὺ προηγεῖται ἀπὸ τὴν εἰσοδο στὸ ἀνώτερο στάδιο τῆς κομμουνιστικῆς κοινωνίας ἀποτελεῖ τὴν περίοδο τοῦ περάσματος ἀπὸ τὸν καπιταλισμὸ στὸν κομμουνισμὸ, τὴν περίοδο τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου. Στὴ διάρκεια τῆς μεταβατικῆς αὐτῆς περιόδου, ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, δηλαδὴ τὸ προλεταριακὸ κράτος, περνᾶ τὸ διαλεκτικὸ προτσές τῆς ἐγκαθίδρυσης, τῆς σταθεροποίησης καὶ τῆς ἴσχυροποίησης γιὰ νὰ καταλήξει στὸ βαθμαίο μαρασμό.

Στὴν «Κριτικὴ τοῦ Προγράμματος Γκότα» δ Μάρκος ἔθεσε τὸ ζήτημα αὐτὸ μὲ τὸν ἀκόλουθο τρόπο: «Ἀγάμεσα στὴν καπιταλιστικὴν κοινωνία καὶ στὴν κομμουνιστικὴν κοινωνία μεσολαβεῖ ἡ περίοδος τοῦ ἐπαναστατικοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς μιᾶς στὴν ἄλλη. Σ’ αὐτὴν ἀντιστοιχεῖ μιὰ μεταβατικὴ πολιτικὴ περίοδος στὴ διάρκεια τῆς δηποίας τὸ κράτος δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ μιὰ ἐπαναστατικὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου».

Ο Λέγιν εἶδε πάντα μεγάλη βαρύτητα στὴ σπουδαία θεωρία τοῦ Μάρκου γιὰ τὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου. Έντελῶς ίδιαιτερη θέση στὴν ἀνάλυση τοῦ προτσές ἀνάπτυξης τῆς θεωρίας τοῦ Μάρκου γιὰ τὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, ἔδωσε δ Λέγιν στὸ σημαντικὸ ἔργο του «Τὸ Κράτος καὶ ἡ Ἐπανάσταση», δηπου γράφει: «Τὸ πέρασμα ἀπὸ τὴν καπιταλιστικὴν κοινωνία, ποὺ ἔξελίσσεται πρὸς τὸν κομμουνισμό, στὴν κομμουνιστικὴν κοινωνία εἶγαι ἀδύνατο χωρὶς μιὰ “μεταβατικὴ πολιτικὴ περίοδο”» καὶ τὸ κράτος τῆς μεταβατικῆς αὐτῆς περιόδου δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι ἡ ἐπαναστατικὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου¹.

Ο Λέγιν γράφει ἐπίσης: «Η οδός τῆς διδασκαλίας τοῦ Μάρκου

¹ Β. Ι. ΛΕΝΙΝ: “Α παντα, τόμ. 25ος.

σχετικά μὲ τὸ κράτος ἀφομοιώθηκε μόνο ἀπὸ ἐκείνους, ποὺ κατανόησαν, πὼς ἡ δικτατορία μᾶς τάξης εἶναι ἀπαραίτητη δχὶ μόνο γιὰ κάθε ταξικὴ κοινωνία γενικά, δχὶ μόνο γιὰ τὸ προλεταριάτο, ποὺ ἀνέτρεψε τὴν ἀστική τάξη, ἀλλὰ καὶ γιὰ δλόχληρη τὴν ἴστορικὴ περίοδο, ποὺ χωρίζει τὸν καπιταλισμὸν ἀπὸ τὴν «ἀταξικὴ κοινωνία», τὸν κομμουνισμό¹.

“Οπως ἀναφέρεται παραπάνω, ἡ οὐτιώδης ἰδέα τοῦ Μάρκου καὶ τοῦ Λένιν εἶναι ἡ ἀκόλουθη: ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου θὰ ἔξακολουθήσει ἀναπόφευκτα νὰ ὑπάρχει σ’ δλόχληρη τὴν ἴστορικὴ περίοδο τοῦ περάσματος ἀπὸ τὸν καπιταλισμὸν στὸν κομμουνισμό, δηλαδὴ, σ’ δλόχληρη τὴν περίοδο, ποὺ προηγεῖται ἀπὸ τὴν ἔξαλειψη δλῶν τῶν ταξικῶν διαφορῶν καὶ τὴν εἴσοδο σὲ μία ἀταξικὴ κοινωνία, στὸ ἀνώτερο στάδιο τῆς κομμουνιστικῆς κοινωνίας.

Τί θὰ συνέβαινε δμως, ἀν στὰ μισὰ τοῦ δρόμου διακηρυσσόταν, πὼς ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου δὲν ἔχει πιὰ λόγο νὰ ὑπάρχει;

Δὲ θὰ ὥρχόταν αὐτὸν σὲ ριζικὴ ἀντίθεση μὲ τὴ θέση τοῦ Μάρκου καὶ τοῦ Λένιν γιὰ τὸ κράτος τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου;

Δὲ θὰ ἐσήμαινε αὐτό, πὼς ὑποδογθεῖται ἡ ἀνάπτυξη «... αὐτοῦ τοῦ μιάσματος, αὐτῆς τῆς πανούχλας, αὐτῆς τῆς πληγῆς, ποὺ δὲ καπιταλισμὸς κληροδότησε στὸ σοσιαλισμό»;

Μὲ ἄλλα λόγια, αὐτὸν θὰ δδηγοῦσε σὲ ἔξαιρετικὰ σοδαρὲς συγέπειες καὶ θὰ καθιστοῦσε ἀδύνατο τὸ πέρασμα στὸν κομμουνισμό.

Μπορεῖ τάχα νὰ ὑπάρξει ἔνα «παλλαϊκὸ κράτος»; Μπορεῖ ἔνα δῆθεν «παλλαϊκὸ κράτος» γὰρ ἀντικαταστῆσει τὸ κράτος τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου;

Δὲν πρόκειται ἐδῶ γιὰ ἔνα ζήτημα, ποὺ ἀνάγεται στὸν κύκλο τῶν ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων μᾶς δποιασδήποτε χώρας, ἀλλὰ γιὰ ἔνα θεμελιώδες ζήτημα, ποὺ ἀφορᾶ τὴ γενικὴ ἀλήθεια τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ.

Σύμφωνα μὲ τὴν ἀποψη τῶν μαρξιστῶν-λενινιστῶν δὲν ὑπάρχει ἀταξικὸ κράτος οὔτε ὑπερταξικὸ κράτος. Κάθε κράτος ἔχει πάντα ταξικὸ χαρακτήρα. Ἐφόσον ὑπάρχει τὸ κράτος, αὐτὸν δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἔνα «παλλαϊκὸ» κράτος. Μόλις οἱ τάξεις ἔξαλει-

¹ B. I. ΛΕΝΙΝ: "Α παντα, τόμ. 25ος.

φθούν ἀπὸ τὴν κοινωνία, τὸ κράτος θὰ πάψει γὰρ ὑφίσταται.

Τί εἶναι λοιπὸν τὸ λεγόμενο «παλλαῖκὸν κράτος»;

Όλοι δοι κατέχουν στοιχειώδεις γνώσεις τοῦ μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ, γνωρίζουν, πώς τὸ «παλλαῖκὸν κράτος» δὲν εἶναι τίποτε τὸ καινούργιο. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ἀστικῆς τάξης ἀποκαλοῦσαν πάντα τὸ ἀστικὸν κράτος «παλλαῖκὸν κράτος», ἢ «κράτος δπου ἡ ἔξουσία ἀνήκει σὲ δλο τὸ λαό».

Μερικοὶ θὰ ποῦν, πώς ἡ κοινωνία τους εἶναι κιβλας μιὰ ἀταξικὴ κοινωνία. Ἐμεῖς τοὺς ἀπαντοῦμε: "Οχι. Οἱ τάξεις καὶ ἡ ταξικὴ πάλη ὑπάρχουν σὲ δλες, χωρὶς ἔξαίρεση, τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες.

Ἐφόσον ἔχει ἔξακολουθοῦν γὰρ ὑπάρχουν ὑπολείμματα τῶν παλιῶν ἔκμεταλλευτριῶν τάξεων, ποὺ προσπαθοῦν γὰρ ἐπαναφέρουν τὴν κυριαρχία τους, ἐφόσον ἔχει ἔξακολουθοῦν γὰρ ἐμφαγίζονται συνεχῶς νέα ἀστικὰ στοιχεῖα καὶ ἐφόσον ἔχει ἔξακολουθοῦν γὰρ ὑπάρχουν παράσιτα, κερδοσκόποι, τεμπέληδες, ἀλῆτες, καταχραστές τῆς κρατικῆς περιουσίας, χλπ., πῶς μποροῦν τότε γὰρ λένε πώς ἔχει δὲν ὑπάρχουν πιὰ τάξεις, δὲν ὑπάρχει πιὰ ταξικὴ πάλη; Πῶς μποροῦν τότε γὰρ λένε πώς ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου δὲν ἔχει πιὰ λόγο γὰρ ὑπάρχει;

Ο μαρξισμὸς - λενινισμὸς μᾶς διδάσκει, πώς, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν συντριβὴν τῶν ἔχθρικῶν τάξεων, ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου ἔχει ἐπίσης σὰν ἴστορικὴ ἀποστολή, στὴν πορείᾳ τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης, γὰρ λύσει σωστὰ τὸ ζῆτημα τῶν σχέσεων ἀνάμεσα στὴν ἐργατικὴ τάξη καὶ τὴν ἀγροτική, γὰρ ἐδραιώσει τὴν πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ συμμαχία τους καὶ γὰρ δημιουργήσει τὶς προϋποθέσεις γιὰ τὴ βαθμαία ἔξαλειψη τῶν ταξικῶν διαφορῶν ἀνάμεσα στοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ἀγρότες.

Ἐξετάζοντας τὴν οἰκονομικὴν βάση τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας, διαπιστώνουμε πώς σὲ δλες, χωρὶς ἔξαίρεση, τὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες, ὑπάρχουν οἱ διαφορές ἀνάμεσα στὴν παλλαῖκη ἰδιοκτησία καὶ τὴν κολλεκτιβιστικὴ ἰδιοκτησία, καὶ δτι ἔξακολουθεῖ γὰρ ὑπάρχει καὶ ἡ ἀτομικὴ ἰδιοκτησία. Η παλλαῖκη ἰδιοκτησία καὶ ἡ κολλεκτιβιστικὴ ἰδιοκτησία ἀποτελοῦν δυὸ μορφὲς ἰδιοκτησίας, δυὸ μορφὲς παραγωγικῶν σχέσεων στὴ σοσιαλιστικὴ κοινωνία· οἱ ἐργάτες, ποὺ δουλεύουν στὶς ἐπιχειρήσεις, οἱ δποὶες ἀποτελοῦν παλ-

λαϊκή ιδιοκτησία, καὶ οἱ ἀγρότες, ποὺ δουλεύουν στὶς φάρμας, οἱ δποίες ἀποτελοῦν κολλεκτιβίστικη ιδιοκτησία ἀποτελοῦν στὴ σοσιαλιστικὴ κοινωνία δυὸς κατηγορίες ἐργαζομένων. Ἀχριθῶς γι' αὐτό, σὲ δλες, χωρὶς ἔξαιρεση, τὶς σοσιαλιστικὲς χώρες ὑπάρχουν ταξικὲς διαφορὲς ἀνάμεσα στοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ἀγρότες. Οἱ διαφορὲς αὐτὲς δὲν μποροῦν νὰ ἐκλείψουν πρὶν ἀπὸ τὴν εἰσοδο στὸ ἀνώτερο στάδιο τοῦ κομμουνισμοῦ. Τὸ σημερινὸ ἐπίπεδο οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης δλων τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν ἀπέχει ἀκόμα πολὺ ἀπὸ ἔκεινο τοῦ ἀγώτερου σταδίου τοῦ κομμουνισμοῦ, δπου ἐφαρμόζεται τὴ ἀρχὴ: «ἀπὸ τὸν καθένα σύμφωνα μὲ τὶς ίκανότητές του, στὸν καθένα σύμφωνα μὲ τὶς ἀνάγκες του». Ἀχριθῶς γι' αὐτὸ θὰ ἀπαίτηθει ἀκόμα μᾶς πολὺ μακρὰ περίοδος πρὶν ἔξαλειφθοῦν οἱ ταξικὲς διαφορὲς ἀνάμεσα στοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ἀγρότες. Καὶ ἐφόσον οἱ ταξικὲς αὐτὲς διαφορὲς δὲν ἔχουν ἔξαλειφθεῖ δὲν μποροῦμε νὰ λέμε πώς τὴ κοινωνία εἶναι ἀταξικὴ καὶ πώς τὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου δὲν ἔχει πιὰ λόγο νὰ ὑπάρχει.

Ἄποκαλώντας μιὰ χώρα σοσιαλιστικὴ «παλλαϊκὸ κράτος», θέλουν μήπως νὰ ἀντικαταστήσουν τὴ μαρξιστικὴ-λεγιγιστικὴ θεωρία σχετικὰ μὲ τὸ κράτος, μὲ τὴν ἀστικὴ θεωρία σχετικὰ μὲ τὸ κράτος. Θέλουν μήπως νὰ ἀντικαταστήσουν τὸ κράτος τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου μὲ ἕνα κράτος διαφορετικοῦ χαρακτήρα;

Ἄν τὸ πρᾶγμα ἔχει στ' ἀλήθεια ἔτσι, τότε αὐτὸ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ σημαίνει μιὰ σημαντικὴ δπισθοδρόμηση τῆς ίστορίας. Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ χαρακτήρα τοῦ κοινωνικοῦ συστήματος τῆς Γιουγκοσλαβίας εἶναι ἔνα σοβαρὸ μάθημα ἀπὸ τὴν ἀποφη αὐτῇ.

19. Ὁ λεγιγισμὸς ὑποστηρίζει, πώς σὲ μιὰ σοσιαλιστικὴ χώρα, μαζὶ μὲ τὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου πρέπει νὰ ὑπάρχει καὶ τὸ κόμμα τοῦ προλεταριάτου. Στὴ διάρκεια δλόκληρης τῆς ίστορικῆς περιόδου τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου εἶναι ἀπαραίτητη τὴ ὑπαρξὴ τοῦ κόμματος τοῦ προλεταριάτου. Ἔργο τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου εἶναι τὴ καταπολέμηση τῶν ἔχθρῶν τοῦ προλεταριάτου καὶ τοῦ λαοῦ, τὴ ἀγαδιαπαιδαγώγηση τῶν ἀγροτῶν καὶ τῶν ἄλλων μικροπαραγωγῶν, τὴ σταθερὴ ἐνίσχυση τῶν γραμμῶν τοῦ προλεταριάτου, τὴ οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ καὶ τὴ πραγματοποίηση τοῦ περάσματος στὸν κομμουνισμό· τίποτε ἀπὸ δλα αὐτὰ δὲν μπορεῖ νὰ γίνει χωρὶς τὴν καθοδήγηση τοῦ κόμματος τοῦ προλεταριάτου.

Μπορεί γάλικάρξει ένα «χόμπια δλου του λαού»; Μπορεί γάλικάρξει απότικατασταθεί τὸ χόμπια, ποὺ είναι ἡ πρωτοπορεία του προλεταριάτου μὲ τὸ λεγόμενο «χόμπια δλου του λαού»;

Κι' αὐτὸ δέπισης δὲν ἀποτελεῖ ἐσωτερικὸ ζήτημα του δποιουδήποτε χόμπιατος, ἀλλὰ θεμελιώδες ζήτημα, ποὺ ἀφορᾷ τὴ γενικὴ ἀλήθεια του μαρξισμοῦ - λεγινισμοῦ.

Σύμφωνα μὲ τὴν ἀποφη τῶν μαρξιστῶν-λεγινιστῶν, δὲν ὑπάρχει πολιτικὸ χόμπια χωρὶς ταξικὸ χαρακτήρα, ἡ χόμπια ὑπερταξικὸ. Κάθε πολιτικὸ χόμπια ἔχει ταξικὸ χαρακτήρα. Τὸ πνεῦμα του χόμπιατος είναι ἡ συμπυκνωμένη ἔχφραση του ταξικοῦ χαρακτήρα.

Τὸ χόμπια του προλεταριάτου είναι τὸ μόνο χόμπια, ποὺ μπορεῖ γάλικάρξει τὰ συμφέροντα δλου του λαού. "Αγ τὸ μπορεῖ αὐτό, είναι ἀχριβῶς γιατὶ ἀντιπροσωπεύει τὰ συμφέροντα του προλεταριάτου, συμπυκνώγοντας τὴ σκέψη καὶ τὴ θέλησή του. "Αγ είναι ίκανὸ γάλικοδηγεῖ δλο τὸ λαό, είναι ἀχριβῶς γιατὶ τὸ προλεταριάτο δὲ θὰ μπορέσει νὰ πετύχει τὴν δριστικὴ του ἀπελευθέρωση, παρὰ μόνο δταν θὰ ἔχει ἀπελευθερωθεῖ δλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα, γιατὶ είναι ένα χόμπια, ποὺ ἀντιμετωπίζει τὰ προβλήματα σὲ ἀρμογία μὲ τὴν ταξικὴ φύση του προλεταριάτου καὶ κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῶν τωριγῶν καὶ μελλοντικῶν συμφερόντων του προλεταριάτου, γιατὶ χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἀπεριόριστη ἀφοσίωση καὶ πνεῦμα γεμάτο αὐτοθυσίᾳ γιὰ τὸ λαό ἀπὸ δῶ καὶ πηγάδει δ δημοκρατικὸς συγχεντρωτισμός του καὶ ἡ σιδερένια πειθαρχία του. Χωρὶς ένα τέτοιο χόμπια είναι ἀδύνατο γάλικατηρηθεῖ ἡ δικτατορία του προλεταριάτου καὶ νὰ ἀντιπροσωπευθοῦν τὰ συμφέροντα δλου του λαού.

Τι θὰ συγέναιγε ἀγ, στὴ διάρκεια τῆς περιόδου, ποὺ προγεῖται ἀπὸ τὴν εἰσόδο στὸ ἀνώτερο στάδιο τῆς κομμουνιστικῆς κοινωνίας, διαχηρύσσαμε, στὰ μισὰ του δρόμου, πῶς τὸ χόμπια του προλεταριάτου ἔγινε ένα «χόμπια δλου του λαού», καὶ ἀρνούμασταν εἴτε τὸν ταξικὸ προλεταριακὸ του χαρακτήρα;

Δὲ θὰ ὅρχόταν αὐτὸ σὲ ριζικὴ ἀντίθεση μὲ τὴ θεωρία του Μάρξ καὶ του Λένιν σχετικὰ μὲ τὸ χόμπια του προλεταριάτου;

Δὲ θὰ ἐσήμαινε αὐτὸ ἰδεολογικὸ καὶ δργανωτικὸ ἀφοπλισμὸ του προλεταριάτου καὶ δλου του ἐργαζόμενου λαοῦ, καὶ ὑποστήθηση τῆς καπιταλιστικῆς παλινόρθωσης;

Κάτω ἀπὸ τίς συνθῆκες αὐτὲς τὸ νὰ μιλᾶμε γιὰ πέρασμα στὸν κομμουνισμὸ δὲν εἶναι σὰ νὰ λέμε: «τραβᾶμε γιὰ τὸ νότο κατευθύνοντας τὸ ἀμάξι στὸ βορρᾶ»;

20. Στὰ τελευταῖα χρόνια, δρισμένα ἀτομα, παραβιάζοντας τὴν δλοχληρωμένη διδασκαλία τοῦ Λένιν γιὰ τὶς σχέσεις μεταξὺ τῶν ἡγετῶν, τοῦ κόμματος, τῶν τάξεων καὶ τῶν μαζῶν, δημιουργησαν τὸ λεγόμενο ζῆτημα τῆς «πάλης ἐναντίον τῆς προσωπολατρίας»· αὐτὸς εἶναι λαθεμένο καὶ ἐπιζήμιο.

Ἡ διδασκαλία αὐτῆς, δπως τῇ διατύπωσε ὁ Λένιν, ἔχει ως ἔξῆς:

- α) Οἱ μάζες διαιροῦνται σὲ τάξεις.
- β) Οἱ τάξεις καθοδηγοῦνται συγήθως ἀπὸ πολιτικὰ κόμματα.

γ) Κατὰ γενικὸ κανόνα, τὰ πολιτικὰ κόμματα καθοδηγοῦνται ἀπὸ περισσότερο ἢ λιγώτερο σταθερὲς δμάδες ἀτόμων, ποὺ συγχεντρώνουν τὸ μάξιμον τοῦ κύρους, τῆς ἐπιρροῆς, τῆς πείρας καὶ ἐκλέγονται στὶς πιὸ ὑπεύθυνες θέσεις καὶ ποὺ δονομάζονται ἡγέτες.

Ο Λένιν εἶπε, πὼς «δλα αὐτὰ δὲν ἀποτελοῦν παρὰ τὴν ἀλφα-
βῆτα».

Τὸ κόμμα τοῦ προλεταριάτου εἶναι τὸ γενικὸ ἐπιτελεῖο τοῦ προλεταριάτου στὴν ἐπανάσταση καὶ στὸν ἀγώνα. Κάθε προλεταριακὸ κόμμα πρέπει νὰ ἐφαρμόζει τὸ συγχεντρωτισμὸ πάνω στὴ δάση τῆς δημοκρατίας καὶ νὰ διαθέτει μιὰ ἴσχυρὴ καθοδηγηση βασισμένη πάνω στὸ μαρξισμὸ-λεγινισμὸ· μόνο ἔτοι μπορεῖ νὰ γίνει μιὰ δργανωμένη καὶ ἀξιόμαχη πρωτεπορεία. Η δημιουργία τοῦ ζῆτηματος τῆς «πάλης ἐναντίον τῆς προσωπολατρείας» δδηγεῖ στὴν πραγματικότητα στὴν ἀντιπαράθεση τῶν ἡγετῶν πρὸς τὶς μάζες, στὴν ὑπονόμευση τῆς ἐνιαίας ἡγεσίας, ποὺ στηρίζεται στὸ δημοκρατικὸ συγχεντρωτισμὸ στὶς γραμμὲς τοῦ κόμματος, στὴν ἐξασθένηση τῆς μαχητικῆς ἴσχύος τοῦ κόμματος καὶ στὴν ἀποσύνθεση τῶν γραμμῶν του.

Ο Λένιν ἐπέκρινε σὰ λαθεμένη τὴν ἀποψη τῆς ἀντιπαράθεσης τῶν ἡγετῶν πρὸς τὶς μάζες. Ο Λένιν ἔλεγε, πὼς «αὐτὸς εἶναι γελοῖος παραλογισμός, ἀνοησία».

Τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα Κίνας ἀντιτάχθηκε πάντα σὲ κάθε ὑπερτίμηση τοῦ ρόλου τοῦ ἀτόμου· πάντα ὑποστήριξε καὶ ἐφάρμο-

σε σταθερά τὸ σύστημα τοῦ δημοκρατικοῦ συγχεντρωτισμοῦ, ύποστηρίξε τὴ σύνδεση τῶν ἡγετῶν μὲ τὶς μάζες, θεωρώντας πώς μιὰ σωστὴ ἡγεσία πρέπει νὰ ξέρει νὰ συμπυκνώγει τὶς ἀπόψεις τῶν μαζῶν.

‘Ορισμένοι, ἀνθρώποι, διεξάγοντας μὲ τυμπανοκρουσίες τὴ λεγόμενη «πάλη ἐναντίον τῆς προσωπολατρείας», στὴν πραγματικότητα κάνουν δ, τι μποροῦν γιὰ νὰ παραμορφώσουν τὸ κόμικα τοῦ προλεταριάτου καὶ τὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, ἐνῷ ταυτόχρονα, ὑπερβάλλουν στὸ ἔπακρο τὸ ρόλο δρισμένων ἀτόμων, ἀποδίδοντας δλα τὰ λάθη σὲ ἄλλους καὶ καταγράφοντας δλεις τὶς ἐπιτυχίες στὸν ἑαυτό τους.

‘Αχόμα πιὸ σοβαρὸ εἶναι τὸ γεγονός δτι δρισμένοι, μὲ τὸ πρόσχημα αὐτῆς τῆς «πάλης ἐναντίον τῆς προσωπολατρείας», ἐπειδή τους διατίθεται στὶς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις ἄλλων ἀδελφῶν κομμάτων καὶ ἀδελφῶν χωρῶν καὶ ἔξαναγκάζουν ἄλλα ἀδελφὰ κόμικα νὰ ἀλλάξουν τὴν ἡγεσία τους μὲ σκοπὸ νὰ ἐπιβάλλουν στὰ κόμικα αὐτὰ τὴ λαθεμένη πολιτικὴ τους. Τί ἀλλο εἶναι δλα αὐτὰ δην δχι σωβιγισμὸς μεγάλης δύναμης, σεκταρισμὸς καὶ διασπαστικὴ δουλειά, μιὰ ἀνατρεπτικὴ δραστηριότητα;

Οἱ σημερινὲς στιγμὲς ἐπιβάλλουν νὰ θέσουμε σοβαρὰ τὸ ζῆτημα τῆς δλόπλευρης ἐκλαϊκευσης τῆς δλοχληρωμένης διδασκαλίας τοῦ Λένιν σχετικὰ μὲ τὶς σχέσεις μεταξὺ τῶν ἡγετῶν, τοῦ κόμικα, τῶν τάξεων καὶ τῶν μαζῶν.

21. Οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στὶς σοσιαλιστικὲς χῶρες εἶναι διεθνεῖς σχέσεις γέου τύπου. Οἱ σοσιαλιστικὲς χῶρες, εἴτε εἶναι μεγάλες εἴτε εἶναι μικρές, εἴτε εἶναι οἰκογομικὰ ἀνεπτυγμένες εἴτε δχι, πρέπει νὰ στηρίζουν τὶς ἀμοιβαίες σχέσεις τους πάνω στὴ βάση τῶν ἀρχῶν τῆς πλήρους ισοτιμίας, τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητας, τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας, τῆς μὴ ἐπέμβασης τῆς μιᾶς στὶς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις τῆς ἄλλης, καθὼς καὶ πάνω στὴ βάση τῆς ἀμοιβαίας ὑποστήριξης καὶ ἀμοιβαίας βοήθειας σύμφωνα μὲ τὸν προλεταριακὸ διεθνισμό.

Κάθε σοσιαλιστικὴ χώρα, στὴν οἰκοδόμησή της, πρέπει νὰ στηρίζεται κυρίως στὶς δικές τῆς δυνάμεις.

Κάθε σοσιαλιστικὴ χώρα δφείλει, πρῶτα-πρῶτα, σύμφωνα μὲ τὶς δικές τῆς συγχεκριμένες συνθῆκες, νὰ στηρίζεται στὴν ἐπίμονη

δουλειά και τίς δημιουργικές ίκανότητες τούς λαούς της, νὰ ἔχεται λλεύεται συστηματικά και στὸν ἀνώτερο βαθμὸν δὲλους τοὺς πόρους της και νὰ ἀξιοποιεῖ διάλογο τὸ δυναμικό της γιὰ τὴν σοσιαλιστικὴν οἰκοδόμηση. Μόνο ἔτοι μπορεῖ νὰ οἰκοδομήσει μὲ ἐπιτυχία τὸ σοσιαλισμὸν και νὰ ἀναπτύξει μὲ γρήγορους ρυθμοὺς τὴν οἰκονομία της.

Μόνο ἔτοι κάθε σοσιαλιστικὴ χώρα μπορεῖ νὰ συμβάλλει στὸ δυνάμωμα τῆς ισχύος διάλογου τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου και νὰ ἀναπτύξει τὴ δικὴ της ίκανότητα ἐνίσχυσης τῆς ἐπαγαστατικῆς ὑπόθεσης τοῦ διεθνοῦ πρόλεταριάτου. Ἀκριβῶς γι' αὐτὸν ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς ποὺ συγίσταται στὸ διτὶ κάθε σοσιαλιστικὴ χώρα στὴν οἰκοδόμηση της πρέπει νὰ ὑπολογίζει χυρίως στὶς δικές της δυνάμεις, ἀποτελεῖ συγχεκριμένη ἔκφραση τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ.

"Αν μιὰ σοσιαλιστικὴ χώρα, δποια κι' ἀν εἶναι αὐτὴ, ξεκινῶντας ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὰ δικὰ της ίδιαίτερα συμφέροντα, ἀξιώνει μογόπλευρα ἀπὸ τὶς ἄλλες σοσιαλιστικὲς χώρες νὰ ὑποταχθοῦν στὶς ἀνάγκες της, ἀν, μὲ τὸ πρόσχημα τῆς καταπολέμησης αὐτοῦ, ποὺ ἀποκαλοῦν «μεμονωμένη δράση» και «ἔθνικισμό», ἀντιτάσσεται στὸ νὰ ἐφαρμόζουν οἱ χώρες αὐτὲς τὴν ἀρχή, ποὺ συγίσταται στὸ στηρίζονται κατὰ τὴν οἰκοδόμηση τους χυρίως στὶς ίδιες τὶς δικές τους δυνάμεις και νὰ ἀναπτύσσουν τὴν οἰκονομία τους κατὰ τρόπο αὐτοτελῆ, και φτάνει στὸ σημεῖο νὰ ἀσκεῖ οἰκονομικὴ πίεση πάνω στὶς χώρες αὐτές, τότε αὐτὴ ἐπιδείχνει πραγματικὸν ἔθνικὸν ἐγωῖσμό.

Είναι ἀπόλυτη ἀνάγκη οἱ σοσιαλιστικὲς χώρες νὰ ἀλληλοδοηθοῦνται οἰκονομικά, νὰ συνεργάζονται μεταξύ τους και νὰ προβαίνουν σὲ ἀμοιβαίες ἀνταλλαγές γιὰ νὰ προμηθεύονται ἔκεινα ποὺ δὲ διαθέτουν, ἡ μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ή οἰκονομικὴ αὐτὴ συνεργασία πρέπει νὰ βασίζεται στὶς ἀρχὲς τῆς πλήρους ίσοτιμίας, τοῦ ἀμοιβαίου δφέλους και τῆς συντροφικῆς ἀλληλοδοήθειας.

"Αν κάποιος ἀρνεῖται τὶς βασικές αὐτὲς ἀρχές, ἐπιβάλλει, μὲ τὸ πρόσχημα τοῦ «διεθνοῦ καταμερισμοῦ τῆς ἔργασίας» και τῆς «εἰδίκευσης», τὴ θέληση του στοὺς ἄλλους, θίγει τὴν ἀγεξαρτησία και τὴν ἔθνικὴ χυριαρχία τῶν ἀλλων ἀδελφῶν χωρῶν και βλά-

πτει τὰ συμφέροντα τῶν λαῶν τους, αὐτὸ διποτελεῖ σωβιγισμὸ μεγάλης δύναμης.

Εἶναι ἀκόμα πιὸ παράλογο γὰρ μεταφέρει κανεὶς στὸν τομέα τῶν σχέσεων μεταξὺ σοσιαλιστικῶν χωρῶν τὴν πρακτική, ποὺ συνίσταται στὴν ἀποχόμιση κερδῶν σὲ βάρος τοῦ ἄλλου, τὴν πρακτική, ποὺ χαρακτηρίζει τὶς σχέσεις μεταξὺ καπιταλιστικῶν χωρῶν, καὶ γὰρ φτάνει ἀκόμα στὸ σημεῖο γὰρ θεωρεῖ, πὼς ἡ «οἰκονομικὴ συσσωμάτωση» καὶ ἡ «Κοινὴ Ἀγορά», ποὺ οἱ μονοπωλιακὲς διμάδες δημιουργησαν μὲν σκοπὸ τὴν κατάκτηση ἀγορῶν καὶ τὴ διανομὴ τῶν κερδῶν, μποροῦν γὰρ χρησιμεύσουν σὰν ὑπόδειγμα γιὰ τὴν ἀμοιβαία δοήθεια καὶ τὴν οἰκονομικὴ συνεργασία μεταξὺ τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν.

22. Στὴν Διακήρυξη τοῦ 1957 καὶ στὴ Δῆλωση τοῦ 1960 καθορίζονται οἵ, ἀρχές, ποὺ πρέπει γὰρ διέπουν τὶς σχέσεις μεταξὺ ἀδελφῶν χωρῶν. Αὐτὲς εἶναι: ἡ ἀρχὴ τῆς ἀλληλεγγύης, ἡ ἀρχὴ τῆς ἀμοιβαίας ὑποστήριξης καὶ δοήθειας, ἡ ἀρχὴ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ισοτιμίας καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπίτευξης διμοφωνίας μέσο τῆς ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων· καὶ δλες αὐτὲς οἱ ἀρχές πρέπει γὰρ ἐφαρμόζονται πάνω στὴ βάση τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ καὶ τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ.

Σημειώνουμε πὼς στὴν ἐπιστολὴ τῆς 30 Μαρτίου, ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Σοβιετικῆς Ἐνωσης λέει, πὼς δὲν ὑπάρχουν «ἀγώτερα κόμματα» καὶ «ὑποτελῆ κόμματα» στὸ διεθνὲς κομμουνιστικὸ κίνημα, πὼς δλα τὰ κομμουνιστικὰ κόμματα εἶναι ἀνεξάρτητα καὶ ισότιμα καὶ πὼς πρέπει γὰρ βασίζονται τὶς μεταξὺ τους σχέσεις στὶς ἀρχές τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ καὶ τῆς ἀμοιβαίας δοήθειας.

Ἀποτελεῖ μιὰ πολύτιμη ἰδιότητα τῶν κομμουνιστῶν ἡ ἀρμογία μεταξὺ τῶν ἔργων τους καὶ τῶν λόγων τους. Ὁ μόνος σωστὸς τρόπος γιὰ νὰ διαφυλάσσουμε καὶ γὰρ ἐνισχύουμε τὴν ἔνότητα τῶν ἀδελφῶν κομμάτων εἶναι γὰρ στεκόμαστε πραγματικὰ προσηλωμένοι στὴν ἀρχὴ τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ ἀντὶ γὰρ τὴν παραβίάζομε, καὶ γὰρ τηροῦμε πραγματικὰ τὶς ἀρχές, ποὺ πρέπει νὰ διέπουν τὶς σχέσεις μεταξὺ ἀδελφῶν κομμάτων, ἀντὶ γὰρ τὶς καταπατοῦμε, κι' αὐτὸ γὰρ τὸ κάνουμε δχι μόνο μὲ τὰ λόγια, ἀλλὰ ἐπίσης πρᾶγμα ποὺ εἶναι ἀκόμα πιὸ σημαντικό—μὲ τὰ ἔργα.

"Αν αναγνωρίζονται οι άρχες τής ανεξαρτησίας και τής ίσοτιμίας στις σχέσεις μεταξύ άδελφών κομμάτων, τότε είναι απαραδεκτό ένα κόμμα να θέτει τὸν έσυντο του πάνω από τὰ ἄλλα κόμματα, νὰ ἐπειβαίνει στις ἑσωτερικὲς υποθέσεις τους, νὰ ἐφαρμόζει πατριαρχικὲς μεθόδους στις σχέσεις του μὲ τὰ κόμματα αὐτά.

"Αν αναγνωρίζεται, πὼς στὶς σχέσεις μεταξύ άδελφών κομμάτων δὲν υπάρχουν «ἀνώτερα κόμματα» οὕτε «ὑποτελῆ κόμματα», τότε είναι απαραδεκτό, ένα κόμμα νὰ προβάλλει τὸ πρόγραμμά του, τὶς ἀποφάσεις του, καὶ τὴ γραμμή του, σὰν τὸ «κοινὸ πρόγραμμα» τοῦ διεθνοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος γιὰ νὰ τὰ ἐπιβάλλει σὲ συνέχεια στὰ ἄλλα άδελφὰ κόμματα.

"Αν αναγνωρίζεται ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπίτευξης διμοφωγίας μέσο τῆς ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων στὶς σχέσεις μεταξύ άδελφών κομμάτων, τότε δὲν ἐπιτρέπεται σὲ κανένα νὰ προβάλλει τὸ ζήτημα γιὰ τὸ «ποιός είναι ἡ πλειοψηφία» καὶ «ποιός είναι ἡ μειοψηφία» καὶ νὰ στηρίζεται σὲ μὰ δῆθεν πλειοψηφία γιὰ νὰ ἐπιβάλλει τὴ λαθεμένη γραμμή του καὶ νὰ ἐφαρμόζει μὰ σεκταριστικὴ καὶ διασπαστικὴ πολιτικὴ.

"Αν αναγνωρίζεται ἡ ἀνάγκη οἱ διαφορὲς μεταξύ άδελφών κομμάτων νὰ ρυθμίζονται μέσο τῆς ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων ἀνάμεσα στὰ κόμματα, τότε δὲν ἐπιτρέπεται σὲ κανένα νὰ ἐπιτίθεται δημόσια καὶ δυομαστικὰ ἐναγτίον ἄλλων άδελφών κομμάτων χρησιμοποιώντας τὸ συνέδριο τοῦ δικοῦ του κόμματος ἢ τὰ συνέδρια ἄλλων άδελφών κομμάτων, λόγους καθοδηγητῶν ἢ νὰ καταφεύγει, γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό, σὲ ἀποφάσεις, δηλώσεις κλπ., καὶ ἀκόμα λιγώτερο, νὰ ἐπεκτείνει τὶς ιδεολογικὲς διαφορὲς μεταξύ άδελφών κομμάτων στὸν τομέα τῶν σχέσεων μεταξύ κρατῶν.

Θεωροῦμε, πὼς στὶς τωρινὲς συνθῆκες, δταν υπάρχουν διαφορὲς στοὺς κόλπους τοῦ διεθνοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος, ἔχει ίδιαίτερη σημασία νὰ υπογραμμισθεῖ ἡ ἀνάγκη τῆς αὐστηρῆς τήρησης τῶν ἀρχῶν, ποὺ πρέπει νὰ διέπουν τὶς σχέσεις μεταξύ άδελφών κομμάτων, δπως αὐτὲς καθορίστηκαν μὲ τὴ Διακήρυξη τοῦ 1957 καὶ τὴ Δῆλωση τοῦ 1960.

Σήμερα, στὸν τομέα τῶν σχέσεων μεταξύ άδελφών κομμάτων καὶ άδελφών χωρῶν, ἔνα ζήτημα ίδιαίτερης σημασίας ἀποτελοῦν οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στὴ Σοδιετικὴ "Εγωση καὶ στὴν Ἀλβανία. Οἱ

σχέσεις διαφοράς στά κόμματα και τὰ χράτη τῆς Σοδιετικής "Ενωσης και τῆς 'Αλβανίας ἀφοροῦν τὸ ζῆτημα: ποιά εἶναι ἡ σωστὴ στάση, ποὺ πρέπει νὰ τηρεῖται ἀπέναντι σὲ ἔνα ἀδελφὸ κόμμα και σὲ μιὰ ἀδελφὴ χώρα, πρέπει ἡ δχι νὰ ἐφαρμόζονται οἱ ἀρχές, ποὺ καθορίστηκαν μὲ τὴ Διακήρυξη του 1957 και τὴ Δήλωση του 1960, σὲ δ, τι ἀφορᾶ τὶς σχέσεις μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν κομμάτων και ἀδελφῶν χωρῶν; Η σωστὴ λύση του ζητήματος αὐτοῦ ἔχει μιὰ σημασία ἀρχῆς γιὰ τὴ διαφύλαξη τῆς ἐνότητας του σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου και τῆς ἐνότητας του διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος.

"Άλλο πρᾶγμα εἶναι ἡ στάση, ποὺ πρέπει νὰ τηρεῖται ἀπέναντι στὸ Κόμμα 'Εργασίας 'Αλβανίας, ποὺ εἶναι ἔνα ἀδελφὸ μαρξιστικο-λενινιστικὸ κόμμα, και ἄλλο πρᾶγμα ἡ στάση, ποὺ πρέπει νὰ τηρεῖται, ἀπέναντι στὴ γιουγκοσλαβικὴ ρεβιζιονιστικὴ κλίκα τῶν ἀποστατῶν του μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ. Είναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτο νὰ τίθενται στὴν ἵδια μοῖρα αὐτὰ τὰ δυό, ριζικὰ διαφορετικοῦ χαρακτήρα, ζητήματα.

Στὴν ἐπιστολὴ σας λέτε: «Δὲν ἔγκαταλείπουμε τὴν ἐλπίδα, πὼς οἱ σχέσεις διαφοράς στὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα Σοδιετικής "Ενωσης και στὸ Κόμμα 'Εργασίας 'Αλβανίας μποροῦν νὰ βελτιωθοῦν»· ταυτόχρονα δημιουργοῦνται γὰρ κατηγορεῖτε τοὺς ἀλβανοὺς συντρόφους δτι προβαίνουν σὲ «διασπαστικὲς ἐνέργειες». Είναι δλοκάθαρο, πὼς ἡ ἵδια αὐτὴ στάση εἶναι ἀντιφατικὴ και δὲ συμβάλλει στὴ λύση του ζητήματος τῶν σοδιετο-αλβανικῶν σχέσεων.

Ποιός δημιουργεῖ σὲ διασπαστικὲς ἐνέργειες στὸν τομέα τῶν σοδιετο-αλβανικῶν σχέσεων;

Ποιός δημιουργεῖ τὶς ἴδεολογικὲς διαφορὲς μεταξὺ του σοδιετικοῦ κόμματος και του ἀλβανικοῦ κόμματος στὸν τομέα τῶν σχέσεων μεταξὺ χρατῶν;

Ποιός δημιουργεῖ μπροστὰ στὸν ἔχθρὸ τὶς διαφορὲς μεταξὺ τῶν κομμάτων και τῶν χρατῶν τῆς Σοδιετικῆς "Ενωσης και τῆς 'Αλβανίας;

Ποιός δημιουργεῖ ἀνοιχτὲς ἐκκλήσεις γιὰ τὴν ἐπιβολὴ ἀλλαγῶν στὴν ήγεσία του κόμματος και του χράτους τῆς 'Αλβανίας;

"Όλα αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα τίθενται μὲ δλη τους τὴ σαφήνεια

μπροστά σ' δλόκληρο τὸν κόσμο.

Δὲν συγαισθάνονται πραγματικὰ τὶς εὐθύνες τους οἱ σύντροφοι καθοδηγητὲς τοῦ Κ.Κ.Σ.Ε., τώρα, ποὺ οἱ σοβιετο-αλβανικὲς σχέσεις ἐπεδειγμάτηκαν σὲ τέτοιο σοβαρὸ διαθέμα;

Θέλουμε, γιὰ δὲλλη μιὰ φορά, γὰρ ἔκφράσουμε τὴν αἰλικρινῆ ἐλπίδα, πῶς οἱ σύντροφοι καθοδηγητὲς τοῦ Κ.Κ.Σ.Ε. θὰ τηρήσουν τὶς ἀρχές, ποὺ πρέπει νὰ διέπουν τὶς σχέσεις μεταξὺ ἀδελφῶν κομμάτων καὶ ἀδελφῶν χωρῶν, καὶ θὰ πάρουν τὴν πρωτοβουλία νὰ διατήσουν ἔναν ἀποτελεσματικὸ τρόπο γιὰ τὴ διεύθυνση τῶν σοβιετο-αλβανικῶν σχέσεων.

Μὲ δυὸ λόγια, ἡ στάση ποὺ πρέπει νὰ τηρεῖται στὶς σχέσεις μεταξὺ ἀδελφῶν κομμάτων καὶ ἀδελφῶν χωρῶν εἶναι ἔνα ζῆτημα, τὸ δποτὲ πρέπει νὰ ἀντιμετωπιστεῖ σοβαρά. Μόνο δὲ στηρδός σεβασμὸς τῶν ἀρχῶν, ποὺ πρέπει νὰ διέπουν τὶς σχέσεις μεταξὺ ἀδελφῶν κομμάτων καὶ ἀδελφῶν χωρῶν, θὰ ἀποτελέσει μιὰ ἀποτελεσματικὴ ἀπόκρουση τῶν συκοφαντιῶν, ποὺ διαδίδουν οἱ ίμπεριαλιστὲς καὶ οἱ ἀντιδραστικοί, δπως ἡ συκοφαντία γιὰ «δάκτυλο τῆς Μόσχας».

Ο προλεταριακὸς διεθνισμὸς εἶναι ὑποχρεωτικὸς γιὰ δλα, χωρὶς ἔξαιρεση, τὰ κόμματα, εἴτε αὐτὰ εἶναι μεγάλα εἴτε εἶναι μικρά, εἴτε αὐτὰ δρίσκονται στὴν ἔξουσία εἴτε δχι. "Ομως, τὰ μεγάλα κόμματα καὶ τὰ κόμματα, ποὺ δρίσκονται στὴν ἔξουσία, ἔχουν μιὰ ιδιαίτερη διαρειὰ εὐθύνη, ἀπὸ τὴν ἀποφη αὐτῆ. Μιὰ δλόκληρη σειρὰ θλιβερῶν γεγονότων, ποὺ συνέβηκαν στὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο στὴ διάρκεια τῆς τελευταίας περιόδου, ἔβλαψαν δχι μόνο τὰ συμφέροντα τῶν ἀντίστοιχων ἀδελφῶν κομμάτων, μὰ ἐπίσης καὶ τὰ συμφέροντα τῶν πλατειῶν λαϊκῶν μαζῶν στὶς ἀντίστοιχες ἀδελφὲς χώρες. Αὐτὸ ἀποδείχνει κατὰ τρόπο πειστικό, πῶς οἱ μεγάλες χώρες καὶ τὰ μεγάλα κόμματα πρέπει νὰ τηροῦν πάντα τὴ διδασκαλία τοῦ Λένιν, γιὰ νὰ μή διαπράττουν ποτὲ τὸ λάθος τοῦ σωβινισμοῦ μεγάλης δύναμης.

Οἱ σύντροφοι καθοδηγητὲς τοῦ Κ.Κ.Σ.Ε. δηλώνουν στὴν ἐπιστολὴ τους πῶς «τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα Σοβιετικῆς "Ενωσης δὲν ἔκανε ποτὲ δὲ θὰ κάνει ἔστω καὶ τὸ ἐλάχιστο, ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ καλλιεργήσει ἀνάμεσα στοὺς λαούς τῆς χώρας μας τὴν ἔχθρότητα ἀπέναντι στὸν ἀδελφὸ κινέζικο λαό, καὶ ἀπέναντι

στούς διλλους λαούς». Δὲ θὰ θέλαμε νὰ ἀναφερθοῦμε ἐδῶ στὰ πολυάριθμα θλιβερὰ γεγονότα, ποὺ συγένηκαν στὸ παρελθόν, διλλὰ θὰ εὔχόμασταν οἱ σύντροφοι τοῦ Κ.Κ.Σ.Ε. νὰ τηρήσουν αὐτηρὰ τὴ δήλωσή τους αὐτὴ στὶς μελλοντικές τους ἐνέργειες.

Τὰ τελευταῖα χρόνια, παρὰ τὶς συνέπειες ποὺ ὑποστήκαμε ἔξαιτίας μιᾶς δλόχληρης σειρᾶς σοδαρῶν γεγονότων, ἀντίθετων πρὸς τὶς ἀρχές, ποὺ πρέπει νὰ διέπουν τὶς σχέσεις μεταξὺ ἀδελφῶν κομμάτων καὶ μεταξὺ ἀδελφῶν χωρῶν, καὶ παρὰ τὶς μεγάλες δυσκολίες καὶ ἀπώλειες ποὺ μᾶς ἐπεβλήθηκαν, τὰ μέλη τοῦ κόμματός μας καὶ δ λαός μας ἀπέδειξαν πολὺ μεγάλη αὐτοκυριαρχία. Τὸ πνεῦμα τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ τῶν κινέζων κομμουνιστῶν καὶ τοῦ κινέζικου λαοῦ ἀντεῖσε σ' αὐτὲς τὶς σοδαρὲς δοκιμασίες.

Τὸ Κομμουνιστικὸ Κόδιμα Κίνας παραμένει ἀκλόνητα πιστὸ στὸ προλεταριακὸ διεθνισμό, τηρεῖ καὶ ὑπερασπίζεται τὶς ἀρχές, ποὺ πρέπει νὰ διέπουν τὶς σχέσεις μεταξὺ ἀδελφῶν κομμάτων καὶ μεταξὺ ἀδελφῶν χωρῶν, δπως καθορίζονται μὲ τὴ Διακήρυξη τοῦ 1957 καὶ τὴ Δήλωση τοῦ 1960, καὶ ἀγωνίζεται γιὰ τὴ διαφύλαξη καὶ ἐνίσχυση τῆς ἐνότητας τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου καὶ τῆς ἐνότητας τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος.

23. Γιὰ τὴν πραγματοποίηση τοῦ κοινοῦ προγράμματος τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος, ποὺ συμφωνήθηκε ἀπὸ δλα τὰ ἀδελφὰ κόμματα, πρέπει νὰ διεξάγουμε ἀδιάλλαχτο ἀγώνα ἐναντίον κάθε μορφῆς δππορτουνισμοῦ, δ ὅποιος ἀποτελεῖ προδοσία τοῦ μαρξισμοῦ - λεγινισμοῦ.

Στὴ Διακήρυξη τοῦ 1957 καὶ στὴ Δήλωση τοῦ 1960 ὑποδειχνεται, πὼς δ ρεβιζιονισμὸς, ἢ, μὲ ἄλλα λόγια, δ δππορτουνισμὸς τῆς δεξιᾶς ἀποτελεῖ τὸν κύριο κίνδυνο γιὰ τὸ διεθνὲς κομμουνιστικὸ κίνημα. Ὁ γιουγκοσλάβικος ρεβιζιονισμὸς εἶγαι δ ἐκπρόσωπος τοῦ σύγχρονου ρεβιζιονισμοῦ.

Ἡ Δήλωση τοῦ 1960 τονίζει ἰδιαίτερα:

«Τὰ κομμουνιστικὰ κόμματα καταδίκασαν διμόδωνα τὴ γιουγκοσλάβικη παραλλαγὴ τοῦ διεθνοῦς ρεβιζιονισμοῦ, ποὺ ἀποτελεῖ τὴ συμπυκνωμένη ἔκφραση τῶν «θεωριῶν» τῶν σύγχρονων ρεβιζιονιστῶν.

Ἡ Δήλωση συνεχίζει:

«Ἀφοῦ πρόδωσαν τὸ μαρξισμὸ - λεγινισμὸ, χαρακτηρίζοντάς τον

ξεπερασμένο, οι ήγετες τής "Ενωσης Κομμουνιστών Γιουγκοσλαβίας αντιπαράθεσαν στή Διακήρυξη του 1957 τὸ ρεβιζιονιστικὸ καὶ ἀντιλεγονιστικὸ τοὺς πρόγραμμα, ἀντιπαράθεσαν τὴν "Ενωση Κομμουνιστῶν Γιουγκοσλαβίας σ' δλόχληρο τὸ διεθνὲς κομμουνιστικὸ κίνημα, ἀπέσπασαν τὴ χώρα τοὺς ἀπὸ τὸ σοσιαλιστικὸ στρατόπεδο, τὴν ἔθεσαν κάτω ἀπὸ τὴν ἐξάρτηση τῶν ἀμερικάνων καὶ ἄλλων ἴμπεριαλιστῶν . . .".

Ἡ Δήλωση προσθέτει:

«Οἱ γιουγκοσλάδοι ρεβιζιονιστὲς προβαίνουν σὲ ὑπονομευτικὲς ἔνέργειες ἐναγτίον τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου καὶ τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος. Μὲ τὸ πρόσχημα τῆς ἀσκησῆς πολιτικῆς ἔκτὸς συγασπισμῶν, ἀναπτύσσουν μιὰ δραστηριότητα, ποὺ βλάπτει τὴν ἐνότητα δλων τῶν εἰρηνόφιλων δυνάμεων καὶ κρατῶν».

Καὶ ἡ Δήλωση καταλήγει στὸ ἀκόλουθο συμπέρασμα:

«Τὸ παραπέρα ἔεσκέπασμα τῶν ἥγετῶν τοῦ γιουγκοσλάδικου ρεβιζιονισμοῦ καὶ ἡ ἐνεργητικὴ πάλη γιὰ τὴν προφύλαξη τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος καὶ τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος ἀπὸ τὶς ἀντιλεγονιστικὲς ἰδέες τῶν γιουγκοσλάδων ρεβιζιονιστῶν ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένει ἐπιτακτικὸ καθῆκον τῶν μαρξιστικοῦ - λεγινοιστικῶν κομμάτων».

Τὸ ζήτημα, ποὺ τίθεται ἐδῶ εἶναι ἔνα πολὺ σοβαρὸ ζήτημα ἀρχῆς γιὰ τὸ διεθνὲς κομμουνιστικὸ κίνημα.

Ἄκομα ἐντελῶς πρόσφατα, ἡ κλίκα Τίτο δήλωσε ἀνοιχτά, πῶς ἐπιμένει στὸ ρεβιζιονιστικὸ τῆς πρόγραμμα καὶ στὴν ἀντιμαρξιστικὴ - ἀντιλεγονιστικὴ θέση τῆς, ποὺ ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὴ Διακήρυξη καὶ τὴ Δήλωση.

Ἀπὸ πολὺν καιρὸ, δ ἀμερικάνικος ἴμπεριαλισμὸς καὶ οἱ συνταῖροι του τοῦ NATO συντηροῦν τὴν κλίκα Τίτο καὶ διέθεσαν πολλὰ δισεκατομμύρια ἀμερικάνικα δολλάρια γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ. Κάτω ἀπὸ τὸ κάλυμμα τοῦ «μαρξισμοῦ - λεγινοισμοῦ», ἐμφανιζόμενη μὲ τὴ σημαία «σοσιαλιστικῆς χώρας», ἀναπτύσσει ὑπονομευτικὴ δραστηριότητα ἐναντίον τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος καὶ τῆς ὑπόθεσῆς τῆς ἐπανάστασης δλων τῶν λαῶν τοῦ κόσμου, παῖζοντας ἔτσι τὸ ρόλο εἰδικοῦ ἀποσπάσματος τοῦ ἀμερικάνικου ἴμπεριαλισμοῦ.

Ο ἴσχυρισμός, πῶς ἡ Γιουγκοσλαβία ἔδειξε «μιὰ δρισμένη θετικὴ τάση», πῶς εἶγαι «χώρα σοσιαλιστικὴ» καὶ πῶς ἡ κλίκα Τίτο

ἀποτελεῖ μιὰ «ἀντιιμπεριαλιστικὴ δύναμη», ἔρχεται σὲ πλήρη ἀντίθεση μὲ· τὴν ἀντικειμενικὴν πραγματικότητα καὶ στέρειται κάθε δύσης.

Μερικοὶ ἀνθρωποι προσπαθοῦν τώρα γὰρ εἰσάγουν τὴν ρεβιζιονιστικὴν γιουγκοσλάβικην κλίκα στοὺς κόλπους τῆς σοσιαλιστικῆς κοινότητας καὶ τίς γραμμές τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος, καταπατώντας μ’ αὐτὸν ἀπροκάλυπτα τὴν κοινὴν συμφωνίαν δλῶν τῶν ἀδελφῶν κομμάτων, ποὺ ἐπετεύχθηκε στὴ Διάσκεψη τοῦ 1960· αὐτὸν εἶναι ἐντελῶς ἀπαράδεκτο.

Τὰ τελευταῖα χρόνια, ἡ ἐξάπλωση τοῦ ρεβιζιονιστικοῦ πνεύματος στοὺς κόλπους τοῦ διεθνοῦς ἔργατικοῦ κινήματος καὶ ἡ πλούσια πείρα καὶ τὰ πλούσια διδάγματα, ποὺ ἀπόκτησε τὸ διεθνὲς κομμουνιστικὸν κίνημα, ἐπενεβαίωσαν ἀπόλυτα τὴν δρθότητα τοῦ συμπεράσματος, ποὺ διατυπώθηκε στὴ Διακήρυξη τοῦ 1957 καὶ στὴ Δήλωση τοῦ 1960, καὶ σύμφωνα μὲ τὸ δποτὸν δρεβιζιονισμὸς ἀποτελεῖ σήμερα τὸν κύριο κίνδυνο γιὰ τὸ διεθνὲς κομμουνιστικὸν κίνημα.

Ωστόσο, δρισμένοι ὑποστηρίζουν ἀνοιχτά, πώς δχι δρεβιζιονισμὸς ἀλλὰ δογματισμὸς ἀποτελεῖ τὸν κύριο κίνδυνο· ή, πώς δογματισμὸς δὲν εἶναι λιγώτερο ἐπικίνδυνος ἀπὸ τὸ ρεβιζιονισμό, κλπ. Καὶ τώρα μπαίγει τὸ ἐρώτημα: ἔχουν καμιὰ σχέση δλα αὐτὰ μὲ τὶς ἀρχές;

Οἱ συνεπεῖς μαρξιστὲς - λεγινιστὲς καὶ τὰ πραγματικὰ μαρξιστικο - λεγινιστικὰ κόμματα πρέπει σὲ πρώτη μοίρα γὰρ θέτουν τὶς ἀρχές. Δὲν μπαρεῖ κανεὶς νὰ κάνει παζαρέματα μὲ τὶς ἀρχές, ἐγκρίνοντας πότε αὐτὸν καὶ πότε τὸ ἄλλο, προτείγοντας πότε αὐτὸν καὶ πότε τὸ ἄλλο.

Γιὰ τὴν διαφύλαξη τῆς καθαρότητας τοῦ μαρξισμοῦ - λεγινισμοῦ καὶ τὴν ὑπεράσπιση τῶν θέσεων ἀρχῆς τῆς Διακήρυξης τοῦ 1957 καὶ τῆς Δήλωσης τοῦ 1960, οἱ κινέζοι κομμουνιστὲς θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ διεξάγουν, ἀπὸ κοινοῦ μὲ δλους τοὺς μαρξιστὲς - λεγινιστές, ἀδιάλλακτο ἀγώνα ἐναντίον τοῦ σύγχρονου ρεβιζιονισμοῦ.

Καταπολεμώντας τὸ ρεβιζιονισμό, σὰν τὸν κύριο κίνδυνο γιὰ τὸ διεθνὲς κομμουνιστικὸν κίνημα, οἱ κομμουνιστὲς δφείλουν γὰρ καταπολεμοῦν ἐπίσης τὸ δογματισμό.

“Οπως τονίζει ἡ Διακήρυξη τοῦ 1957, τὰ προλεταριακὰ κόμ-

ματα «δφείλουν, νὰ παραμένουν σταθερά προσηλωμένα στις ἀρχὲς τῆς σύνδεσης τῆς γενικῆς ἀλήθειας τοῦ μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ μὲ τὴ συγκεκριμένη πρακτικὴ τῆς ἐπανάστασης καὶ τῆς οἰκοδόμησης στις χῶρες τους».

Αὐτὸς σημαίνει δτι:

‘Απὸ τὴ μιὰ πλευρά, πρέπει νὰ παραμένουν πάντα προσηλωμένα στὴ γενικὴ ἀλήθεια τοῦ μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ, χωρὶς αὐτὸς πέσουν στὸ δεξιὸ δππορτουνισμὸ ἢ ρεβιζιονισμό.

‘Απὸ τὴν ἄλλη πλευρά, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ξεχινοῦν πάντα ἀπὸ τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς, νὰ διατηροῦν στενοὺς δεσμοὺς μὲ τὶς μάζες, νὰ γενικεύουν σταθερὰ τὴν πεῖρα τῶν ἀγώνων τους· νὰ ἐπεξεργάζονται καὶ νὰ ἐφαρμόζουν στὴν πράξη κατὰ τρόπο αὐτοελῇ μιὰ τέτοια πολιτικὴ καὶ μιὰ τέτοια τακτικὴ, ποὺ νὰ ἀνταποχρίνονται στὶς συγκεκριμένες συνθῆκες τῆς κάθε χώρας.’ Αν ἔνα κόρμα δὲν ἐνεργεῖ ἔτσι, ἀν ἀντιγράφει μηχανικὰ τὴν πολιτικὴ καὶ τὴν τακτικὴ ἔνδες ἄλλου κομμουνιστικοῦ κόρματος, ἀν ὑποκύπτει τυφλὰ στὴ θέληση, ποὺ τοῦ ἐπιβάλλουν ἄλλοι, καὶ υἱοθετεῖ, χωρὶς προηγούμενη ἀνάλυση, τὸ πρόγραμμα καὶ τὶς ἀποφάσεις ἔνδες ἄλλου κομμουνιστικοῦ κόρματος σὰ δικὴ του πολιτικὴ γραμμή, τότε θὰ πέσει στὸ δογματισμό.

‘Υπάρχουν σήμερα μερικοί, ποὺ ἐνεργοῦν ἀκριβῶς κατὰ τρόπο ἀντίθετο πρὸς τὴ θεμελιώδη αὐτὴ ἀρχὴ, ποὺ καθόρισε ἢ Διακήρυξη τοῦ 1957. Μὲ τὸ πρόσχημα τῆς «δημιουργικῆς ἀνάπτυξης τοῦ μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ», οἱ ἀνθρωποι αὐτοὶ ἀπαρνήθηκαν τὴ γενικὴ ἀλήθεια τοῦ μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ. Ἐπιπλέον, λανσάρουν σὰ «γενικὴ ἀλήθεια τοῦ μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ», τὶς ἐπινοημένες ἀπ’ αὐτοὺς συνταγές, ποὺ δὲν παίργουν ὑπόψη τὴν ἀντικειμενικὴ πραγματικότητα καὶ τὶς μάζες, καὶ πιέζουν τοὺς ἄλλους νὰ τὶς ἀποδεχτοῦν χωρὶς ἐπιφύλαξη.

‘Ακριβῶς ἔξαιτίας αὐτοῦ σημειώθηκαν πολλὰ σοβαρὰ φαινόμενα στοὺς κόλπους τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος.

24. Τὸ σπουδαιότερο δίδαγμα, ποὺ μᾶς δίνει ἢ πεῖρα τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος, εἶναι δτι ἢ ἀνάπτυξη καὶ ἢ νίκη τῆς ἐπανάστασης ἔξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴ ἔνδες ἐπαναστατικοῦ προλεταριακοῦ κόρματος.

Γι’ αὐτὸς χρειάζεται ἔνα ἐπαναστατικὸ κόρμα.

Γι' αύτό χρειάζεται ένα έπαναστατικό κόμμα, πού νὰ βασίζεται στήν έπαναστατική θεωρία του μαρξισμού - λεγινισμού καὶ πού νὰ έχει ένα έπαναστατικό μαρξιστικό - λεγινιστικό στύλ.

Γι' αύτό χρειάζεται ένα έπαναστατικό κόμμα, πού νὰ ξέρει νὰ συνδέει τή γενική ἀλήθεια του μαρξισμού - λεγινισμού μὲ τή συγχεκριμένη πρακτική τῆς έπαναστασης στή δοσμένη χώρα.

Γι' αύτό χρειάζεται ένα έπαναστατικό κόμμα, πού νὰ ξέρει νὰ ἀναπτύσσει στενούς δεσμούς ἀνάμεσα στήν ήγεσία του καὶ στίς πλατειές λαϊκές μάζες.

Γι' αύτό χρειάζεται ένα έπαναστατικό κόμμα, πού νὰ στέκεται προσηλωμένο στήν ἀλήθεια, πού νὰ είναι σὲ θέση νὰ διορθώνει τὰ λάθη του καὶ νὰ χρησιμοποιεῖ τὸ δπλο τῆς κριτικῆς καὶ αὐτοκριτικῆς.

Μόνο ένα έπαναστατικό κόμμα τοῦ τύπου αὐτοῦ μπορεῖ νὰ δοηγήσει στή γίκη τὸν ἀγώνα του προλεταριάτου καὶ τῶν πλατειῶν λαϊκῶν μαζῶν ἐναντίον τοῦ ίμπεριαλισμοῦ καὶ τῶν λαχέδων του, νὰ σημειώσει πλήρη γίκη στήν έθνικοδημοκρατική έπανασταση, καὶ νὰ κάνει νὰ θριαμβεύσει ἡ σοσιαλιστική έπανασταση.

"Αν ένα κόμμα είναι ἀστικό ρεφορμιστικό, ἀντὶ νὰ είναι προλεταριακό, έπαναστατικό"

"Αν ένα κόμμα είναι ρεβιζιονιστικό, ἀντὶ νὰ είναι ένα κόμμα μαρξιστικό - λεγινιστικό"

"Αν ένα κόμμα είναι—ούρα τῆς ἀστικῆς τάξης, ἀντὶ νὰ είναι τὸ πρωτοπορειακό κόμμα του προλεταριάτου"

"Αν είναι ένα κόμμα, πού ἀντιπροσωπεύει τὰ συμφέροντα τῆς ἔργατικῆς ἀριστοχρατίας, ἀντὶ νὰ ἀντιπροσωπεύει τὰ συμφέροντα του προλεταριάτου καὶ τῶν πλατειῶν λαϊκῶν μαζῶν"

"Αν είναι ένα κόμμα έθνικιστικό, ἀντὶ νὰ είναι ένα κόμμα διεθνιστικό"

"Αν είναι ένα κόμμα, πού έπαναλαμβάνει συγεχῶς ἀτόφια τὰ λόγια ἀλλων, πού ἀποδέχεται, χωρὶς προηγούμενη ἀνάλυση, τήν πεῖρα μιᾶς ξένης χώρας, καὶ πού ένεργει σύμφωνα μὲ τίς κινήσεις τῆς μπαγκέτας δρισμένων ἀτόμων μιᾶς ξένης χώρας, ἀντὶ νὰ είναι ένα κόμμα, πού νὰ ξέρει νὰ σκέφτεται μονάχο του, νὰ βάζει σὲ κίνηση τὸ δικό του μυαλό, πού, μὲ τή σοδαρή μελέτη καὶ ξρευγα, νὰ ἀποκτᾶ βαθειά γνώση σχετικά μὲ τίς ἀκριβεῖς τάσεις, πού έμφαγ-

Ζονται στις διάφορες τάξεις της χώρας του, που να ξέρει να έφαρμόζει τη γενική διάτηση του μαρξισμού - λενιγισμού και να τη συνδέει μὲ τη συγχεκριμένη πρακτική της χώρας του, δηλαπόν είναι ένα κόμμα, που άποτελεῖ ένα κράμα και οεβιζιονισμού και δογματισμού, σάν ένα είδος σαλάτας, η που έχει λίγο άπο δλα, έκτος άπο μαρξισμό - λενιγισμό.

Τότε, ένα τέτοιο κόμμα, είναι έντελως ανίκανο να διδηγήσει τὸ προλεταριάτο και τὶς πλατειὲς λαϊκὲς μάζες στὸν ἐπαναστατικὸν ἀγώνα, νὰ κερδίσει τὴ νίκη στὴν ἐπανάσταση και νὰ ἐκπληρώσει τὴ μεγάλη ιστορικὴ ἀποστολὴ τοῦ προλεταριάτου.

Αὐτὸν είναι ένα ζήτημα, που πρέπει νὰ τὸ σκεφθοῦν βαθειὰ οἱ μαρξιστὲς - λενιγιστές, οἱ συνειδητοὶ ἐργάτες και οἱ προοδευτικοὶ ἀνθρωποὶ δλων τῶν χωρῶν.

25. Οἱ μαρξιστὲς - λενιγιστὲς διαφέλουν νὰ διακρίνουν τὸ ἀληθινὸν ἀπὸ τὸ φεύτικο, σὲ δ,τι ἀφορᾶ τὶς διαφορές, που ἀνέκυψαν στοὺς κόλπους τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος. Γιὰ τὸ κοινὸν συμφέρον τῆς ἐνότητας ἀπέναντι στὸν ἔχθρο, ταχθήκαμε πάντα ὑπὲρ τῆς ἐπίλυσης τῶν προβλημάτων μέσα τῆς ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων ἀνάμεσα στὰ κόμματα και ἐναντίον τῆς ἀποκάλυψης τῶν διαφορῶν μπροστά στὸν ἔχθρο.

Οἱ σύντροφοι τοῦ ΚΚΣΕ ξέρουν, δτι ἡ δημόσια συζήτηση, που ξετυλίγεται τώρα στοὺς κόλπους τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος, προκλήθηκε ἀπὸ τοὺς καθοδηγητὲς δρισμένων ἀδελφῶν κομμάτων και δτι μᾶς ἐπεβλήθηκε.

Ἐφόσον προκλήθηκε, ἡ δημόσια αὐτὴ συζήτηση δὲν μπορεῖ νὰ διεξαχθεῖ παρὰ πάνω στὴ βάση τῆς Ιστοιμίας μεταξὺ ἀδελφῶν κομμάτων, πάνω σὲ μιὰ δημοκρατικὴ βάση, μέσο τῆς προβολῆς βάσιμων ἐπιχειρημάτων και πραγματικῶν γεγονότων.

Θεωροῦμε, πὼς ἀπὸ τὴ στιγμὴ, που μερικοὶ καθοδηγητὲς δρισμένων κομμάτων ἐπετέθηκαν ἀνοιχτὰ ἐναντίον ἀλλων ἀδελφῶν κομμάτων και προκάλεσαν τὴ δημόσια συζήτηση, δὲν έχουν οὕτε λόγο, οὕτε δικαίωμα νὰ ἀπαγορεύσουν στὰ ἀδελφὰ κόμματα, που δέχθηκαν τὴν ἐπίθεση, νὰ τοὺς ἀπαντήσουν δημόσια.

Ἄφοδ μερικοὶ καθοδηγητὲς δρισμένων κομμάτων δημοσίευσαν μεγάλο ἀριθμὸ δρθρῶν, μὲ τὰ δποῖα ἐπιτίθενται ἐναντίον ἀλλων ἀδελφῶν κομμάτων, γιατὶ δὲ δημοσίευσαν στὶς ἐφημερίδες και στὰ

περιοδικά τους, τὰ ἀπαντητικὰ ἄρθρα, ποὺ γράφτηκαν ἀπὸ τὰ ἀδελφὰ αὐτὰ κόμματα;

Τὸν τελευταῖον καιρὸν τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα Κίνας ἔγινε τὸ ἀντικείμενο τῶν πιὸ παράλογων ἐπιθέσεων. Οἱ ἐπιτιθέμενοι ἐπιμένουν γὰρ ἐκτοξεύουν ἐναντίον μας θορυβωδῶς, πολυάριθμες κατηγορίες, ποὺ τὶς σκάρωσαν περιφρογώντας δλοκληρωτικὰ τὴν πραγματικότητα. Ἐμεῖς δημοσιεύσαμε στὶς ἐφημερίδες μας τὰ ἄρθρα αὐτὰ καὶ τοὺς λόγους αὐτούς, ποὺ στρέφονταν ἐναντίον μας.

Δημοσιεύσαμε ἐπίσης στὶς ἐφημερίδες μας τὸ πλήρες κείμενο τῆς ἔκθεσης, ποὺ παρουσίασε στὶς 12 Δεκεμβρίου 1962 στὴ σύνοδο τοῦ Ἀγώτατου Σοβιέτ ἔνας σοβιετικὸς ἡγέτης, τὸ πλήρες κείμενο τοῦ ἄρθρου τῆς Σύνταξης τῆς «Πράξεως» τῆς 7 Ἰανουαρίου 1963, τὸ πλήρες κείμενο τοῦ λόγου, ποὺ ἔξεφώνησε στὶς 16 Ἰανουαρίου 1963, δ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ΚΚΣΕ στὸ 6ο συνέδριο τοῦ Ἑγιαίου Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος Γερμανίας, καθὼς καὶ τὸ πλήρες κείμενο τοῦ ἄρθρου τῆς Σύνταξης τῆς «Πράξεως» τῆς 10 Φεβρουαρίου 1963.

Δημοσιεύσαμε ἐπίσης τὸ πλήρες κείμενο τῶν δύο ἐπιστολῶν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΣΕ, τῆς ἐπιστολῆς τῆς 21 Φεβρουαρίου καὶ τῆς ἐπιστολῆς τῆς 30 Μαρτίου 1963.

Ἄπαντήσαμε κιόλας σὲ μερικὰ ἄρθρα καὶ λόγους, μέσο τῶν δποίων δρισμένα ἀδελφὰ κόμματα ἐπετέθηκαν ἐναντίον μας. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἄρθρα καὶ λόγοι, στὰ δποῖα δὲν ἀπαντήσαμε ἀκόμα, λογουχάρη, τὰ πολυάριθμα ἄρθρα καὶ λόγοι καθοδηγητῶν τοῦ ΚΚΣΕ στὰ δποῖα δὲ δώσαμε ἀμεση ἀπάντηση.

Ἄπὸ τὶς 15 Δεκεμβρίου 1962 ὧς τὶς 8 Μαρτίου 1963 γράψαμε ἐπτά ἄρθρα, σὰν ἀπάντηση σ' αὐτούς, ποὺ μᾶς ἐπετέθηκαν. Τὰ ἄρθρα αὐτὰ ἔχουν τοὺς παρακάτω τίτλους:

«Προλετάριοι δλων τῶν χωρῶν, δς ἐνωθοῦμε ἐναντίον τοῦ κοινοῦ ἔχθροῦ!».

«Οἱ διαφορές ἀνάμεσα στὸ σύντροφο Τσοιάτι καὶ σὲ μᾶς».

«Λεγιγισμὸς καὶ σύγχρονος ρεβιζιονισμός».

«Ἄς ἐνωθοῦμε πάνω στὴ βάση τῆς Διακήρυξης καὶ τῆς Δηλώσης τῆς Μόσχας».

«Ἄπὸ ποὺ προέρχονται οἱ διαφορές; — Ἀπάντηση στὸ Μωρίς Τορές καὶ ἄλλους συντρόφους».

«Αχόμα μιὰ φορὰ γιὰ τὶς διαφορὲς ἀνάμεσα στὸ σύντροφο Τολιάτι καὶ σὲ μᾶς — Μερικὰ σημαντικὰ προβλήματα λεγινισμοῦ στὴ σημερινὴ ἐποχὴ».

«Σχετικὰ μὲ μιὰ δῆλωση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῶν Ήνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς».

“Οταν, πρὸς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς σας τῆς 30 Μαρτίου, κατηγορεῖτε τὸν κινέζικο τύπο δὲ κάνει «ἀδάσιμες ἐπιθέσεις» ἐναγτίον τοῦ ΚΚΣΕ, ὑπαιγίσσεσθε, ἀσφαλῶς, τὰ ἄρθρα, ποὺ ἀγαφέρθηκαν παραπάνω. Τὸ γὰρ χαρακτηρίζει κανεὶς «ἐπιθέσεις» τὰ ἄρθρα ποὺ γράψαμε γιὰ νὰ ἀπαντήσουμε στὶς ἐπιθέσεις ποὺ μᾶς ἔγιναν, σημαίνει δὲ ἀντιστρέφει δλοκληρωτικὰ τὸ ἀληθιγὸν καὶ τὸ φεύτικο.

‘Αφοῦ χαρακτηρίζετε τὰ ἄρθρα μας «ἀδάσιμες ἐπιθέσεις» καὶ τὰ θεωρεῖτε τόσο ἀσχημα, γιατὶ δὲν τὰ δημοσιεύετε τὰ ἐπτὰ ἄρθρα μας μὲ τὶς λεγόμενες «ἀδάσιμες ἐπιθέσεις», δπως τὸ κάναμε ἔμετις δημοσιεύοντας τὰ δικὰ σας ἄρθρα, ἔτσι ὥστε δλοι οἱ σοδιετικοὶ σύντροφοι καὶ δλόκληρος δ σοδιετικὸς λαὸς νὰ μποροῦν νὰ τὰ μελετήσουν καὶ νὰ μορφώσουν γνώμη γιὰ τὸ ποιός ἔχει δίχιο; “Ἐχετε, φυσικά, δλη τὴν ἐλευθερία νὰ ἀντικρούσετε σημείο πρὸς σημείο δλα αὐτὰ τὰ ἄρθρα, ποὺ τὰ θεωρεῖτε σὰν «ἀδάσιμες ἐπιθέσεις».

‘Γποστηρίζετε, πὼς τὰ ἄρθρα μας εἶναι «ἀδάσιμες ἐπιθέσεις» καὶ οἱ θέσεις μας λαθεμένες· δμως, δὲν ἐνημερώγετε τὸ σοδιετικὸς λαὸς γιὰ τὶς ἀληθινές μας θέσεις, γιὰ τὶς θέσεις μας δπως αὐτὲς ἔχουν στὴν πραγματικότητα. Ο τρόπος αὐτὸς ἐνέργειας δὲν μπορεῖ ὥστόσο νὰ θεωρηθεῖ σὰ σοδαρή στάση ἀπέναντι στὴ συζήτηση μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν κομμάτων, ἀπέναντι στὴν ἀλήθεια, ἀπέναντι στὶς μάζες.

‘Ἐλπίζουμε, πὼς ἡ δημόσια συζήτηση μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν κομμάτων θὰ σταματήσει. Τὸ πρόδολημα αὐτὸ πρέπει νὰ ρυθμισθεῖ σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχὲς τῆς ἀνεξαρτησίας, τῆς ίσοτιμίας καὶ τῆς ἐπίτευξης δμοφωνίας μέσο τῆς ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν κομμάτων. Στὸ διεθνὲς κομμουνιστικὸ κίγημα καγένας δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα, ἐπιδιώκοντας τὴν ἐπίτευξη τῶν δικῶν του σκοπῶν, νὰ ἐπιτίθεται δποτε αὐτὸς ἐπιθυμεῖ, καὶ γὰ δίγει ἐγτολὴ νὰ «σταματήσει ἡ δημόσια συζήτηση», δταν θέλει νὰ ἐμποδίσει τὰ ἀλλα ἀδελφὰ κόμματα νὰ ἀπαντήσουν.

Οι σύντροφοι τοῦ ΚΚΣΕ γνωρίζουν, πὼς μὲ σκοπὸ νὰ συμβά-

λουμε στή δημιουργία εύγοëκών συνθηκῶν γιά τή σύγχληση διάσκεψης δλων τῶν ἀδελφῶν κομμάτων, ἀποφασίσαμε νὰ σταματήσουμε προσωρινά, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὶς 9 Μαρτίου 1963, τὶς δημόσιες ἀπαντήσεις μας στὶς δημόσιες ἐπιθέσεις ποὺ κιόλας ἔχουν ἔξαπολυθεῖ ἐναντίον μας διομαστικά ἀπὸ μερικοὺς συντρόφους δρισμένων ἀδελφῶν κομμάτων. Ωστόσο, ἐπιφυλάσσουμε στὸν ἑαυτό μας τὸ δικαιώμα νὰ ἀπαντήσουμε δημόσια στὶς ἐπιθέσεις αὐτές.

Στὴν ἐπιστολὴ μας τῆς 9 Μαρτίου, ὑπογραμμίσαμε σχετικά μὲ τὸ ζῆτημα τῆς διακοπῆς τῆς δημόσιας συζήτησης: «Εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητο τὰ δυὸ κόμματά μας καὶ τὰ ἄλλα ἐνδιαφερόμενα κόμματα νὰ ἀρχίσουν συζητήσεις μὲ σκοπὸ νὰ καταλήξουν σὲ μία δίκαιη καὶ ἀποδεκτὴ ἀπ' δλους συμφωνία».

* * *

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀποψή μας πάνω στὴ γενικὴ γραμμὴ τοῦ διεθνοῦς κομμουγιστικοῦ κινήματος καὶ πάνω σὲ δρισμένα ζητήματα ἀρχῆς, ποὺ σχετίζονται μὲ τὴ γραμμὴ αὐτῆς. Ὁπως σημειώνουμε στὴν ἀρχὴ τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς, ἐλπίζουμε δτὶ ἡ παρουσίαση, μὲ κάθε εἰλικρίνεια, τῆς ἀποψής μας αὐτῆς, θὰ συμβάλει στὴν ἀμοιβαία κατανόηση. Φυσικά, οἱ σύντροφοι μπορεῖ νὰ συμφωνοῦν ἢ νὰ μὴ συμφωνοῦν μὲ τὴν ἀποψη αὐτῆς. Ἀλλά, κατὰ τὴ γνώμη μας, τὰ ζητήματα, ποὺ ἔξετάζουμε στὴν ἐπιστολὴ αὐτῆς, εἶναι δλα ζητήματα καίρια, ποὺ τὸ διεθνὲς κομμουγιστικὸ κίνημα πρέπει νὰ τὰ προσέξει καὶ νὰ τὰ λύσει. Ἐλπίζουμε, πὼς δλα αὐτὰ τὰ ζητήματα, καθὼς καὶ ἐκείνα ποὺ ἔσεις θέσατε στὴν ἐπιστολὴ σας θὰ συζητηθοῦν πλατειὰ κατὰ τὴ συνάντηση τῶν ἀντιπροσώπων τῶν δυὸ κομμάτων μας καὶ στὴ διεθνῆ διάσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων δλων τῶν ἀδελφῶν κομμάτων.

Ἐξ ἀλλοῦ, ἐλπίζουμε ἐπίσης δτὶ θὰ μπορέσουμε, κατὰ τὶς συνομιλίες αὐτές, νὰ ἀνταλλάξουμε μὲ εἰλικρίνεια τὶς ἀπόψεις μας καὶ γύρω ἀπὸ δρισμένα ἄλλα ζητήματα κοινοῦ ἐνδιαφέροντος, δπως εἶναι ἡ κριτικὴ γιά τὸ Στάλιν καὶ μερικὰ ζητήματα ἀρχῆς, ποὺ ἀφοροῦν τὸ διεθνὲς κομμουγιστικὸ κίνημα καὶ ποὺ τέθηκαν στὸ 20δ συγέδριο καὶ στὸ 22ο συγέδριο τοῦ ΚΚΣΕ.

Σχετικὰ μὲ τὶς συνομιλίες μεταξὺ τῶν δυὸ κομμάτων μας, προτείναμε στὴν ἐπιστολὴ μας τῆς 9 Μαρτίου νὰ ἔρθει δ σύντροφος

Χρουστώφ στὸ Πεκίνο· καὶ δτι στὴν περίπτωση, που αὐτὸ θὰ παρουσίαζε δυσκολίες, νὰ ἔρθουν στὸ Πεκίνο ἄλλοι ύπεύθυνοι σύντροφοι τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΣΕ ἐπικεφαλῆς ἀντιπροσωπείας, η νὰ στείλουμε ἐμεῖς ἀντιπροσωπεία μας στὴ Μόσχα.

Στὴν ἐπιστολή σας τῆς 30 Μαρτίου μᾶς γνωρίσατε, πώς δ σύντροφος Χρουστώφ δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἔρθει στὸ Πεκίνο καὶ ἐπιπλέον δὲν ἔκδηλώσατε τὴν ἐπιθυμία νὰ στείλετε ἀντιπροσωπεία σας στὴν Κίνα· γι' αὐτὸ η Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Κίνας ἀποφάσισε νὰ στείλει δική της ἀντιπροσωπεία στὴ Μόσχα.

Στὴν ἐπιστολή σας τῆς 30 Μαρτίου προσκαλούσατε τὸ σύντροφο Μάο Τσὲ - τούνγκ νὰ πραγματοποιήσει ἔνα ταξίδι στὴ Σοδιετική Ἐνωση. Στὶς 23 Φεβρουαρίου, στὴ διάρκεια συγομιλίας του μὲ τὸν πρεσβευτὴ τῆς Σοδιετικῆς Ἐνωσης στὴν Κίνα, δ σύντροφος Μάο Τσὲ - τούνγκ ἔξειθεσε μὲ σαφήνεια τοὺς λόγους, γιὰ τοὺς δποίους δὲν ἔσκόπευε γιὰ τὴν ὥρα νὰ πραγματοποιήσει τὸ ταξίδι αὐτὸ. Αὐτὸ σᾶς ἤταν γνωστὸ πολὺ καλά.

*Ἐγας ύπεύθυνος σύντροφος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Κίνας, που δέχτηκε στὶς 9 Μαΐου τὸν πρεσβευτὴ τῆς Σοδιετικῆς Ἐνωσης στὴν Κίνα, σᾶς πληροφόρησε μὲ τὴν εὐχαιρία αὐτῇ, πώς η Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ ΚΚΚ θὰ ἔστελνε ἀντιπροσωπεία της στὴ Μόσχα κατὰ τὰ μέσα 'Ιουνίου. Ἀργότερα, ἀποδεχόμενοι παράκληση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΚΣΕ, συμφωνήσαμε νὰ ἀναβάλουμε τὶς συγομιλίες μεταξὺ τῶν δύο κομμάτων μας γιὰ τὶς 5 'Ιουλίου.

*Ἐλπίζουμε εἰλικρινὰ δτι οἱ συγομιλίες μεταξὺ τοῦ ΚΚΚ καὶ τοῦ ΚΚΣΕ μποροῦν νὰ καταλήξουν σὲ θετικὰ ἀποτελέσματα καὶ νὰ συμβάλουν στὴν προετοιμασία γιὰ τὴ σύγκληση μᾶς διάσκεψης ἀντιπροσώπων δλων τῶν κομμουνιστικῶν καὶ ἐργατικῶν κομμάτων.

Τώρα, εἶναι περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ ἀναγκαῖο, οἱ κομμουνιστὲς δλων τῶν χωρῶν νὰ ἔνωθοῦν πάνω στὴ βάση τοῦ μαρξισμοῦ - λεγινισμοῦ καὶ τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ, πάνω στὴ βάση τῆς Διαχήρυξης καὶ τῆς Δήλωσης τῆς Μόσχας, που ἐγχρίθηκαν δμόφωνα ἀπὸ δλα τὰ ἀδελφὰ κόμματα.

Μαζὶ μὲ δλα τὰ μαρξιστικοῦ - λεγινιστικὰ κόμματα καὶ δλους τοὺς ἐπαγαστατικοὺς λαοὺς τοῦ κόσμου, τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα Κίνας θὰ συνεχίσει τὶς ἐπίμονες καὶ ἀκούραστες προσπάθειές του

γιὰ τὴν περιφρούρηση τῶν συμφερόντων τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου καὶ τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ λιγήματος, τῆς ὑπόθεσης τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν καταπιεζόμενων λαῶν καὶ ἐθνῶν καὶ τοῦ ἀγώνα ἐναντίον τοῦ ίμπεριαλισμοῦ καὶ γιὰ τὴν παγκόσμια εἰρήνη.

Ἐλπίζουμε, πὼς τέτοια γεγονότα, ποὺ δὲν μπορεῖ παρὰ γὰ θλίβουν τοὺς δικούς μας καὶ νὰ χαροποιοῦν τοὺς ἔχθρούς μας, δὲ θὰ συμβοῦν πιὰ μελλογτικὰ στοὺς κόλπους τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ κινήματος.

Οἱ κινέζοι κομμουνιστὲς εἶναι σταθερὰ πεπεισμένοι, πὼς τὸ προλεταριάτο καὶ οἱ ἐπαγαστατικοὶ λαοὶ δλευ τοῦ κόσμου θὰ ἐγώγονται δλοένα καὶ πιὸ στενά, πὼς θὰ ὑπερνικήσουν τὶς κάθε εἰδους δυσκολίες καὶ ἐμπόδια καὶ θὰ σημειώσουν ἀκόμα πιὸ μεγάλες γίκες στὸν ἀγώνα τους ἐναντίον τοῦ ίμπεριαλισμοῦ, γιὰ τὴν περιφρούρηση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης, καὶ γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἐπαγαστατικῆς ὑπόθεσης τῶν λαῶν δλου τοῦ κόσμου καὶ τῆς ὑπόθεσης τοῦ διεθνοῦς κομμουνισμοῦ.

Προλετάριοι δλων τῶν χωρῶν ἐνωθεῖτε καὶ ἀγωγισθεῖτε ἐναντίον τοῦ κοινοῦ ἔχθροῦ! Προλετάριοι δλων τῶν χωρῶν καὶ καταπιεζόμενοι λαοὶ καὶ ἐθνη ἐνωθεῖτε!

‘Η Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ
Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Κίνας
14 Ιουγλου 1963

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΑΥΤΟ ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΤΟ
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΑΦΟΙ ΚΟΥΤΣΟΔΟΝΤΗ Ο.Ε.
ΟΔΟΣ ΣΟΥΛΙΟΥ 149, ΤΗΛ.: 9929461
ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ
ΟΙΚΟΥ «ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ»
ΟΔΟΣ ΚΩΛΕΤΤΗ 4, ΑΘΗΝΑΙ
•EDITIONS HISTORIQUES•
4 RUE KOLETTI ATHENES (145)

